

I HUVUDET PÅ EN BISTÅNDSARBETARE

30 ÅR MED HJÄLPORGANISATIONEN HOPPETS STJÄRNA

BJØRG FARSTAD

I HUVUDET PÅ EN BISTÅNDSARBETARE

30 år med hjälpporganisationen Hoppets Stjärna

Bjørørg Farstad

Utgiven av:

Bjørørg Farstad

Kids With Integrity Sweden, 2013

Copyright © 2013 Bjørørg Farstad

Text, layout och foto: Bjørørg Farstad

Foton där jag är med: Lokala fotografer

www.kidswithintegrity.com

ISBN NR: 978-91-975871-4-3

Du och jag är de enda som kan förändra världen till en bättre plats för oss alla. För att uppnå detta behövs att vi lever efter vissa värderingar i vårt daliga liv, varje dag, lika naturligt som att andas. Det innefattar respekt för varje människa och uppskattning av varandras olikheter. Det innefattar att kunna ge kärlek till våra medmänniskor. Det betyder att värdera sig själv och andra på samma sätt, med respekt, vördnad och som jämlikar.

De som ändrar världen eller gör den till en god plats att finnas är inte makthavare, de högt uppsatta, de mest bildade, de som får berömmelsen eller utmärkelserna eller de som får mediatiden eller mediauppmärksamheten.

Nej, det är de som varje dag lever livet efter värderingar där de är goda mot sina medmänniskor oavsett vem de möter. Det är de som i varje handling visar respekt mot de man umgås med, de som inkluderar och ger en hjälpande hand, som är villig att dela med sig och avstå något för att någon annan ska må bra.

Jag tillägnar min bok till min mamma och pappa, Svanhild och Steffen Farstad. Genom livet, oavsett vad eller vem de mött har de levt varje dag som detta.

Inget är större och mera värd!

Innehåll

FÖRORD	8
30 ÅR MED HJÄLPORGANISATIONEN HOPPETS STJÄRNA	28
GLIMTAR FRÅN GHANA	33
IDAG HAR ÄNGLAR KOMMIT PÅ BESÖK	34
KRÖNING TILL QUEENMOTHER	54
ERKÄNNANDE AV KVINNOR BLIR FRAMTID FÖR BARNEN	70
GHANANSK MATRIARKAT	81
GÖR EGEN FUFU-GHANANSK BASMAT	83
GLIMTAR FRÅN KINA	88
BISTÅNDSRESA TILL KINA -DAGBOKSANTECKNINGAR FRÅN KINA 4-18 SEPTEMBER 1998	89
ÖVERSVÄMNINGSKATASTROFEN 1998	90
UPPFÖLJNINGRESA, KINA - DAGBOKSANTECKNINGAR 28 FEBRUARI - 12 MARS 2000	140
ÖVERGIVNA BARN OCH BARNHEMSBARN	200
INTE MINDRE ÄN EN REVOLUTION	203
FÖREDRAR POJKAR FRAMFÖR FLICKOR	212
BARN VITNESBÖRD OM BETYDELSEN AV HJÄLP	217

BARNENS EGNA BREV	221
LIVETS VÄV	233
BARNHUSPOJKEN - JOSEF HELLMAN	235
RÖSTEN SOM HAR TYSTNAT – ERIK GUNNAR ERIKSSON	243
GLIMTAR FRÅN BARN AV SAMMA JORD OCH UTVECKLINGEN AV UTBILDNINGSMATERIAL FÖR BARN OCH UNGA	249
EN LÄRANDE DAG FÖR RESTEN AV LIVET	250
UTBILDNINGSMATERIALETS SYFTE	255
INNEBÖRDEN AV "FEM BRÖD OCH TVÅ FISKAR	257
MATPAKETET FÖR LIVET	269
VARFÖR SATSA PÅ VÄRDEGRUND OCH BARN?	273

Förord

Våren 1983 tar jag studenten från Fræna Vidaregående Skole i Fræna kommune i Norge. Studenttiden i Norge kallas *Russetid*¹. Det är en tid med traditioner för ungdomar i Norge, precis så som studenttiden i Sverige. Det är också en viktig tid för att börja tänka på att hitta sin egen väg i livet.

Jag har vuxit upp på *bedehusbänken*² och i statskyrkan. Så länge jag kan minnas har jag hört talas om mission och sett både filmer och bildspel som missionärer visat när de berättat. Dock har jag aldrig känt att jag haft någon kallelse mot att predika. Jag har jobbat för och med barn på andra sätt. Redan när jag bara var 11 år skaffade jag mitt första fadderbarn genom en norsk organisation. På den tiden var det ett nytt sätt att hjälpa barn som hade det svårt i andra länder. Jag hade en sparbössa på mitt rum och varje gång jag fick eller tjänade några pengar delade jag dem med mitt fadderbarn genom att lägga en del av pengarna där. När jag hade tillräckligt med pengar till fadderbidraget skickade jag in det. Jag hade inte så mycket pengar att jag kunde

---

¹ Perioden för studentfirande i Norge.

² Bedehuset (Bönhuset) är liknande en enkel församlings eller kyrkolokal i Norge. På Farstad där jag växte upp var bedehuset byggd av bygdens befolkning och alla olika Lutherska missioner delade på att använda det och ta hand om det.

skicka ett helt fadderbidrag varje månad, men jag skickade det jag kunde.

När det gäller mitt första fadderbarn fick jag en traumatisk upplevelse då jag plötsligt upptäckte i tidningen att organisationen var misstänkt för oegentligheter och att den nu upplöstes som ett resultat av skrivierna. Vad som var verklighet av detta vet jag fortfarande inte. Jag undrade dock om mina pengar hade försvunnit. Jag tappade därmed förtroendet för den organisationen, men inte tron på att barn eller fattiga behövde mitt ekonomiska bidrag.

Under mötena på bedehuset och i de kvinnoöreningar som min mamma och min farmor deltog i, lästes det upp berättelser från hela världen om hur mission gav hjälp med utbildning och hälsovård på olika ställen i världen. De som var med i föreningarna hade inte mycket, men av det lilla de hade, gav de alltid sina slantar till kollekten för att skicka sin hjälp ut över världen. Min farmor hade aldrig rest någonstans, men hennes hjärta fanns i Kina. Hon smög sina slantar i kollekten. Jag kan inte minnas att hon någon gång köpte ett nytt klädesplagg till sig själv, men istället gav hon det hon kunde till de behövande som hon aldrig mött.

Hemma på Bedehuset startade jag som 13-åring en barnkör, "Unge Røster", för att barnen skulle ha något där som passade dem och för att det skulle höja motivationen för att komma dit. Det fanns inte barnmöten och anpassat material för barn som i dag. Jag tyckte att det jag fick lära mig passade inte barn, så jag gjorde eget material och försökte anpassa undervisningen till

barns nivå. Jag letade upp sånger för barn istället för de traditionella sångerna från sångböckerna på bedehuset. Jag var också aktiv inom mission på andra sätt genom att vara lägerledare på kristna barnläger från det att jag var 14 år. Jag var även med och startade och drev en ungdomskör, Doggdråpen. När jag skulle sluta gymnasiet ville en mission att jag skulle börja jobba för dem som barn och ungdomsledare. Dock delade jag inte vissa dogmatiska läror med dem. Jag fick veta att så länge jag offentligt stod för deras läror var det inga problem, men det kunde jag inte. Jag tänkte, att om ett barn frågar mig vad jag tror eller tycker om något kan jag endast säga vad jag verkligen tycker. Jag kan inte framhålla någon annans synsätt och "ljuga" för barnen. Då fick jag veta att jag inte kunde jobba för dem. Jag insåg att jag aldrig mer kommer att vara välkommen i någon av alla dessa missioner som jag under hela min uppväxt gett 100 % av mig själv till.

Barnen fanns ändå kvar i mitt hjärta och jag hade hört talas om ett barnhem som drevs av en norsk missionär i Puerto Rico. Detta var barnhemmet Sarons Rose och missionären var Sally Olsen. Jag hade en dröm om att få komma dit och jobba. Under våren 1983 skrev jag ett brev till henne och frågade om jag kunde få komma dit och arbeta efter att jag tagit studenten.

I stället för att leva ut studentlivets alla traditioner under studenttiden hyrde jag en film om Sally Olsen och Sarons Rose, och tillsammans med en del andra kristna ungdomar bokade vi möten på alla Bedehus i området. Vi åkte runt och visade filmen, sjöng och samlade in pengar till barnhemmet. Självis visste jag inget annat om Sally Olsen än det jag fick genom nyhetsbrev från

barnhemmet. Jag hade aldrig haft någon idol i livet, förutom Jesus som var en förebild, men det var ju inte en vanlig människa för mig. Så den enda verkliga mänskliga förebild jag hade haft var nog Sally Olsen som jag beundrade och respekterade. Hon hade en enorm tro och en fantastisk vilja att följa sin inre kallelse från hon var en ung flicka. Hon uträttade stordåd för de fattiga barnen men också för fångar i fångelser på Puerto Rico. Hon blev kallad *Fångarnas Ängel* på Puerto Rico.

Efter ett tag fick jag under våren 1983 svar från barnhemmet att jag var för ung för att komma dit och jobba, att jag skulle skaffa mig en utbildning och att de skulle be för mig. Ett år gick, och jag både jobbade på ett dagis i Norge och som au-pair i USA. I mitt hjärta kände jag att det fanns barn någonstans som väntade på mig. Men var fanns de? Det visste jag inte. Jag visste bara att jag måste hitta dessa barn.

Under hösten 1984 var jag och min syster inneboende hos en gammal dam i Stabekk, strax utanför Oslo. Jag studerade vid Oslo Universitet, skulle ta min examen i filosofi under hösten och jag jobbade extra i bokklubben Nye Böker. På mitt rum hade jag endast en säng och ett skrivbord. På mitt bord låg det högar med tidningar ifrån olika organisationer i Norge. Jag ville jobba med mission och bistånd men var inte medlem i någon kyrka eller mission. Jag ville inte ens detta, att någon skulle bestämma över mig på det sättet, om vad jag skulle tycka och tänka. Jag ville tjäna Gud och följa hans vilja med mitt liv. Hur och vart visste jag inte, men det var så jag kände.

Varje dag läste jag tidningarna och skickade in svar på annonser till alla organisationer jag kunde hitta.

En dag kom ett brev från något som hette Håpets Stjerne. Jag bläddrade igenom tidningen som hade bilder av många barn från olika delar av världen varvat med olika berättelser. På en av första sidorna såg jag en bild på Sally Olsen tillsammans med en man som hette Erik Gunnar Eriksson. Här stod det att Sally hade inspirerat honom till att starta Hoppets Stjärna i Sverige. När jag såg bilden samtidigt som jag läste denna tidning kände jag bara att detta är ju mitt! Det var som en blixtförälskelse! Jag skickade in svar på annonsen om att bli fadder för ett barn och under hösten fick jag mitt första fadderbarn i Håpets Stjerne! Jag hade aldrig hört talas om denna organisation och jag förstod att den var helt ny i Norge. Jag blev alltså en av de första faddrarna i det norska Hoppets Stjärna, Håpets Stjerne.

Mitt första fadderbarn genom Hoppets Stjärna hette John Atta och han kom från Ghana i Västafrika. Jag fick både en bild och ett brev om honom men också en adress som jag kunde skriva till för att få en personlig kontakt. Jag skrev ett brev och efter någon månad fick jag svar från mitt fadderbarn i Ghana. Jag skickade ett paket som innehöll bilderböcker jag själv gjort om Norge samt kläder, lite leksaker och annat. För att kunna få svar skickade jag med internationella svarskuponger som kunde köpas på posten. Då kunde fadderbarnet köpa frimärken och skicka brev tillbaka till mig. Att skicka brev via post till Afrika tog tid och det gick runt tre månader från det att jag skrivit till dess att jag kunde förvänta mig svar tillbaka, men det kom svar tillbaka varenda gång.

Jag kände när jag stod där med tidningen i handen att jag en dag absolut ville jobba för denna organisation, Hoppets Stjärna, men hur skulle det gå till? Hur kunde jag komma i kontakt med dem? Vad behövde de för hjälp och vilken utbildning behövde jag ha? Jag sökte mig till ett universitet i USA för jag tänkte att här får jag lära mig engelska ordentligt och jag får internationell utbildning och erfarenhet.

Jag åkte till USA och studerade vid Concordia College i Moorhead Minnesota, USA. Här läste jag socialt arbete samt sociologi. En av mina uppsatser som jag skrev inom ramen för min utbildning handlade om Hoppets Stjärna och denna uppsats blev den första tryckta samlande informationsskrivelse om denna organisation som kom ut på både norska, svenska och engelska några år senare. Även under min studietid i USA skrev jag regelbundet till mitt fadderbarn. På väggen i mitt studentrum hängde en affisch på barn i Hoppets Stjärnas projekt och på min gitarr hade jag en dekal med det norska Hoppets Stjärnas namn. Varje gång jag såg på bilderna kände jag som när man tittar på någon man är kär i och önskar komma nära. Det var en dragningskraft som bara blev starkare och starkare. Den känsla jag hade inom mig var som en eld, en inre drivkraft, och hela tiden upplevde jag att jag en dag inte bara ska, utan att jag måste kontakta dem.

Den dagen kom snabbare än jag trodde. Jag kom hem på sommarlov den sista april 1986 och hemma väntade ett brev från Hoppets Stjärna i Sverige. Det innehöll en inbjudan till att komma och jobba som volontär under något som de kallade arbetsveckor. Jag hade inga pengar eftersom jag var en fattig student och därmed la jag ifrån mig brevet i mitt rum. Dock

kunde jag inte glömma det. Jag jobbade då som avbytare på en bondgård och som lärarvikarie i Fræna men efter två veckor blev det strejk och jag kunde inte längre jobba som lärare. Jag hade tillräckligt med pengar för att åka till Sverige, och nu kunde inget stoppa mig. Så jag begav mig iväg ensam, i min gamla bil, på en 110 mils bilresa till norra Sverige. Jag hade aldrig varit i Sverige förut. Planen var att stanna i två veckor, men de två veckorna har nu blivit 27 år.

Allt som jag lärde mig under mina studier använde jag under åren i Hoppets Stjärna. Därmed har jag kunnat bygga upp utvecklingsprogram i länder över hela världen. Jag tog fram en modell för hur man bör arbeta med individer och grupper om man vill skapa en bestående utveckling. Denna modell använde jag i mitt dagliga arbete under alla år. När jag som biståndsansvarig presenterade denna utvecklingsmodell på den internationella konferensen jag anordnade för Hoppets Stjärna många år senare, år 1999, antog alla organisationer som då var bildade runt om i världen detta som sitt arbetssätt.

På Bedehusets missionsmöten såg jag bilder från Afrika, Asien och Sydamerika. Jag minns att det oftast handlade om att människor var fattiga, sjuka och att de även behövde en tro på Gud. Jag samlade pengar genom att jag gav bort eget handarbete till basarer för att kunna få in pengar till mission, jag solde lotter och jultidningar, allt för att samla in pengar till missionsarbete runt om i världen.

Första gången som jag själv skulle få åka på tjänsteresa till Afrika hade jag redan bilden i huvudet av hur allting skulle vara. Jag var

oerhört spänd och jag hade förberett mig på att jag skulle tycka riktigt, riktigt synd om alla fattiga människor jag väntade mig att möta, men när jag väl kom dit upplevde jag något helt annat än det jag hade trott. Jag kände mig faktiskt skyldig eftersom jag inte upplevde det som jag hade väntat mig utefter vad jag hört under alla möten.

Min första resa till Afrika var i november 1988 då jag för första gången fick chansen att åka till Ghana för att göra en grundläggande kartläggning av arbetet där. Arbetet var nystartat och jag själv hade varit en av de första faddrarna i 1984. Hoppets Stjärna jobbade på ett annorlunda sätt än övriga missioner jag sett under min uppväxt. I de missioner jag kände till skickade man ut missionärer och biståndsarbetare från Norge. Hoppets Stjärnas grundare Erik Gunnar Eriksson hade en helt annan vision. Den var att stödja de nationella i hemlandet att bistå sina egna landsmän. Det fanns därför ingen svensk i Ghana som ansvarade för arbetet utan istället skedde kontakten direkt med de lokala organisationer som man gav stöd till.

Mitt möte med Ghana var omtumlande. Det var ett riktigt kärleksmöte. Ghana var ett av världens fattigaste länder och det var verkligen oerhört fattigt. Det fanns ingenting som påminde om väst utan det var ett oerhört enkelt liv, men jag älskade allt med naturen, kulturen och människorna. Jag kunde inte tycka synd om någon där utan kände mer att hit skulle jag kunna flytta idag! Jag tänkte i mitt inre att så här ska jag inte känna, men faktum kvarstod, jag skulle kunna bosätta mig här. Dock fanns det enorma behov hos folket inom både hälsovård och utbildning och mitt första ansvarsområde inom biståndet blev att

utveckla projekt- och biståndsarbetet i Ghana under åren framöver.

Under mina år har jag tänkt mycket på bilden jag fick berättat för mig om livet och människor i fattiga länder under barn och ungdomstiden och den bild jag själv har efter alla mina möten med människorna och kulturerna i världens länder där jag jobbat. Jag brinner för att de nödställda ska få sina dagliga behov samt rättigheter tillgodosedda. Jag har verkligen älskat att kunna vara med och arbeta fram projekt för utveckling i lokalsamhällen tillsammans med lokala grupper som jag har arbetat med. Jag har också arbetat här hemma för att förmedla information och för att samla in och ansöka pengar för att dessa projekt skulle bli verklighet. Därmed har jag kunnat vara med att skapa möjligheter för folket i alla dessa olika länder.

Men för mig har det också varit viktigt att få förmedla det positiva, alltså det som är speciellt och fint och som är värt all uppskattning, det där som vi skulle kunna lära av och som vi behöver i vårt samhälle. Jag har alltid upplevt att det kommit i kläm när jag skrivit en text. Det har redigerats bort till förmån för en riktig insamlingstext.

Min önskan att bara få beskriva vardagen och få förmedla en bredare bild har därför legat till grund när jag skapat utbildningsmaterial för barn. Samma önskan har styrt mig i uppbyggnaden av utställningen *Barn av Samma Jord*. I samtalen med barnen och ungdomarna som kommit hit har jag på detta sätt kunnat ha en öppen och rak kommunikation om värdegrunden.

För att kunna åstadkomma en förändring mot en bättre värld så är det först och främst våra värderingar som är de avgörande faktorerna. Det är hur vi ser på varandra och hur vi tänker om varandra som har betydelse. Det handlar om varje handling vi gör. Och det handlar om varje individ oavsett var vi befinner oss i samhällskiktet eller i världen. Att ha en utbildning eller befattning betyder inte att man behandlar andra med respekt och som en jämlike, att man delar med sig eller ens vill ha en rättvis värld för alla. Religiösa eller politiska läror som människor bekänner sig till garanterar inte heller detta. Det spelar ingen roll om någon har en maktposition eller inte. Det enda som avgör är vilka värderingar som är en del av ens karaktär, ens tankar och ens agerande. Och finns de där när man inte tänker till, när man inte manifesterar, utan är de en del av en själv, lika naturligt som att andas. Är de del av en så man följer dem även när det kostar och man får offra något själv?

Det som behövs är: Utan att tänka tanken ska det vara självklart att alla människor har samma värde, att alla förtjänar behandlas med respekt och som en jämlike. Att resurserna som finns är till för alla och inte för några få utvalda. Att ingen har rätt att sko sig på andras bekostnad samt att man i alla sina handlingar lever enligt detta.

När jag ser tillbaka på hur jag tänkte och på barnen som jag kände väntade på mig, och att jag var tvungen att hitta dessa så känner jag att: ja jag har hittat många barn som väntade och behövde kärlek, omsorg, omtanke och stöd på olika sätt i livet! Men de har inte en speciell hudfärg, de bor inte i ett visst land, de talar inte ett och samma språk och de har inte det

gemensamt att de är fattiga eller att de är underprivilegerade. De tillhör inte ett samhällsskikt, en klass, nej de finns överallt runt omkring mig varje dag. Det är varje barn vi möter. Varje barn kommer skapa framtiden för sig själv, för de som finns i deras närhet, för sina vänner, sina familjer, sina lokala samhällen, världen.

Och det finns värden som inte har med religiösa eller politiska dogmer och trossatser att göra som vi alla behöver ha med oss i bagaget för att skapa ett gott liv för oss själva och andra. Oavsett var vi kommer att verka i samhället kommer vi att påverka andra människor. Hur är vår inställning till andra i förhållande till oss själva? Hur denna inställning är i det lilla, avgör även hur vi agerar i det stora.

Det är enkelt, men ändå så svårt. Varje människa är värdefull för sin egen skull. Varje människa är unik och speciell. Vi behöver lära oss att uppskatta olikheter och att inte frukta dem. Det är en tillgång för var och en av oss, inte ett hot. Vi behöver alla varandra. Vi behöver dela med oss och vi behöver även avstå något för att alla ska leva och må bra. Vi har en gemensam jord att ta hand om för allas vår framtid. Framför allt behöver vi ha med oss det att ingen sak är större än den enskilda människan och dennes värde. Ingen trossats kan rättfärdiga att trampa på en annan människa eller behandla denna som mindre värd än en själv. Finns denna grund i oss att varje människa har samma värde och därför förtjänar respekt och rättigheter samt tillgång till våra gemensamma resurser, och att vi alla dessutom har ansvar och skyldigheter, kan vi utforma en vardag och en värld där alla kan må bra.

Med min mamma, pappa och syskon i Norge.
Sigrun, Britt, mamma Svanhild, pappa Steffen
Fredrik och jag.

Barnkören Unge Röster som jag startade som 13-åring och
ledde på bedehuset hemma tills jag flyttade efter studenten.

Med Farstad och Hustad Missionskör i min hemkyrka, Hustad Kirke i Norge. Här sjöng jag från 11 år och dirigerade tre år under gymnasietiden.

Ungdomskören Doggdråpen som jag var med och startade, sjöng i och ledde hemma i Norge.

Med Tisdagsträffen som jag startade och drev under åren 1986-1998 i Kärrsjö i norrland i Sverige.

Erik Gunnar Eriksson och Sally Olsen som jag såg dem tillsammans på bild i första Håpets Stjerne tidningen jag höll i min hand 1984.

Kjære Bjørn,

Hjertelig velkommen till vår store fadder-familie og till vårt blant brokrettede barn i den tredje verden.

Ditt fadderbarn heter John Attah og er født den 19/12 1978 i Ghana i Vest-Afrika.

Lille John er som de fleste av våre fadderbarn fra et mild fattigdom og nød ruder. En typisk representant for de så skyggeskule. Noen detaljert bakgrunnsbeskrivelse finnes kommer fra skoleområdet i Accra, hovedstaden i Ghana.

Bjørn Fredny Farstad,
6344 Farstad,
NORWAY.

Rev. A. (Jo)
607
Accra
GHANA, W.A.
25-3-85

Dear god-mother,

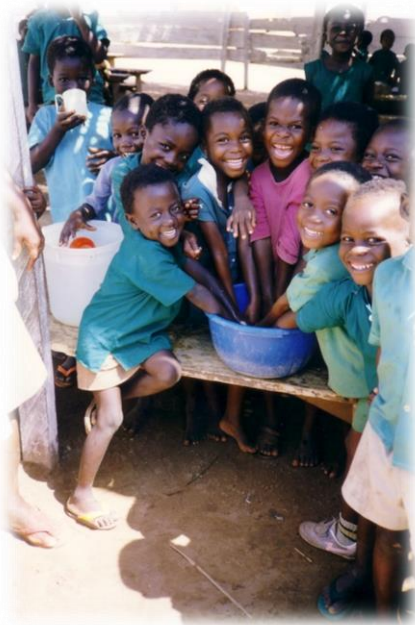
This is the voice of your god-child John Attah, saying thank you so much for your nice letter to me. You know, I have been looking forward to hear from someone who would show a little bit of love to me. Today by God's grace you have written to me. All my dreams to pass I love you, dear god-mother. You Whenever you go to America please Never forget to write to me

Dear god-mother,

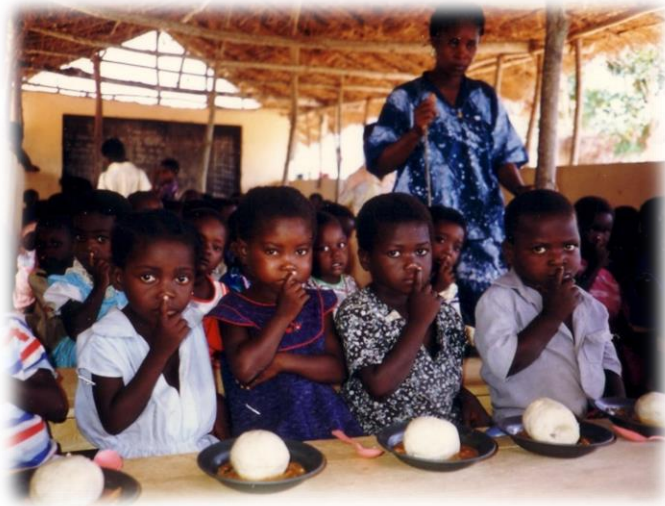
I love the way you write to me. The parcel has not yet come but I feel you must know that I have got your letter. When I get the parcel I will write again. At school, I am in grade 1. I study all the subjects as a beginner, it is hard for me to take in all that our teacher says I live at the school with lot of children. My Aunt with her family are in the northern Ghana, over 650 miles from me. Please call children took them away. Grandma is always here for me.

Accra North
Ghana, G.A.
14/1/85

Mitt första fadderbarn John Attah från Ghana i Väst Afrika.

Min första resa till Ghana november 1988 var en omtumlande upplevelse. Jag älskade människorna, landet och kulturen här.

Förskola i byn Bonsuoku 1988. Skolan var en enkel, lerkonstruktion med stråtak.

Förskolebarn i byn Moree välkomnar med sång och dans, 1988.

Med synskadade fadderbarn på västbanken i Israel 1988.

Med fadderbarn från Tobaindianerna i Argentina 1999.

Invigning av verktygsbank som en del av ett större byutvecklingsprojekt i många byar på Haiti. Detta i byn Les Palmes, 1999.

Med fadderbarn i en av förskolorna på Trinidad 1999.

Jag besöker Sally Olsen juli 1999 på ett ålderdomshem i Puerto Rico. Det är mitt första och enda möte med henne. Jag hade en stark önskan att få träffa henne medan hon var i livet.

För att kunna åstadkomma en förändring mot en bättre värld är det först och främst våra värderingar som är de avgörande. Hur vi ser på varandra och tänker om varandra har betydelse för vårt agerande oavsett var vi befinner oss i samhällskiktet eller i världen. Att vara med att ge barn och unga värderingar för framtiden har därför legat till grund när jag skapat utbildningsmaterial för barn. Samma önskan har styrt mig i uppbyggnaden av utställningen *Barn av Samma Jord*.

30 ÅR MED HJÄLPORGANISATIONEN HOPPETS STJÄRNA

Det är 30 år sedan jag tog studenten och fick min första kontakt med Hoppets Stjärna som en av de första faddrarna i Norge. Och i 27 av dessa 30 år har jag dagligen arbetat för att ge barn och deras familjer en bättre tillvaro runt om i världen genom just Hoppets Stjärna. Arbetet har inte bara varit att ge mat, kläder, skolgång och materiella resurser, utan också glädje, framtidshopp och kärlek till de fattigaste och mest behövande. Varje dag har målet varit att ge barnen en tro på sig själva för att upptäcka sig själva som värdefulla skapelser.

Vi vet att barn behöver en bra start i livet för att klara av alla tänkbara situationer. För att det ska bli en bra start som ger en grund för allas lika värde krävs såväl ekonomiskt som socialt stöd. Mitt arbete att bistå barnen har utformats i dagliga projekt där barnen stått i centrum för utveckling och åtaganden där de känner att de har ett värde för sin egen skull, för sina samhällen, för sitt land och för hela världens globala familj.

Ända sedan jag själv var ett barn har jag engagerat mig i barn på olika sätt. Dels genom att jobba för att tillföra den livsavgörande värdegrunden, dels genom att bidra till barns utveckling och utbildning samt genom att bistå materiellt. Min övertygelse är att arbetet med materiellt

bistånd alltid måste gå hand i hand med ett noga utvärderat värdegrundsarbete.

I 27 år har jag haft glädjen att arbeta dagligen med detta inom Hoppets Stjärna. Denna tid är nu över. När jag skriver dessa rader är jag på mitt femtionde levnadsår. Vad jag ska sysselsätta mig med i framtiden är ännu ett oskrivet blad. Jag hoppas att jag genom mitt arbete bidragit till att utveckla barnens grundläggande förutsättningar för att hantera vardagen på ett sätt så att de alltid har verktyg för både motgångar och medgångar. Jag hoppas att jag även i fortsättningen kommer att kunna bidra till detta.

Genom dessa nedskrivna glimtar från min tid i Hoppets Stjärna vill jag dela med mig av mina upplevelser från olika situationer inom biståndsarbetet under dessa år. Jag kommer att dela med mig av diverse situationer som mitt arbete har försatt mig i, och jag kommer också att beskriva lite av hur det har utvecklat mina kortsiktiga strategier till välplanerade långsiktiga projekt vilka har format och utvecklat organisationen av biståndsarbete. Det finns också några brev skrivna av barn som mottagit stöd.

Materialet har jag skrivit under olika tidsperioder och under olika upplevelser.

Naturligtvis kommer inte alla mina upplevelser att få plats i dessa anteckningar. Avsikten är att ge glimtar och gestalta endast lite av mina upplevelser och känslor

under denna tid av arbete i hjälporganisationen Hoppets Stjärna. Jag vill berätta om sådant som gjort extra stort intryck på mig och det kommer att variera mellan några olika kulturer samt mellan olika problemställningar i mitt arbete.

Biståndsarbete på det sätt det utfördes under min barn- och ungdomstid, har till stor del försvunnit. Även det sätt som det utförts på alla dessa år jag jobbat kommer att försvinna i framtiden. Behoven och problemställningarna är lika som förut men allt är föränderligt och så är även arbetssätten inom biståndet. I förändringens vindar uppstår alltid en risk för att den enskilda individen glöms bort. Vem i branschen vill vara den dåraktige som ställer sig upp för dem.

Behoven runtomkring världen är lika och fattigdommens ansikte likadant. Utveckling och förändring har skett för många i otaliga områden. Dock har utvecklingen och förändringen stått stilla hos de som är allra fattigast och svagast.

Värdegrundsarbetet är avgörande oavsett var i samhället man befinner sig. Alla måste ha en värdegrund som livsidealen står på och där de dagliga besluten skapas med ansvar för oss själva men också för resten av samhället.

Emellanåt har jag varit tvungen att lägga mitt hjärta utanför så jag har kunnat förhandla med myndigheter och byråkrati. Det har ingått mycket skrivande i mitt

arbete men jag har aldrig i dessa byråkratiska skriv fått möjlighet att formulera mina personliga minnen och upplevelser på mitt eget personliga sätt.

Därför har jag skrivit för mig själv under många år. Jag har ibland undrat om någon skulle vilja läsa om det jag upplevd. Ibland har jag tänkt att bidragsgivare kanske är nyfikna på mera än vad man behöver pengar till eller vart pengarna går. Det finns många personer som är engagerade för andra genom olika former av välgörenhet som mission, bistånd och fadderskap. Är man en engagerad givare får man se och läsa mycket om de behövande, men man får inte veta mycket om vardagen som biståndsarbetarna verkligen möter. Det som skrivs om biståndsorganisationen ifråga är för det mesta upplagt som strategier för att samla in mera pengar till de behövande.

Upplevelsen av utvecklingen under mina egna 30 år i denna bransch är att det har blivit en profession lik en business för många involverade, utan hjärta och kärlek, och långt från på samma sätt som när jag växte upp. Senare år har jag ofta känt det som en branch med vilka företag som helst och med vilka företagsledare som helst eftersom vinstintressen styr. Inte många går in i organisationerna genom att känna ett kall för verksamheten som jag såg när jag växte upp och som även jag själv upplevde. Och jag befarrar att det leder till en minskad mängd kärlek i form av utformning av projekt

och möjligheter till de som är svagast och mest behövande av alla.

En kombination av intellekt och hjärta måste finnas i detta yrke. Inget av de båda räcker till ensamt. De måste alltid samarbeta.

Genom att dela några glimtar från mina upplevelser, hoppas jag ge en liten inblick i hur jag i mitt arbete har kombinerat dessa båda för att utforma framgångsrika biståndsprojekt och värdegrundsarbeten.

Björg Farstad

GLIMTAR FRÅN GHANA

”Idag har änglar kommit på besök”

Ananzaya Victoria Lamiss, District Pre-schoolorganizer,
Bolgatanga

Den 11 septemer 1997 fick jag uppleva vilken skillnad hoppet kan utgöra för människor genom att det blev manifesterat inför mina egna ögon. När jag kom till Bolgatanga i norra Ghana mötte jag ett folk i en till synes hopplös situation utan några som helst framtidsutsikter. Jag representerade Hoppets Stjärna som redan genom namnet tände en gnista av fratidshopp hos de utsatta människorna. Efter några dagars samtal om hur vi skulle kunna gå tillväga för att hjälpa dem lämnade jag mina medmänniskor med nytt mod inför framtiden. De uttryckte ”Gud hade sett deras nöd och skickat änglar”. Både jag och min medarbetare kände en enorm ödmjuket av att kunna få förmedla en gnutta hopp till de utsatta i området.

Aldrig förr hade jag upplevt mig vara i så nära kontakt med den verkliga målsättningen för biståndsarbetet som när jag besökte Bolgatanga. Aldrig förr hade jag upplevt hur rätt strategin var och hur konkret vi kunde uppfylla visionen och missionen som Hoppets Stjärna står för. Och aldrig förr hade jag upplevt hur viktigt det var att hålla fast vid denna övertygelse mot alla odds. Flera hade ifrågasatt visionen och missionen och valt andra vägar.

Denna målsättning består i att hjälpa de allra fattigaste till ett bättre liv, där barn och mödrar prioriteras först. Barn är oskyldiga till sin livssituation. De har inte varit med och skapat strukturerna som de blir lidande av när de kommer till världen. Varje barn har samma värde och samma rätt till jordens resurser, och alla barn som lider är berättigade till vår hjälp och till vårt stöd. När vi hjälper mödrarna hjälps även barnen indirekt och därför är det oerhört viktigt att stödja mammorna för att få en bestående förändring i barnens situation för framtiden.

Allt detta blev så verkligt för mig under besöket i norra Ghana. Låt mig nu berätta om barnen och människorna i Bolgatanga.

Den 10 september kommer vi fram till Bolgatanga i norra Ghana. Vi har rest i flera dagar från Accra genom Kumasi. Det är jag och Henry som själv är från Ghana. Jag har sedan 10 år tillbaka haft ansvaret för allt arbete i Ghana men aldrig tidigare besökt norra Ghana. Under många år har jag hört talas om den svåra fattigdomen här och bett Henry ta mig med till detta område som är i stort behov av hjälp.

När vi är framme åker vi direkt till Ghana News Agency för att träffa Elisabeth Awuni, som är journalist och en förkämpe för barnen i Bolgatanga. Henry känner henne sedan lång tid. Hon ska visa oss Bolgatangadistriktet nästa dag. Vi bestämmer med Elisabeth att vi ska äta middag tillsammans på det enda hotell som finns i staden.

Mina minnen från den middagen är för all tid etsade i min själ. Det enda jag ser i Elisabeths ögon under kvällen är hopplöshet och smärta. Under tre timmar berättar hon oavbrutet för oss om barnen och kvinnorna i Bolgatanga. Elisabeth brinner för att hjälpa barn på ett barnhem som jag väntar på att besöka, men nu förstår jag att barnhemsbarnen endast utgör en bråkdel av alla problem som folket möter dagligen här.

Barnhemmet vi besöker nästa dag är inte ett barnhem, utan ett hem för undernärda, svältande barn med mödrar. Här får de vård och hjälp innan de kan återvända till sina byar. Förra året tog de emot 168 barn som vara nära att svälta ihjäl. 17 stycken av dessa barn dog. Totalt dog 36 barn av svält och 579 barn erhöll hjälp för att överleva svälten i distriktet. När jag frågar vem som stödjer hemmet säger Elisabet, "Ingen, de får ingen fast hjälp. Ibland kommer kyrkans kvinnor med lite mat, eller muslimska kvinnogrupper." Självt ger Elisabeth så mycket hon kan, men det är svårt eftersom ingen där har allt som behövs ens för sitt eget bruk.

Elisabeth berättar också om korrruptionen bland befolkningen och socialarbetare som stjälar barnens mat om natten. Denna kvinna bär på ett stort lidande och ju mer hon berättar desto mer förstår jag.

I Bolgatanga har flickorna inget eget värde och inga egna rättigheter. Redan som tioåringar gifts de bort och måste flytta från sin familj. Därmed är de förbjudna all kontakt med sin ursprungliga familj. En orsak till dessa

mycket tidiga äktenskap är att flickorna inte ska hunnit etablera en egen vilja.

Att gifta bort en dotter kan också vara räddningen från att svälta ihjäl vissa år, eftersom priset för en flicka är från en till fyra kor. Därför är det ofta årets skörd, eller brist på mat som avgör om flickorna säljs eller får stanna hemma ett år till.

När flickan flyttat hem till mannen är hon hans egendom. Vid 14 års ålder börjar han ha sex med henne och hon blir då tonårsmamma. En man kan ha många fruar. Fruarnas uppgift är att odla hans mark. När de sedan skördar årets gröda från september till oktober får mannen allt. Därefter delar han ut det som han tycker att varje fru skall ha tillgång till resten av året. Det är helt och hållet kvinnans ansvar att försörja barnen. Från oktober till november inträder den långa perioden av torka då inget kan växa. Denna period varar ända till april nästa år och först då kan man börja odla igen. Dock kan ingen skörd väntas förrän i september och därför svälter kvinnorna och barnen från sju till åtta månaders tid.

Med smärta i både röst och blick berättar Elisabeth vidare om hur flickorna fortfarande blir omskurna i Bolgatanga. Trots att detta är förbjudet, praktiseras det fortfarande bland befolkningen eftersom de flesta tror på den traditionella religionen. Även när det gäller övrig sjukvård är barnen och kvinnorna helt i mannens våld. Om mannen är emot modern läkarkonst får de inte

uppsöka läkare och så fattiga som befolkningen är, kan de kanske inte få hjälp i alla fall, säger Elisabeth, eftersom läkarna hellre låter patienten dö än hjälper den som inte kan betala för sig.

Om en kvinna dör i barnsäng, fortsätter Elisabeth, tror man här att barnet är besatt av onda andar. Därför är det vanligt att antingen ta livet av barnet, eller sätta ut det så det dör av sig själv, eller blir uppätet av något djur. Jag ryser av hennes berättelse. Detta är sådant som jag hörde på missionsmöten som barn, men som jag ändå varit övertygad om att det inte existerar längre. De som mot alla odds överlever, finns i dag på ett barnhem för andebarn. Det är några nunnor som tar hand om det barnhemmet, berättar hon.

Jag får inget svar från Elisabeth när jag frågar vad vi kan göra för att hjälpa dessa kvinnor och barn. Hon bara tittar på mig och skakar på huvudet med smärta i blicken. Hon säger att hon gör vad hon kan när hennes släktingar knackar på dörren. Trots att de sålde henne för en ko när hon var barn, kan hon inte avvisa dem när de kommer ifrån hennes egen by.

Jag har svårt att somna denna kväll. Tankarna vill inte sluta att snurra i huvudet, och Elisabeths vanmakt och smärta är på väg att ta över inom mig så jag börjar känna samma hopplöshet och förtvivlan som hon gör. Men jag vägrar att ge efter för det. Jag är privilegierad i mitt arbete att ta egna beslut som kan ge liv, ge hjälp och ge hopp till människor. Jag vet inte hur jag ska övertyga

Elisabeth om detta när hon är så försjunken i vanmakt, men jag tänker att efter en god natts sömn kommer jag förhoppningsvis att ha lite fler idéer om hur vi kan gå tillväga för att hjälpa till på något sätt.

Nästa dag startar med ett besök på *The District Assembly*³ för att träffa Albert Tenga som är Distrikt Chief⁴. Vi vill tala med honom innan vi beger oss ut i byarna. Eftersom vi har ont om tid och inte kan hinna se allt, vill vi höra direkt utav honom var någonstans de allra största behoven finns.

Innan vi möter honom får vi information om läget i Bolgatanga av en av hans medarbetare. Vi får veta att staten just har beslutat att ta bort alla förskollärare och istället placera dem som lärare i grundskolorna eftersom att lärarbristen är så stor. Här är det vanligt med en lärare på 80 till 100 barn. Det innebär att 61 förskolor i Bolgatanga kommer att stå utan någon lärare till hösten, berättar han. Alltså blir cirka 12 000 barn, i åldrarna två till sex år, utan förskollärare.

Eftersom bristen på mat redan är ett faktum kommer de med all säkerhet att svälta. Inget kan odlas de kommande månaderna och så gott som alla människor här uppe i Bolgatanga är fattiga bönder. Man vet redan

---

³ Tillsvarande Länsstyrelsen i Sverige

⁴ Tillsvarande Landshövding i Sverige

att årets skörd slagit fel, så från december kommer de att svälta från sex till sju månader framöver. Går inte barnen i förskola får de heller inte börja i grundskolan när de fyller sju år. Detta är ett krav och alla sexåringar måste klara en examen där de visar att de kan både läsa, skriva, räkna och engelska för att få börja.

Grundskolebarnen kommer inte heller att få någon mat, och därför kommer många barn stanna hemma från skolan för att istället kunna söka arbeten. Några barn beger sig till guldgruvorna för att tjäna lite pengar, och en del av deras mammor reser också dit för att prostituera sig. Min medresenär Henry berättar att han besökt barnen vid guldgruvorna. "Det är det värsta jag någonsin sett", säger han. "De lever värre än djur. De får inte ens förstahjälpen om de blir skadade."

En annan sysselsättning här uppe är att krossa sten åt byggfirmor. Barnen krossar stenarna för hand med en hammare och ordnar högar som sedan hämtas av de stora bolagen. De gör samma jobb som vi i väst har stora stenkrossningsmaskiner för att göra. Senare under dagen bevittnar jag detta själv då jag ser barn sitta överallt längs vägarna och krossa sten.

Under samtalet försöker jag hela tiden koncentrera mig på tanken, vad kan vi göra? Hur kan vi hjälpa? Jag kämpar för att inte ge efter för känslan av maktlöshet. I mitt inre börjar jag forma en nyckel till hur vi kan börja hjälpa människorna i Bolgatanga. Jag ställer frågan om hur det skulle vara om det fanns fungerande förskolor.

Skulle barnen komma då eller skulle de hellre stanna hemma och arbeta? Svaret jag får är att om det finns mat på skolan kommer de säkert, men utan mat kan de inte komma till skolan.

Då säger mitt hjärta till mig att vi ska stödja *The District Assembly* med löner till förskollärarna. Det ligger nära hands då förskoleverksamhet är Hoppets Stjärnas specialitet. Det är hos oss som de mest utsatta får hjälp. På detta sätt når vi mammorna och byarnas befolkning. Det första steget blir att ge ekonomiskt stöd så att förskoleverksamheten kan komma igång igen. Det stödet förebygger både svält och barnarbete och på lång sikt kan det också leda till en samhällsutveckling av byarna. Det behövs även en inkomstgenererande verksamhet för kvinnorna och genom det kan både utbildning och hälsa och barnens livsvillkor förändras till det bättre på lång sikt. Det blir nyckeln till förändring av barn och kvinnors svåra situation. Nyckeln heter utbildning.

Till slut får vi möta District Chief, Albert Tenga. Jag presenterar mig själv och berättar kort om Hoppets Stjärna och varför jag har kommit till Bolgatanga. Han tittar tyst på mig under några sekunder och sen säger han, "Det måste vara Gud som skickat er hit. Svälten kommer i december. Vi vet inte vad vi skall göra. I går hade vi ett seminarium med hela District Assemblen och alla frivilliga organisationer i området. Vi diskuterade den kommande katastrofen och vad vi kan göra för att förbereda oss. Vet ni, på hela dagen kom vi inte fram till

en enda konkret lösning på ett enda litet problem.”

Jag har inte yttrat ett ord om mina planer men redan har hoppet tänts inom honom. Han säger att detta är en historisk dag som kommer att skrivas om i historieböckerna. Han föreslår att vi skall komma tillbaka hit under eftermiddagen och möta The District Council⁵. Vi får också ett erbjudande att vi under dagen kan använda hans bil inklusive chaufför för att besöka Bolgatanga för att själva kunna uppskatta behoven genom våra egna ögon.

Jag vill se allt vi kan hinna men vet redan att jag inte behöver uppleva så mycket efter allt som jag redan sett och hört berättas för mig. Jag har börjat formulera det första förslaget till vad som konkret skulle kunna göras för att förbättra situationen i Bolgatanga. Även om det fortfarande är oklart om hur mycket hjälp vi kan åstadkomma, vill jag att Albert Tenga ska ha ett löfte när vi lämnar honom. Han ska känna hopp när vi åker därifrån.

Vi lämnar Albert Tenga och åker till barnhemmet som Elisabeth berättade om. Tanken med hemmet är att det ska fungera som ett nutritionscenter för undernärda, svältande barn med mödrar. Här får de bo under några veckor eller månader, beroende på vilket tillstånd de är i

---

⁵ Medlemmarna i Länsstyrelsen

när de kommer. Mödrarna får undervisning i barnavård och nutrition men också i hur man kan bygga upp en inkomstgenererande verksamhet, så att de har redskap för att kunna klara sig själva när de är färdigbehandlade.

När jag kliver in på hemmet värker mitt hjärta när jag ser alla mammor och bebisar som väntar på mottagningen. Jag inser att jag saknar kunskap om svälten i Ghana när jag ser på de små barnen med stora uppsvällda magar och samtidigt som ben och armar är smala som tändstickor.

Mödrarna ler mot mig och vill gärna att jag fotograferar deras barn. Jag känner skam över att ta fram kameran, och jag känner skam över att le i den här miljön, men jag måste ju le tillbaka, och det hjälper mig att hålla tillbaka tårarna. Föreståndarinnan kommer fram till mig med en skål som är till hälften fylld med något som jag inte kan identifiera, men Elisabeth som är på plats idag, förklarar att det här är enda maten som finns för barnen och mödrarna att äta. Min medarbetare Henry tittar i skålen och utbrister, "Men detta är ju hönsfoder!". Elisabeth och föreståndarinnan nickar och förklarar att det är det enda som finns att äta och att de försöker koka någon form av gröt utav fodret. Jag undrar hur dessa undernärda barn ska kunna överleva på en sådan föda. Vi är på en klinik men de som driver den har inte ens näring att erbjuda sina patienter. När jag ifrågasätter detta svarar Elisabeth och föreståndarinnan att de inte kan göra något mer, utan de gör redan så gott de kan.

En känsla av vanmakt griper mig. Hur ska jag kunna lämna denna klinik genom att endast ha fotograferat och delat ut några leenden? Hur ska jag kunna åka härifrån utan att agera här och nu? Hur blir dessa utsatta människor hjälpta idag, om jag åker hem och börjar samla in pengar imorgon? Det tar flera veckor innan en sådan insamling kan ge resultat på plats hos de utsatta.

Jag minns plötsligt att jag har 300 dollar i min handväska. Jag överlämnar dem till föreståndarinnan. Hon stryker med fingrarna över sedlarna. Med tårar i ögonen tittar hon på Elisabeth och viskar, "Titta vad vi har fått!" Elisabeth uppmanar henne att köpa mat för de pengarna omgående. Föreståndarinnan ser på mig med ljus i ögonen för allra första gången sedan vi anlänt till kliniken. "I natt kan jag sova gott", säger hon, "när jag vet att mina barn och mödrar har fått mat."

Vi besöker även några skolor under dagen. Skolorna är enkla konstruktioner med plåttak på plintar. Alla barn får inte plats under plåttaket och därför har några klasser sina klassrum i skuggan av stora träd. Skolbänkarna är stenar och den svarta tavlan är gjord av torkad lera som målats med svart färg på ena sidan.

Våra vänner berättar att det är så här deras skolor ser ut. Det finns inga resurser hos staten som är till för att bygga nya skolor. Varje år tilldelas skolorna en ytterst liten budget som inte räcker långt. Varje år byggs det lite grann men oftast räcker inte pengarna vare sig till väggar eller till möbler och sällan till klassrum för alla barn.

Under hela resan ser vi barn i alla åldrar som arbetar hårt. De krossar sten och vallar boskap. På en del ställen arbetar de på risfält och jordnötsfält. Jag får höra att skörden kommer att utebli då det varit så torrt.

Medan vi åker runt i området ser jag hur människor arbetar på sina åkrar och jag undrar hur det känns att arbeta så hårt med vetskapen om den kommande svältperioden. Hur hanterar man en sådan situation? Jag tänker på alla flickor som skall giftas bort bara för att kunna rädda resten av familjen under året. Vid samma tid som jag firar jul i mitt eget hemland blir många flickor i Bolgatanga tvungna att för all tid lämna sin familj. Familjen får en ko som ska rädda dem från svälten men flickan blir bortgift som slav till en man som kanske redan har flera fruar och därmed flera barn som också svälter. Vilken mörk situation. Jag känner hur hopplösheten griper tag i mig och jag koncentrerar istället mina tankar på lösningar om hur jag ska väcka opinion för behoven i Bolgatanga. Det kommer inte att bli enkelt då vi nästan har blivit vana vid att människor svälter i Afrika. Men det är fel, det borde inte alls vara så. De som lever här har samma värde som du och jag och samma rätt till jordens resurser.

Jag tänker på de svenska företag som avser gräva guld i Bolgatanga. Har de skänkt en enda tanke till de nödlidande i området? Vilka blir deras arbetskraft? Kommer de acceptera barnarbetare? Det är många tankar som slår mig medan vi kör tillbaka för att träffa

Albert Tenga och resten av medlemmarna i District Assemblen.

När jag möter mina vänner på kvällen ser jag att alla bär på samma smärta i blicken som Elisabeth. Om och om igen berättar de om den kommande katastrofen som väntar, om nedläggningen av förskolor och alla problem som verkar helt oövervinnerliga. De berättar också om epidemin som de drabbades av under februari månad det här året. 15 sjukläger öppnades men folk dog som flugor i alla fall. Inga mediciner fanns att tillgå. När jag hör detta fylls hela mitt inre av tårar. Som biståndsansvarig i Hoppets Stjärna hade jag fått frågan om vi kunde hjälpa till, men jag hade varit tvungen att säga nej. Att vi tyvärr inte hade några pengar att hjälpa med. Nu gör det ont att sitta här med de personer som verkligen behövde vår hjälp. Jag ber till Gud om hjälp så vi kan förbereda folket för torkan och förhindra en svältkatastrof.

Albert Tenga berättar att i varje by finns det färdiga förrådsskjul för lagring av mat. När det blir dålig skörd så finns en plan för lagring och förråd. Välplanerade vaktssystem finns för att förhindra matstöld. Byns befolkning bär själva ansvaret för det och det fungerar bra. Fast nu har de ingen mat och inte heller någon hjälp för att kunna fylla förråden inför den kommande svälten. Jag ber ytterligare en bön om hjälp så vi kan fylla förråden. Jag har varit orolig för hur en eventuell hjälp skulle kunna distribueras, lagras och vaktas, men nu

känner jag mig lugn eftersom att byborna redan planerat för det.

Albert Tenga fortsätter, ”Alla vi som sitter i District Assemblen kommer ifrån dessa underprivilegierade områden. Vår högsta önskan är att ge människorna här en bättre vardag.”

Han berättar hur han själv klarade sig genom skolåren med hjälp av ett mangoträd. Hans föräldrar förstod inte värdet av utbildning, och de hade inte heller några pengar eftersom de var fattiga bönder. Dock hade Albert Tengas pappa planterat ett mangoträd. Albert brukade kliva upp klockan fyra varje morgon och vattna trädet så det inte skulle dö. Detta var inte en lätt uppgift då Bolgatanga under månader av året blir ökenliknande på grund av värmen. Han sålde frukten för att betala sina skolavgifter.

När han fick sitt antagningsbesked till universitetet, slaktade pappan en ko för att fira. Albert berättar att det var ett av hans största ögonblick i livet. Han fullföljde sin universitetsutbildning och undervisade sedan vid universitetet i Accra och även utomlands. Han känner starkt för människorna i Bogatanga eftersom han själv är en av dem.

Under hemresan arbetar min hjärna för fullt för att planera ett biståndsarbete för Bolgatanga. Det krävs en långsiktig plan för att åstadkomma en bestående förändring. Vid avskedet av Albert Tenga får jag med mig

hela utvecklingsplanen som District Assemblien har för hela Bolgatangadistriktet. Där kan jag se dagens situation, samt vilka mål de har satt upp inom olika områden. Det är utvecklingsmål för jordbruk, vatten, hälsovård, utbildning samt övrig inkomstgenererande verksamhet. Hur ska vi kunna bidra till att förverkliga något av detta? Vi kan inte göra allt, men inom några områden kan vi säkert hjälpa till en bit på vägen.

Första åtgärdsplanen som jag presenterar blir en kortsiktig plan för att förebygga svälten genom hjälp till *Bolgatanga Nutritional Rehabilitation Center* för undernärda barn med mödrar. Ett annat område som jag avser att hjälpa är att bistå med löner för 120 förskollärare i distriktet. Här får vi även utbilda dessa då de i dagsläget inte finns. På förskolorna behövs ett matprogram implementeras och det samma i grundskolorna och för bybefolkningen, för att förebygga och förhindra den stundande svältkatastrofen.

Även långsiktiga mål behövs och där är det viktigt med stöd till kvinnor i form av utbildning och stöd till småföretagsamhet. Det kan ge kvinnorna inkomster att försörja sig på under torkperioderna. Det är också av största vikt att ge utbildning som kan leda till en attitydförändring gällande barnens och kvinnans värde. Byutvecklingsprogram krävs som inkluderar hälsovård, utbildning, inkomstgenererande verksamhet, samt byggnation och utrustning av skolor samt kliniker. Byggnationen av vattendammar behövs också för att

samla regnvatten under regnperioderna, och på det sättet kan man förlänga jordbrukssäsongen under torkperioden. Då kommer även boskap att ha tillgång till vatten.

När jag är hemma i Sverige skickar jag genast in en ansökan om pengar till katastrofhjälp från Sida genom Svenska Missionsrådet. Vi får avslag på ansökan då Internationella Röda Korset inte har deklarerat området som ett *katastrofområde*. Jag blir oerhört chockad över detta då jag vet hur de ansvariga i distriktet sedan ett par års tid tillbaka kontinuerligt skrivit till denna organisation för att varna om den kommande situationen. Jag har ju sett svälten med egna ögon och jag blir förkrossad över att Internationella Röda Korset har en sådan makt. Det är helt nytt för mig. Hur kan det gå till så att ingen reagerar för att förebygga katastrofer? Är det nödvändigt att ett helt folk måste dö ut innan det internationella samhället reagerar?

När denna chans är borta för att få ekonomiskt bistånd, då återstår endast våra enskilda trogna givare som kan göra något för människorna i Bolgatanga. Vi vänder oss till dem och de sviker oss inte. På några veckor samlar vi ihop en hel fond för att förhindra en kommande katastrof och vi får löften även om framtida hjälp genom svältperioden, hela vägen tills nästa skörd kan väntas.

När jag kommer hem är det inte långt kvar till jul. Jag vill inte förstöra julglädjen för någon, men jag kan inte fira jul utan att uppmana omgivningen till att dela med sig till

folket i Bolgatanga inför julen. Jag känner jag är deras enda röst till omvärlden, och jag vädjar till våra givare, "Låt oss ge liv i advent. Hjälp oss att tända ljus i flera människors ögon, precis som Elisabeths ljus tändes då barnen med mödrar fick några dollar till mat. Om många ger lite, blir det ändå mycket. Vi kan vara en stjärnhimmel av hopp!" När julen är över då ser jag att vi blivit just denna himmel av stjärnor.

Detta blir början till ett långsiktigt utvecklingsarbete i Bolgatanga i åren framöver.

Ghana november 1997

Elisabeth Awuni, en barnens förkämpe i Bolgatanga, Ghana.

Barn och deras mödrar vid Nutritional Rehabilitation Center i Bolgatanga november 1997.

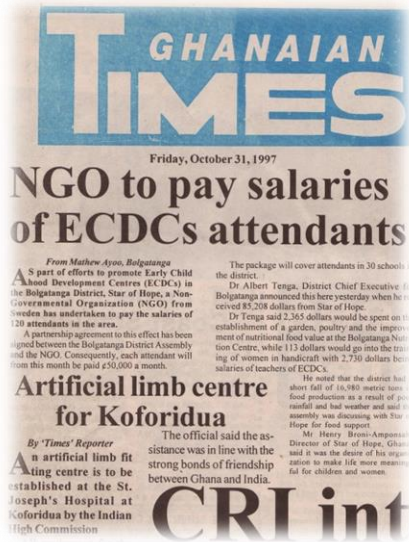
Den enda mat man har vid rehabilitation centret är lite hönsfoder.

Tillsammans med medlemmarna i District Council i Bolgatanga, november 1997.

De enkla förskolorna nerstängda

En svältkatastrof förhindrades genom katastrofbistånd. Ett långsiktigt arbete för utveckling inom både jordbruk, hälsovård, utbildning och småföretagssamhet påbörjades och fortsatte genom många år framöver.

KRÖNING TILL QUEENMOTHER

År 2003 blir jag bjuden till Bolgatanga av dåvarande District Chief och District Assemblien. Jag tackar ja till inbjudan. Jag vet inte riktigt varför jag har blivit inbjuden. Det är en stor överraskning som väntar mig. En hedersbetygelse långt från det vanliga. Jag blir krönt till Queenmother två gånger under denna resa. I Bolgatangadistriktet blir det under namnet *Pognaba Abolgamaah* och som *Abantondem hemmaa* i byn Akobima som ligger söderut i landet.

Jag blir djupt rörd och mycket hedrad över utmärkningarna men känner också att jag blir tyngd av det stora ansvaret med förpliktelser som det innebär. En Queenmother innehar ett övergripande ansvar för utvecklingen av sitt distrikt. Särskilt gäller det ansvar för kvinnor och barn. Enligt traditionen är det också Queenmother som ska utse kandidater när en ny hövding ska väljas. Ansvaret är ett daglig åtagande för livet så det är svårt att ha på distans. Jag känner tacksamheten från folket som valt mig men också att förväntningarna är stora på mitt fortsatta engagemang. Jag har inte klart för mig hur jag ska kunna leva upp till det men jag tar livsuppgiften på allra största allvar.

Kröningen i Bolgatanga distriktet görs under pompa och ståt, med dans, högtidstal, ceremonier, utsmyckning och

certifikat som visar mitt hedersmedborgarskap. En Queenmother utses genom konsensus av alla hövdingar och ansvariga och folket i olika byar. Så det är en enorm ära och förtroende. På tillställningen finns mer än 200 representanter för alla olika byar i Bolgatanga Distriktet, samt alla ansvariga inom olika departement för utbildning, hälsovård och jordbruk i distriktet. Och ceremonin och kröningen utförs av District Chief som är utnämnt av Ghanas President.

I Akobima är det också en heldags ceremoni med kulturdag och ceremonier för att installera mig till Queenmother. Här har man av traditionen en "Stool" som tron. Tronen har ett eget namn, Araba Eтуруwa II. Den ska alltid finnas i byn även när jag inte är närvarande.

Ghana 2003

Utnämning till Queenmother i Bolgatanga Distriktet i norra Ghana av Distrikt Chief. Ceremonin innefattar att bli uppklädd i Queenmother klädsel.

Några av alla tusentals skolbarn som både fått skolgång, skolmat, möbler och skolmaterial samt utbildade lärare genom åren efter katastrofinsatsen 1997.

BOLGATANGA MUNICIPAL ASSEMBLY

In case of reply, the number and date of this letter should be quoted.

My Ref: BDA/
Your Ref:
Tel No. 072-22206
Fax: 072-23144

Municipal Administrative Office
P. O. Box 38
Bolgatanga
Upper East Region
Ghana

10th December 2003

CITATION IN HONOUR OF BJORG FARSTAD **29/10/2003**

In recognition of the invaluable services to the people of the District by Star of Hope International of Sweden the Bolgatanga Municipal Assembly have the privilege to honour our visiting Guest, Ms. Bjorg Farstad.

Ms. Bjorg Farstad your wonderful works in the construction of the Duusi and Gaare dams for purposes of small-scale irrigation and the watering of livestock has been very beneficial to the affected communities.

Water they say is life. The dams have helped in no small way in easing the water problem in the beneficiary communities as well as increased dry season gardening in the affected areas.

Your very interest in the empowerment of women groups in the District through the training of the groups on the "Best Game" operations on entrepreneurial skills and the subsequent introduction of the credit scheme for the groups is worthy of emulation.

The beneficiary women groups have testified the benefit of the scheme.

Ms. Bjorg Farstad our children in pre-schools cannot forget of your untiring effort in making their pre-school education a reality. The provision of teaching and learning materials as play materials and furniture has put the schools in good academic atmosphere.

Also the provision of food to the 13 feeding schools has in no small way helped in the increase and retention of the children in the schools.

The Nutrition Centre has been also happy to receive your timely intervention in the provision of a deep freezer and a monthly grant of three million, five hundred thousand cedis (¢3,500,000.00). The nutrition centre is now in a better shape to admit more malnourished children and to offer hope to them.

In recognition of these untiring efforts in the betterment of the lot of the people of the District, the Bolgatanga Municipal Assembly and the good people of Bolgatanga have the pleasure to bestow upon you the greatest honour in the Bolgatanga District the name POGNABA ABOLGAMAH.

Abolgamah, you are indeed the mother of development.
Abolgamah, you are a loving mother of children!
Abolgamah, you will remain the mother of children yet unborn!
Abolgamah, you will live a thousand years!
Tomma-Tomma-Tomma le hu fara-fara-fara!

(HON. ROCKSON BUKARI)
DISTRICT CHIEF EXECUTIVE
BOLGATANGA

Installation till Queenmother i byn Akobima i Ghana.

Min drottning "Stool" står alltid i byn.

Installationen till Drottning i Akombima utfördes under en hel dags ritual.

CERTIFICATE OF HONOUR

This is to certify that
MADAM BJÖRG FASTARD

Whose open heartedness has helped the women and the children to acquire a day care centre, financial support and a 25 acre oil palm plantation, has been made first class citizen of the Akobima Community. She has therefore been made Abontendom hema which carries with it all the privileges of a queen.

Her stool name is

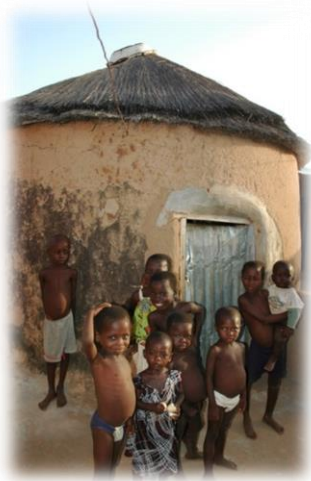
ARABA ETURUWA II

Dated this 6th day of November, 2003.

Nana Frimpona II
NANA FRIMPONA II
AKOBIMA

Första gången jag kom till Akobima var 1991. Då höll mödrarna i byn förskola för sina barn under ett träd. De tillverkade även palmolja i en egen uppsatt fabrik för att försörja sina barn och även kunna ge dem mat i förskolan ibland. Kvinnornas insats och samarbete gjorde stort intryck på mig och i åren efter fick de stöd genom faddrar till förskolan och även stöd till att utveckla sin palmoiljetillverkning genom en egen palmodling. De fick även stöd till att bygga förskola i byn. De blev en förebild för mig för utveckling.

Jag var djupt rörd över deras sätt att visa sin uppskattning då jag kom till skolan efter att den var färdigbyggt och insåg att de hade gett den mitt namn.

Mottagarna av stödet bor i typiska byar på Ghananska landsbygden. Här bor man i hyddor av torkat lera och med stråtak.

Förskolorna som fått stöd är på många ställen i skuggan av ett träd. Dock har många förskolor byggts runt om i landet och även befintliga för och grundskolor rustats upp.

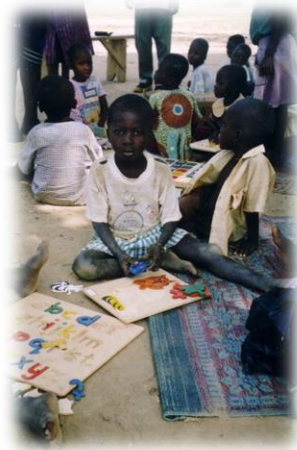
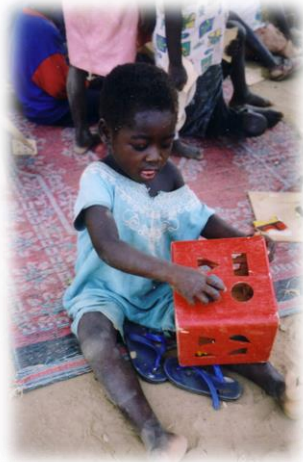
Ett viktigt stöd var att bygga dammar för att säkra vatten till jordbruket och djuren under alla varma månader då Bolgatanga nästan blir ökenlik. Och barnen tar sig gärna ett dopp i värmen.

Stödet till kvinnor genom utbildning i småföretagsamhet och microlån gav många kvinnor ekonomisk frihet och möjlighet att ta hand om sina barn på ett bättre sätt.

En stolt och lycklig mamma berättar om hur hennes liv förändrats efter att hon gått utbildningen, fått lånet och startat och lyckats driva sitt företag.

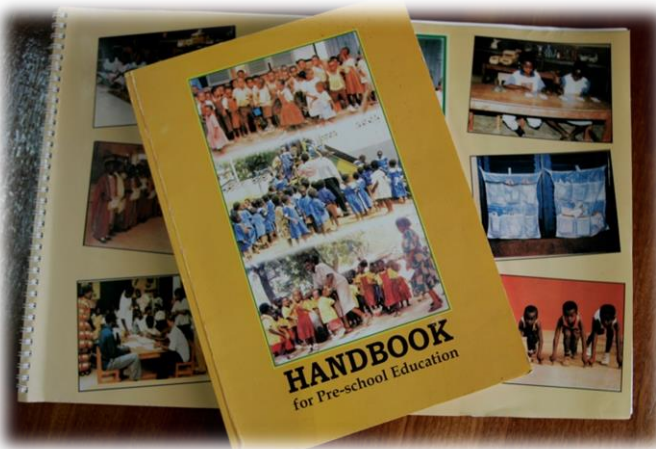
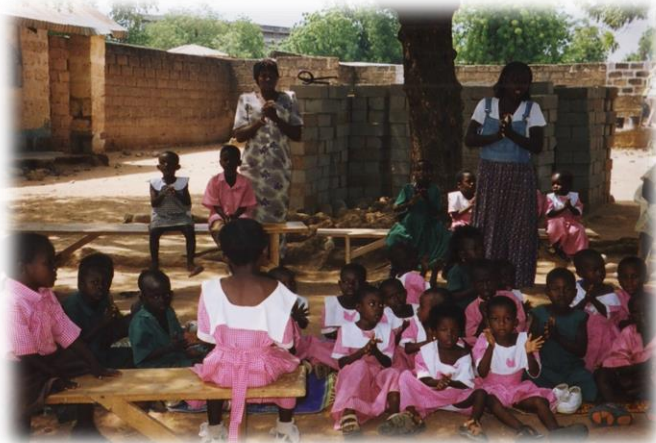
Förskolorna i Bolgatanga fick stöd till lärarutbildning, lärarlöner, bistånd med skolmaterial och även möbler och utrustning till både förskolor och statliga grundskolor.

Skolmöbler till stora antal förskolor och grundskolor i Bolgatanga Distriktet.

Ett viktigt stöd gick till mödrarna och barnen vid Nutritional Rehabilitation Center i Bolgatanga.

Ett stort program för utbildning av förskolelärare i hela Ghana genomförs under många år i samarbete med utbildningsministeriet. Här gjordes även böcker för utbildning av lärare anpassade för Ghana, de första i sitt slag.

ERKÄNNANDE AV KVINNOR BLIR FRAMTID FÖR BARNEN

Sommaren 2006 gör jag en stor rundresa i Ghana för att följa upp arbetet med särskilt stöd till kvinnoprojekt i landet. Jag ska även samla material till ett nytt nummer jag ska göra av Starkids Magazine, ett nummer som ska handla om Ghana. Här ska Ghananska barn själva skriva om sitt land. Så innan jag åker har jag utlyst en skrivtävling och lärare har valt ut vinnare i olika skolor. Jag ska även göra en film om Ghana för skolbarn här hemma. Så det är mycket jobb som väntar.

Kvinnogrupperna som fått stöd till inkomstgenererande verksamheter står i fokus och jag ser fram emot resan i Ghana och att få följa upp hur de utvecklat projekten de fått stöd till att starta.

Självförsörjning, respekt, erkännande, jämlikhet och rättvisa är några nyckelord som hör ihop med stödet som finns för kvinnorna här. Olika inkomstgenererande projekt ger kvinnogrupperna utbildning och stöd för att starta och driva företag. Kvinnorna som äger och driver sina affärsrörelser delar på sin vinst som används till barnens behov men en liten del går också tillbaka till kvinnogrupperns rörelse. Därigenom gynnas också skolorna i byarna som stöds av Hoppets Stjärna. Det

självlära målet förutom kvinnornas självförsörjning är att de själva ska klara driften av skolorna utan något stöd utifrån i framtiden.

Den affärsverksamhet som kvinnorna satsar på är självvald. Stödet består i form av utbildning i entreprenörskap, samt kapital till investeringar som lokaler, maskiner och annat som behövs för att komma i gång. Hoppets Stjärna har gett stöd för att starta ett stort antal kvinnoprojekt i många byar i Ghana, för ensamföretagare genom utbildning och små microlån men även stöd för kooperativa kvinnogrupper. Några sådana kooperativa kvinnogrupper finns bland annat i byarna Ekumfi Abuakwa, Moree och Adjumako Mando.

Ett typiskt kännetecken för kvinnornas företagande är produkter som används i vardagen. Därmed kommer det finnas en marknad så länge de kan producera. Ett annat typiskt kännetecken är att de satsar på en verksamhet som de har kunskap om, vilket gör det till en säker tillgång. Motivationen är att kämpa tillsammans för att ge barnen en god tillvaro med en bra utsikt för framtiden.

En viktig bas bland ingredienserna i det ghananska köket är palmolja. Den ingår i all matlagning men också för att tillverka tvål och mediciner. Aunti Budu med kvinnogruppen i Ajumako Mando har därför satsat på att starta en fabrik för palmolja. När jag besöker fabriken är produktionen i full gång. Kvinnorna skrattar och pratar under tiden som de arbetar hårt. Det är ett tungt arbete

att tillverka palmolja, även om det är betydligt lättare med den nya fabriken och med de nya, moderna maskinerna.

Kvinnogruppen i Ajumako Mando har funnits i många år. Tidigare har var och en tillverkat sin egen palmolja manuellt. När kvinnogruppen startade sökte de särskilt efter kvinnor som hade kunskap om tillverkning av palmolja. Nu arbetar de tillsammans här på fabriken och säljer oljan på marknaden.

Produktion av palmolja är en mycket bra affär enligt kvinnorna själva. Så länge de producerar finns en marknad och nu kan de förbättra livsvillkoren för sina familjer.

Flera kvinnor som lever i Ekumfi Abuakwa har startat en farm där uppfödning sker av *Grasscutters*. Befolkningen här består till största delen utav fattiga bönder som är vana vid hårt arbete. Kvinnorna har länge varit en oavlönad arbetskraft åt sin familj genom skötsel av jordbruk. Jordbruket räcker inte till för att försörja familjen eller för att ge barnen möjligheter inför framtiden. Genom att kvinnorna startat en farm med uppfödning av *Grasscutters* hjälper de till med försörjningen av familjerna och barnen får därmed höga framtidsutsikter. Kvinnorna får också mer ansvar och respekt i samhället och egna inkomster att klara den dagliga överlevnaden.

Grasscutters är stora gnagare som lever i det vilda. Deras huvudföda är gräs. Kvinnorna börjar med att hämta sina första djur ute i bushen och föder upp dem

på gräs som skördats ute i naturen. Genom burhållning avlar kvinnorna fram sina egna djur så affärsverksamheten kan växa.

Grace Nyame, ledare för kvinnogruppen i Abuakwa, berättar att *Grasscutters* är en god affärsverksamhet eftersom köttet räknas som en delikatess. Djuren säljs också levande på marknaden. Ibland röks köttet och det blir då en populär exportvara för den europeiska marknaden samt ger goda inkomster tillbaka. Det är kvinnorna själva som färdigställer byggnaden med burar. Fyra dräktiga avelshonor flyttar in. Efter tre år är *Grasscutters* färdiga för marknaden.

En av basfödorna i Ghana är en sorts mjöl som görs av roten *Cassava*. Mjölet kallas för *Gari* och används till olika sorters maträtter varje dag. Därför är en satsning på produktion av detta mjöl en god affärsidé. Särskilt vid kustområdet där man måste åka inåt landet för att handla *Gari*. Med andra ord är en fabrik som producerar *Gari* en smart och säker affärsrörelse i en fiskeby som Moree. Då får kvinnorna arbete även i de perioder som det inte finns någon fisk.

I fiskebyn Moree arbetar man med fisket säsongvis. Männen är ute i perioder och fiskar, och när de kommer hem med fångsten rensar och röker kvinnorna fisken. Under lågsäsongen har familjerna svårt att klara sin dagliga försörjning. Inga frysrum finns för att lagra stora fångster under lång tid och den rökta fisken kan endast bevaras en kort tid i detta klimat.

Den kvinnliga delen av befolkningen i Moree är större än den manliga och enligt tradition innehar männen makten. Därför är männen normalt sett familjeförsörjare och de som äger fiskebåtar har kvinnor som säljer fångsten åt dem. Det är tillåtet med månggifte i Ghana och därför väljer många män att gifta sig med många kvinnor för att utöka sin arbetskraft. När männen uppnått sina affärsmål blir kvinnorna ofta övergivna. De kan också bli övergivna på grund av att männen spenderar alla pengar på nya kvinnor. Även barnen drabbas av detta genom att de måste sluta skolan eftersom det inte längre finns pengar till skolavgiften.

En av ledarna för kvinnogruppen i Moree, Alice Koomson, berättar att fabriken för produktion av Gari ger kvinnorna en egen inkomst så de kan försörja sina barn själva. De hjälper fortfarande till med fisken genom rensning, rökning och försäljning, men Garifabriken ger inkomst och arbete året runt. Skiftarbete möjliggör denna kombination av olika arbeten.

Jag lämnar ett tag de byråkratiska tankegångarna runt projektuppföljningen i mitt inre och tänker på vad vi verkligen uppnår genom vårt arbete; utvecklingsbistånd på gräsrotsnivå, utveckling av det civila samhället, stärka kvinnor i samhället och även framtiden, barnen.

Dessa projekt med och för kvinnogrupperna i Ghana når alla dessa syften. Kvinnorna i dessa grupper är de mest underprivilegerade i samhället. De flesta av dem är analfabeter. Genom dessa inkomstgenererande

verksamheter får de utbildning, samt frihet från männen, såväl som respekt från dem och övrig befolkning i byn. Ja nu händer det även att kvinnorna hyr in män för att utföra en del tyngre sysslor. Verksamheterna är nära kvinnorna. Det är aktiviteter de är kända med och varit involverade i ensamma eller i mindre skala. Nu har de gått samman och effektiviserat verksamheten. De får belöning genom ökade inkomster som hjälper dem att bättre ta hand om sina barn, möjliggör att de kan skicka barnen i skola och ge dem hälsovård. Kvinnorna själva utvecklas och även deras gemenskap.

Barnen och särskilt döttrarna får även nya förebilder och framtidsvisioner när de ser sina mödrar arbeta i sina egna rörelser där de är fria och bestämmer själva och även får inkomsterna från sitt arbete, istället för som innan att de endast är näst intill slavarbetare för männen.

Jag upplever en stor glädje när jag ser resultatet av alla dessa insatser. Och jag får även ta del av glädjen och stoltheten från kvinnorna.

Ghana 2006

I Ajumako Mando har kvinnogruppen fått stöd att starta en palmoljafabrik.

Kvinnogruppen i Ekumfi Abuakwa har startat en Grasscutter farm.

I fiskebyn Moree arbetar kvinnogruppen nu på sin egen Garimjölfsfabrik hela året och kombinerar det med att ta hand om fisken från sina mäns båtar under fiskesäsongen.

Även i byn Osae Krodua har kvinnorna fått stöd att satsa på en Garimjölfsfabrik.

I andra byar som Kobeng och Dominasi har kvinnostödet gått till att starta palmoljefabriker och sukkerrörsfabriker.

I byn Akobima har kvinnorna en egen Palmoljefabrik och har fått stöd till en egen palmodling för palmnötter till fabriken.

GHANANSK MATRIARKAT

Genom alla mina år i Ghana har jag känt en stark beundran för kvinnorna där. De arbetar så hårt och de är stolta och starka.

I många områden har de även en speciell ställning och status. Även om deras liv är mycket slitsamt bär de stor respekt inom flertalet stammar.

Ghana har klarat att behålla flera gamla traditioner och strukturer trots att de var en Britisk koloni. Till trots för att de anammat moderna styresätt har de inte övergivit sina gamla.

En del stammar i Ghana har enligt gammal tradition matriarkat. Detta ger diskussionen om jämställdhet och hållbar utveckling en helt ny infallsvinkel om man

studerar kvinnors ställning i dessa stammar utifrån ett genusperspektiv där kvinnor presenteras som ledargestalter eller bär rollen som producenter för en hållbar framtid.

Matriarkat kännetecknas av ett samhälle som byggs upp genom moderskapet. Det organiseras längs kvinnans släktlinje och nya generationer står i främsta fokus. Utifrån detta ska lokalsamhällets ekonomi vara balanserad och utgöra en grund för fred. Här har kvinnan makt över resurserna och hon fördelar dem till klanens medlemmar utefter behov. Besluten här tas utifrån konsensus och kan här sägas utgöra grunden för en verklig jämställdhet och en gräsrotsdemokrati.

Ashantefolket i Ghana har en undergrupp, Akan. Här har kvinnor genom historien fungerat som diplomater samt som militära och politiska överhuvuden. Här har kvinnorna högsta rang men det sociala systemet bygger på ett nära samarbete med männen. Både män och kvinnor välkomnas som ledare inom Akan. När en kvinna blir ledare fungerar hon som en drottningmoder, Queenmother, för hela samhället. Det är hon som rådgör i kristider och det är hon som utser de manliga ledarna. I Akan tror man på att kvinnligt ledarskap främjar harmoni och balans i samhället. Det är inte bara i det förflutna som matriarkat existerar. Än idag existerar det, och vi kan ta lärdom och erfarenhet från dessa samhällen där livet är organiserat efter livsnödvändiga behov och en strävan efter livsharmoni.

GÖR EGEN FUFU

– GHANANSK BASMAT

Den huvudsakliga basfödan i Ghana är Fufu. Den äter man med någon soppa till. Man äter med händerna. Fufu kan göras av olika ingredienser. I norra Ghana gör man den av jamsrötter. I södra Ghana gör man den av cassava och plantain. Det finns också pulver att köpa nu för tiden som man bara blandar med vatten och jag har själv funnit det i Stockholms afrikanska butiker. Receptet jag bjuder på här lär dig istället att göra Fufu från råvaran.

Att tillaga Fufu

En stor jamsrot räcker till fyra personer, kanske sex, lite beroende på hur stor portion man äter, eller storleken på roten.

Skala jamsen och dela den i bitar. Koka den tills den är så mjuk så du lätt sticker en gaffel i den (som att koka potatis). Den ska inte kokas för mjuk då blir Fufu'n för lös.

När den är kokt, lägg den i matberedaren. I Ghana använder man en trämortel som står på marken, och man stöter roten med en stor träpok.

Vi kan använda matberedaren. Använd kniven som ni hackar grönsaker med. Lägg i några bitar, exempelvis tre bitar som har samma storlek som potatis. Kör matberedaren tills bitarna är sönderhackade. Fortsätt att

köra tills jamsen blir en slät klump, ungefär som en buldeg. Det finns så mycket stärkelse i jams att den ändrar konsistens på detta sätt när man mixar den. Man tillsätter inget vatten. Det ska bli en slät och något seg deg. Om man vill ha fufun lite mjukare, kan man tillsätta lite vatten, men bara lite så var försiktig så den inte blir för mjuk. Självt brukar jag inte tillsätta vatten. Man ska kunna knåda den som en buldeg. Då är den lagom. Servera degen i en djup skål. Håll över soppan. Lägg i köttet. Ät med fingrarna genom att ta en bit av fufun, doppa den i soppan och ta av köttet med fingrarna. Om man inte vill äta med händerna kan man också använda en sked.

Lägg inte för mycket i matberedaren samtidigt, för då orkar den inte hacka och få den smidiga konsistensen. Så det jag gör, är att jag tar ca tre – fyra bitar och gör klart och det blir en portion. Sedan tar man nästa portion. Vill man sedan jobba degen ännu lite mera, kan man använda degskålen och arbeta ihop portionerna tills fufun är precis som en buldeg, alldeles slät och smidig.

Vill man ha lite smak i fufun kan man ha i lite salt och peppar när man hackar, men det är mycket smak i soppan, så i Ghana har man inte kryddor i själva fufun. Därför kan den kännas lite smaklös. Man ska ju ändå äta den med soppan, och den är smakfull och stark!

Soppa till Fufu
(Så kallad Light Soup)

Ingredienser

Kött/Fisk efter eget önskemål

Röd Chili Peppar

Auberginer

Färska tomater

Vitlök

Buljongtärning

Lök

Salt

Ingefära

Tomatpuré

Vatten

Hacka ingredienserna för hand eller i mixer. Har du en mixer är det enklast. Det ska inte vara för mycket vatten när du tillreder eftersom att soppan riskerar att bli för tunn. Det blir vätska av grönsakerna när de kokas. Hur mycket man ska ta av varje grönsak beror på hur många som ska äta. Till fyra portioner tar jag fem chilifrukt, två auberginer, fyra tomater, en vitlök, tre lökar och en halv burk tomatpuré. Auberginerna ska vara gula, men lyckas man inte hitta det, kan man använda de violetta. I auberginer finns det stärkelse som gör att soppan tjocknar lite även helt utan redning. Tillsätt cirka en deciliter vatten. Man kan blanda lite som man vill efter tycke och smak.

Låt allt koka upp och puttra i cirka 30 minuter. Sila soppan när den är klar, bitarna av grönsaker ska bort. Först då är det en riktig light soup. Dock är ju grönsaksbitarna goda och matiga, och har man inte varit i Ghana och ätit riktig Fufu, och därmed inte vet hur soppan ska se ut, är det inte fel att behålla bitarna, och det är gott, även om man inte silar.

Kött till soppan

Vanligast i Ghana är getkött eller kyckling. Man kan egentligen ta vilket kött som helst och skära i i bitar. Kyckling delar man i klubbor o.s.v. Man skär inte upp den i småbitar. Köttet ska vara i lite större bitar. Soppan kan även vara med skaldjur eller med fisk. Det bestämmer man själv. Köttet kan man koka för sig och lägga i den färdiga soppan, beroende på vilket kött man använder och hur lång koktid som behövs. Kyckling tar inte så lång tid, så den kan man dela och lägga i soppan direkt. Detsamma kan man göra med fisk. I Ghana lägger man i hela fisken med ben, fenor och fjäll, men det behöver ni ju inte göra.

GLIMTAR FRÅN KINA

BISTÅNDSRESA TILL KINA

Dagboksanteckningar från Kina

4 – 18 september 1998

Översvämningskatastrofen 1998

Områdena runt den mäktiga Yangtsefloden är mycket tätt befolkade. Sedan 50-talet har man, för att kunna föda Kinas stora befolkning, exploaterat de bördiga områdena kring floden maximalt. Sjöar och floder har fyllts igen och enorma skogsarealer har avverkats för att ge plats åt jordbruksmark. Blant annat har massiv avverkning pågått i västra Sichuan, det område där Yangtsefloden rinner upp. För att lösa problemen med höjda vattennivåer har man byggt tusentals fördämningar längs flodbankarna. Enorma bebodda områden ligger på så sätt långt under flodens nivå. Sommaren 1998 regnade det så mycket så nivån steg långt över de nivåer som beräknades när fördämningarna byggdes. Tidigare har vattnet kunnat tas upp av de täta skogarna men istället har väldig jorderosion uppstått. Mycket mark är förlorad för alltid. Det är en kombination av en naturkatastrof och en katastrof orsakad av människans ingrepp i naturen som händer detta året. De första antydningarna till att fördämningarna var på väg att brista kom redan i juni och tre miljoner frivilliga och soldater mobiliserades för att förstärka skyddsvallarna.

Enligt preliminära uppskattningar den 22/8-1998 har 29 provinser, städer och distrikt i Kina blivit drabbade. De områden som ligger under vatten är 318 miljoner mu (1 hektar = 15 mu), 223 miljoner människor har drabbats, 3004 människor har omkommit varav 1320 längs Yangtse-floden. 4,97 miljoner hus har rasat samman och

de direkta ekonomiska förlusterna uppgår till ofattbara 166,6 miljarder kronor. Jiangxi, Hunan, Hubei, Heilongjiang, Indre Mongoliet och Jinlin är de provinser som drabbats hårdast.

Hoppets Stjärna har fått förfrågan från Kinesiska Ambassaden i Stockholm om att bistå och vi har satt igång med insatser som jag ansvarar för. Detta innebär att jag är på väg till Kina med katastrofbistånd och även för att se vilka behov som finns i fortsättningen. Jag är den första utlänning som får vistas i de drabbade områdena. Kina är ett nytt land där ingen varit förut från Hoppets Stjärna. Air China har gett gratis frakt till en stor katastrofsändning med BP-5 som redan finns på plats i de drabbade områdena. Jag och min medresenär Dr Livia Alm ska åka och vara med på distributionen. Sedan har vi köpt upp mediciner lokalt runt om i olika provinser som väntar på att vi ska vara med och distribuera till de behövande.

Den 4 september

Efter en stressande dag och ett möte på SIDA, där jag lämnat in en ansökan om hjälp till de översvämningsdrabbade, är jag äntligen på väg till Kina. Planet är redan fem timmar försenat, men de extra timmarna ser jag som en gåva för att jag ska få lite extra gjort före avresan. Mötet på SIDA, med dess byråkrati, var nedslående och jag behöver några timmar för att hämta mig. Jag tycker det är viktigt att hjälpa lidande just i dag. Byråkraterna på SIDA har inte lika bråttom och då är det svårt att hålla sig lugn. Jag ser till varje enskild människas värde. Jag kan inte se de drabbade som någon massa som blir till ett föremål för politiska och byråkratiska regler. Individerna lider ju *idag* och jag önskar så att de som sitter med makten, resurserna och de välformulerade teorierna även ska se den enskilda människan. Världen skulle se väldigt annorlunda ut då.

Jag har en lång resa framför mig, men jag är så trött att jag genast somnar ombord på planet. Jag vaknar inte förrän vi strax är klara för landning.

Den 5 september

På flygplatsen i Peking väntar Mrs Liu på oss tillsammans med tolken Ruan. Liu är programansvarig på *"The All China Charity Federation"* och efter att vi inkvarterat oss på ett litet ungdomshärbärge fortsätter vi dit. Huvudkontoret ligger mitt i Peking och där är stora, ljusa kontorslokaler. Volontärer arbetar med att packa mat i lådor som ska fraktas till de drabbade i översvämningsområdena.

"The All China Charity Federation (CCF)" är en välgörenhetsorganisation som stödjer barnhem i Kina. Totalt stödjer de cirka 100 000 barnshemsbarn runtom i landet. Även funktionshindrade barn kan få hjälp här med stöd för eventuella nödvändiga operationer.

Hoppets Stjärna har redan förfrågats om ett stöd för barnhemsbarnens skolgång. Sedan översvämingarna står tusentals barn utan skolgång och man har ännu inte lyckats beräkna omfattningen.

CCF är även utsett av myndigheterna till att vara en av tre organisationer i landet att ta hand om katastrofbiståndet till de drabbade.

Vi möter presidenten för organisationen tillsammans med sina volontärer för att samtala om katastrofen. En donation med *BP-5* har redan anlänt före oss till provinserna Hubei och Jiangxi. Sändningen väntar på oss där för att vi personligen ska komma och vara med i

distributionen. Dr. Livia Alm reser tillsammans med mig. Hon är den forskare som har utvecklat *BP-5*. Hon ska vara med för att utbilda volontärerna för bästa möjliga utnyttjande av *BP-5* som nödproviant. Ett journalistteam från Kinesisk TV och press skall följa med för att filma och skriva om distributionen.

Medicinerna skall vi köpa upp på varje ställe och vi ska ta med dem på lastbilen när vi åker ut för att distribuera hjälpen.

Jag och Livia är de allra första från utlandet som kommer med hjälp men som också kommer för att se situationen med egna ögon. Innan vi åker hem till ungdomshärbärgen för att vila, får vi mat hos volontärerna.

Väl tillbaka på härbärgen minns vi plötsligt att vi missat att växla pengar till vår personliga reskassa och vi kan därmed inte betala för vårt boende. Vår tolk tar oss med ut i huvudstadens nattliv för att vi ska kunna hitta något ställe som har öppet för valutaväxling.

Peking är vackert. Det är rent, fina butiker och ljus överallt. Inget påminner om den hemska katastrofen som nyligen drabbat landet. Det ger en märklig känsla när man är på en plats där man inte kan förstå något alls. Alla skyltar och all ljusreklam är skrivet med kinesiska tecken. Det är fullständigt obegripligt men otroligt vackert.

Vi hittar ett hotell där vi äntligen kan växla och sedan åker vi tillbaka för att sova. Staden kryllar utav liv.

Framför allt är det cyklister som dominerar gatubilden.
Jag ser cyklar med vagnar, som jag sett på TV förut, och
jag ser bilar som kör så att mitt hjärta fastnar i
halsgropen.

Den 6 september

Klockan 6 på morgonen kliver vi upp och gör oss i ordning för att åka. På flygplatsen väntar journalister och fotografer. Snart är vi på väg till provinsen Hubei. Vi flyger till Wuhan som är huvudstad i provinsen. Vi tar in på ett hotell och äter lunch tillsammans. Efter lunchen skall vi ha ett möte med borgmästaren i Hubei. Han informerar oss om katastrofen och jag ser åter hur svårt det är att greppa omfånget.

Här i Hubei bor det ca 58 miljoner människor. En tredjedel av provinsen är drabbad av översvämningen. Jordbruksmark har förstörts. Fem miljoner människor har evakuerats. 2,8 miljoner boende på flodbankerna står nu utan hem. 1,2 miljoner hus är demolerade. 6 400 grundskolor är borta. Vattnet har börjat sjunka, men nivån är fortfarande för hög. I provinsen är 2,1 miljoner människor i akut behov av mat och det kommer behövas hjälp en lång tid framöver. Behövs det så länge som till maj nästa år, innebär det en kostnad för mat på sex miljoner svenska kronor och dessutom behövs det byggas upp 1,2 miljoner hus helt ifrån grunden. Totalt blir det en kostnad från två till tre miljarder kronor.

Sjukdomar sprider sig snabbt bland de boende längs floden. Därför är behovet av mediciner enormt, både för att bota och för att förebygga sjukdomar. Även skolgången har blivit lidande när det varken finns byggnader eller pengar. Studenter vid universitetet kan

inte heller börja sin utbildning trots att de klarat alla inträdesprov. Inom alla områden är katastrofen total. Borgmästaren tackar Hoppets Stjärna för hjälpen och understryker åter behovet av förnödenheter och mediciner. Jag berättar att de som vill hjälpa ifrån Norden är svenskar, normmän och emigrerade kineser. Då ser jag tårar i borgmästarens ögon.

Vi åker vidare till *Hubei Pharmaceutical Company* för att hämta ut de mediciner som vi skall ha med oss i morgon. Allt är noga förberett med listor där det står vilken mängd samt vilka mediciner som behövs.

Ingen som jag träffar klagar då det finns en enorm stolthet och en otrolig kampvilja att klara av situationen, som dessvärre är övermäktig.

Vi vill visa att vi bryr oss och även om det vi kan göra i nuläget känns futtigt så är det själva viljan att hjälpa som betyder så oändligt mycket mera. Lång kamp och svårt lidande ligger bakom den stolthet och styrka som jag upplever hos mäniskorna här. Det har jag inte sett förut i något av alla länder jag tidigare jobbat. Därför vet jag att det viktigaste är att bokstavligen sträcka ut en hjälpande hand med massor av kärlek för att förmedla att detta inte är något som de ska behöva klara ut ensamma.

Den 7 september

Idag besöker vi tre läger, delar ut mediciner samt *BP-5*. Människorna här bor precis på flodbanken och har utsikt över översvämningen och sina förlorade hus. Här och där sticker ett tak upp över vattenytan och vi får berättat för oss att vattnet fortfarande är hela sex meter djupt trots att det redan har sjunkit undan en hel del.

De boende har gjort hus av träbitar och träpålar. Därefter har de lagt plast, presenning eller annat de kunnat finna för att skapa något sorts tak över huvudet. Allt som de ägt är begravt i vattnet någonstans därute. Någon enstaka har lyckats rädda sin motorcykel och någon annan har lyckats rädda sin ko eller sin häst.

Vi har också rest runt i Zian Li County idag och vi har överallt mött en fantastisk glädje med en enorm tacksamhet över medicinerna och *BP-5*.

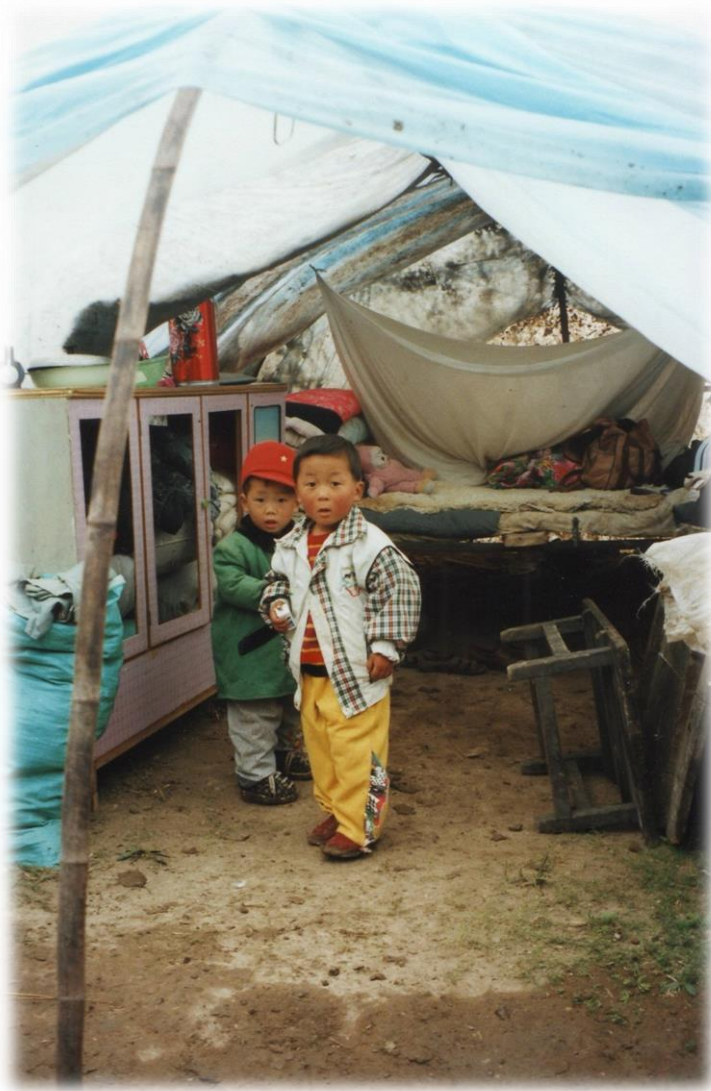
Trots att befolkningen här har förlorat precis allt förutom kläderna de bar på kroppen vid katastrofens inträffande, är de otroligt glada och vi möter enbart leende när vi går runt för att titta och prata. En läkare berättar att han har runt tre hundra patienter varje dag. Då förstår vi att medicinen vi har med oss hjälper mot fler plågor än vi först förstått.

Jag blir glad när jag ser att det än så länge finns mat, men det är också tydligt att maten som finns inte mättar tillräckligt. Det räcker helt enkelt inte med att bara leva

på ris. Barnen tycker det är roligt när vi filmar och fotograferar dem och de trängs för att komma fram till kameran. Det gör ont i mitt hjärta när en bebis läggs i min famn, då modern är en ung flicka som födde barnet för endast tio dagar sedan. Det är hennes första och enda barn enligt lagen. Bebisen har sår över hela kroppen och modern är på väg till läkaren för att se om något går att göra för att rädda barnet. Det har redan gått en hel månad sedan folket tvingades överge sina hem och ingen kan veta hur länge de måste bo så här.

Presidenten väddar nu om folkets hjälp till en återuppbyggnad av hus för de som drabbats av översvämningen. Självt intervjuas jag av en lokal tidning men också av *China Daily* då intresset för Hoppets Stjärnas möjligheter är stort. Jag får svara på frågor om hur vi fått vetskap om katastrofen och om varför vi har bestämt oss för att hjälpa till med bistånd. Jag får också förklara Hoppets Stjärnas syfte och verksamhet.

Vi blir också intervjuade av den enda engelskspråkiga radiokanalen som finns i Kina. Tidigare under dagen dokumenterade även kinesisk TV överlämningen av mediciner och *BP-5*. Det märks att det är uppmärksamhetsväckande att vi är på plats och engagerar oss. Tidigare har ingen hjälp utanför Kina anlänt till katastrofen. Det finns några utländska företag som är etablerade i Kina och de har donerat gåvor, men det är det enda hittills.

Den 8 september

Vi äter frukost klockan sju och åker tillbaka till Wuhan. Det tar oss fyra och en halv timme att ta oss dit. Vi ser fascinerande landskap på vägen så faktiskt är ju inte allt översvämmat. Vi passerar bönderna i området och vi ser att livet börjar gå sin vanliga gång. När det är lunchtid når vi fram till Wuhan och vi äter lunch innan vi åker ut till Ezhou City för att dela ut mediciner och förnödenheter. Jag har postat två filmer och en videofilm till Sverige och jag hoppas att det inte tar allt för lång tid för det att komma fram.

Vårt första stopp för distributionen av mediciner och *BP-5* är i Huahu. Det finns inget läger här då människor är inkvarterade i hus runt omkring det drabbade området. Vi stannar vid sjukstugan och här finns hundratals människor. Läkarna berättar att de har flera hundra patienter varje dag. Alla höga ledare har samlats här tillsammans med press och TV. Vi blir genast fotograferade när vi kliver ur bilen och jag konstaterar att jag aldrig varit med om en sådan uppmärksamhet förut. Borgmästaren är på plats och välkomnar oss. Vi åker vidare till Ezhou City. Hela staden är översvämmad.

Allt känns mycket märkligt då stad och land numera är ett stort hav. Vi måste åka båt och vi gör det till ett flertal hälsostationer runtom i byn där det finns bitar av mark som går att landstiga. En båt med press följer också med för att rapportera vad vi gör. Stadens vattennivå är

mellan fyra och sex meter högt och därför ser man endast taken på husen. Även sjukhus och skolor ligger under vatten så allt är fullständigt evakuerat.

Vi mottas med värme, glädje och tacksamhet vart vi än kommer och jag förvånas över att hoppet ännu inte har övergett de boende. Genom att de inte längre behöver stå ensamma med sina bekymmer om katastrofen så har nu hoppet återvänt och vi hoppas att det inte ska dröja innan hjälpen verkligen får effekt.

Vid den andra hälsostationen som vi besöker för dagen bor människorna i hus som är intakta. Här finns en skola som är inhyrd, trångt men funktionellt. Den tredje hälsostationen finns på en annan bit av torr mark. Det blir en längre båtresa dit genom staden. Här finns ett tältläger uppsatt längs stadens gata och en liten sjukstuga är inredd i ett par rum som har klarat sig från vattnet. Här lever de boende som på en liten ö och de är mycket tacksamma och glada. Pressen finns precis överallt så det är svårt för mig att kunna ta några egna vettiga bilder.

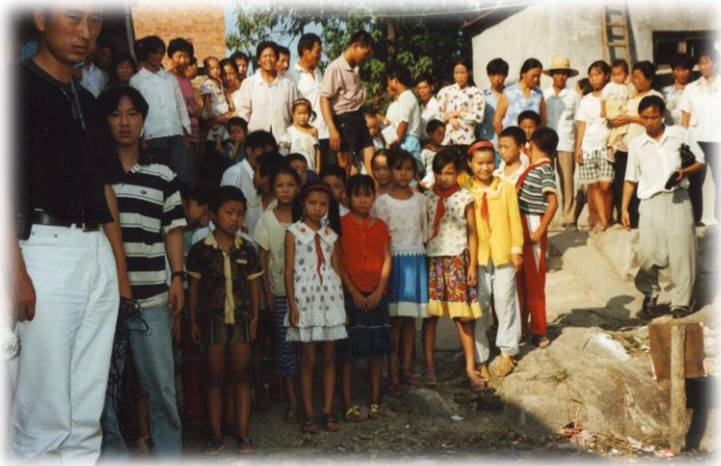
Det är ett stort arbete att hjälpa de drabbade i Kina från katastrofen. Både folket och myndigheterna bryr sig om varandra och jag inser att jag aldrig har upplevt en sådan solidaritet någon annanstans. Det jag upplever är att katastrofen inte bara ses som individens olycka utan alla är helt inställda på att vara med och hjälpa till. Omfånget är gigantiskt så alla behövs verkligen. Det är omöjligt att

ta in och förstå vilka höga siffror som beskriver omfånget av katastrofen.

Under kvällen bjuder borgmästaren alla på middag i Ezhou. Det är en middag för alla, även lastbilschaufförer, press och TV. Maten är fantastisk. Borgmästaren belyser omfånget av katastrofen enbart i den här staden och därför tackar han för hjälpen och för kärleken som vi har med oss ifrån Hoppets Stjärna. Vi får också information om vilka åtgärder som myndigheterna har vidtagit samt vad som planeras inför framtiden för att lösa dessa problem.

Till sist säger jag det enda som går att säga, och det är att vi ska hjälpas åt. Att vi vill göra vad vi kan för att aldrig glömma katastrofen och dess offer. Långt efter att nyheten tappat sitt värde kommer offren fortfarande lida. Vi hjälps åt, det blir vårt löfte.

Den 9 september

Dagen börjar med frukost tillsammans med Huang Shi's borgmästare och därefter reser vi åter till Wuhan City. Vi stannar till på en marknad där vi handlar frukt och godis till ett barnhem som vi ska besöka under förmiddagen. Vi är framme vid barnhemmet ungefär omkring klockan elva och vi blir nu visade runt utav ledningen på barnhemmet.

Det är ett fantastiskt fint hem som är nybyggt och fräscht. Jag får veta att det räknas som ett av de finaste barnhemmen i hela Kina och det tvivlar jag inte en sekund på. Några utav barnen uppträder för oss genom att visa upp både sång, dans och akrobatik. En liten grupp med enbart flickor spelar för oss på traditionella instrument.

Det rymms cirka 300 barn i barnhemmet och det finns två salar med bebisar av vilka nästan alla är flickor. Det är smärtsamt att se dessa små bebisar helt ensamma i sina sängar även om det är enkelt att förstå att de inte kunde komma till ett bättre barnhem än det här. Här finns det stora utrymmen för lek och många vackra möbler.

Några av barnen har psykiska funktionshinder. Vår samarbetsorganisation verkar också särskilt för att barnen med funktionshinder ska kunna erhålla nödvändig vård och kirurgi. Det finns också en skola på barnhemmet och där kan barnen studera ända tills inträdesproven för universitetet är klara. Boende får barnen vara tills de fyller 18 år.

När vi är klara med besöket på barnhemmet åker vi och äter lunch innan vi ska på en tur i det översvämningsdrabbade området. Därefter tar vi tåget till provinsen Jiangxi. Tågresan tar åtta timmar så vi kommer inte att vara framme före midnatt. Programmet för oss är späckat och avstånden är stora i Kina. Dock är allt otroligt välorganiserat så vi spiller ingen tid. Lastbilen med *BP-5* och mediciner är redan framme så allt bara väntar på att vi ska komma dit.

Vi blir omhändertagna på bästa sätt och åter känner jag en enorm respekt för folket i Kina. Det fantastiska välkommandet och den härliga öppenhet jag möter gör mig otroligt tacksam. Utöver detta får jag otaliga inbjudningar till att återbesöka landet. Förhoppningen på Hoppets Stjärna och folket i Sverige är stor och de hoppas på en viktig hjälp och ett stort stöd. Jag känner en bävan för att råka göra dem besvikna. Vi räcker ut en vänskaplig hand och vi hoppas nå långt.

Under tågresan fortsätter jag att skriva och vi når stationen klockan fyra på eftermiddagen. Vi är glada att vi hann ombord på tåget då vi är många som ska sammanstråla. Ett filmteam på tre personer, en tolk, ansvarig för *The All China Charity Federation*, en fotograf samt en skribent som också är skådespelare. Han berättar stolt att han spelat Mao i biofilmer. Livia är också med och vi får hjälp av killarna i filmteamet med resväskorna.

Det är en mysig tågresa och vagnen har många sängplatser. Under resan passerar vi risfälten med toner till kinesisk musik och ett harmoniskt sorl mellan passagerarna. Alla pratar med alla och det verkar som att alla känner varandra. Givmildheten är unik och det visar sig genom att alla delar på sängplatserna även om inte alla har betalat för en plats.

När vi är framme och hoppar i säng denna natt är klockan redan två på morgonen. Reveljen går klockan sju och fortfarande hålls ett högt tempo där ingen får möjlighet att slösa på tiden.

Den 10 september

Vid varje plats som vi besöker möts vi av lokala representanter från myndigheterna och pressen samt från *The All China Federation*. Klockan åtta på morgonen reser vi i ett stort ekipage som består av en buss, en personbil och en lastbil med mediciner samt nödprovianten *BP-5*. Vårt mål är nya översvämmade områden och före lunch ska vi hinna besöka två läger och ett barnhem.

Det går inte riktigt att förstå översvämningen då det ser ut precis som stora sjöar i landskapet. Människor åker med sina båtar och det verkar naturligt men under vattnet ligger deras hem med risfält eller med bomullsodlingar. Vi besöker de båda lägren på förmiddagen och båda ligger vid flodbankerna. Vid det första lägret bor människorna i tält och i det andra lägret har försök gjorts till att bygga provisoriska hus, men de husen ser ut att komma från slummen då de är byggda av plankor, plast och annat material som de funnit för att kunna bygga ett tak över huvudet.

Det går inte med ord att beskriva hur stort välkomnande vi får vart vi än går. Alla, barn, vuxna och gamla tar emot oss leendes och med öppna armar. Alla som vi möter vill bli fotograferade och det enda som hindrar det är journalisterna.

Varje läger har en miniklinik för sjukvård där det finns medicinhjälp mot åkommor som hudsjukdomar, magsjuka och ögoninfektioner.

När vi har delat ut mediciner och *BP-5* här, åker vi till barnhemmet som vi också måste hinna till före lunch. Det är nybyggt och här bor bara små flickbebisar. Två pojkbepisar finns också, som är funktionshindrade, men för övrigt är det 34 flickbebisar. De är fullt friska men tyvärr är de övergivna på grund av att de är fel kön.

När jag ser alla dessa små bebisar ligga här ensamma skär det i mitt hjärta och jag känner att jag skulle vilja ta med mig allihop hem till Sverige. *The All China Charity Federation* ansvarar för cirka 100 000 barnhemsbarn i Kina och det är nästan bara friska barn och nästan bara flickor. Hoppets Stjärna har alltså hur mycket som helst att hjälpa till med inom detta område.

Vi äter lunchen som planerat innan vi åker till nästa ställe för att distribuera fler gåvor. Vi bjuds på ytterligare en båttur för att se omfattningen av förödelsen. Tre byar finns begravda under vattenmassorna som är sju meter djupa här. Det går inte ens att se taken på husen men de lär väl komma fram lite i sänder allt eftersom vattnet börjar sjunka undan. De människor som har förlorat sina hem är nu inkvarterade hos grannar, släktingar och vänner. Vi besöker en tvåbarnsfamilj och pappan visar oss de få saker som de lyckats rädda undan vattnet.

Förut hade han ett företag och han sålde stickade kläder. Nu har familjen ingenting. Det enda som pappan kan

försöka sälja är fiskar som han fiskar ifrån vattenmassorna. En del av den fisken måste han spara som mat till familjen. Tills vidare har familjen ett rum hos en släkting. Det är ingen ovanlig situation efter katastrofen. Stadens borgmästare berättar att 1,2 miljoner människor har blivit hemlösa i detta område.

En märklig känsla griper mig när jag åker båt på detta vatten och vet att så många hem ligger gömda under mig. Det går inte att greppa eller försöka förstå. Behoven av hjälp är oändliga.

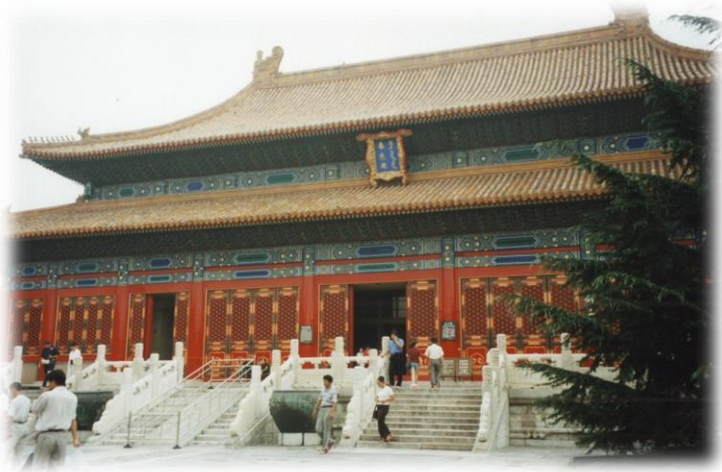
Vi stannar på hemvägen och äter kvällsmat och jag samtalar med borgmästaren. Han säger att de är tacksamma för hjälpen vi ger och att det kommer behövas mycket hjälp utifrån. Han försäkrar oss om att allt vi donerar kommer att uteslutande användas till avsett ändamål.

Kärleken som Hoppets Stjärna ger genom sin insats gör det största intrycket på människorna här. Hoppets Stjärna har nu blivit en förebild för hur de själva ska agera och de garanterar oss att de ska göra allt för att de drabbade ska få den hjälp som är tänkt att de ska få. De ska inte glömmas bort, men det börjar bli bråttom eftersom att vintern kommer snart och då kan ingen klara sig längre i de nuvarande provisoriska bostäderna.

Den 11 september

Jag stiger upp klockan sex på morgonen och idag är det meningen att vi ska resa tillbaka till Peking men tyvärr är planet inställt. Vi väntar ända till klockan ett på eftermiddagen innan vi kommer iväg. Vi är inte framme på hotellet förrän sent på kvällen. Äntligen är denna mödosamma dag över och vi kan gå och lägga oss.

Den 12 september

Idag är det den första lediga dagen sedan jag kom hit till Kina. Imorgon söndag ska vi åka til Heilongjiang så idag bestämmer jag mig för att åka till "Den förbjudna staden"

och till Himmelska Fridens Torg. Tolken kommer klockan tio och vi beger oss genast iväg. Klockan fyra på eftermiddagen måste vi vara tillbaka så vi hinner till Mrs Liu för att äta middag. Vi ska baka Dumplings där ikväll.

Den förbjudna staden är fantastisk och vi hinner tyvärr inte se hela innan dess att vi är tvungna att åka tillbaka. Dock är jag glad över att ha fått se så mycket som möjligt. Middagen är så mysig. Vi bakar Dumplings som vi äter tillsammans med grislever, soyaost, svamp och grönsaker. Dessutom får vi smaka på en hel del annat som jag inte har någon aning om vad det är för något. Här äter vi gott och det märks att de bjuder på det bästa som de har. Allt är annorlunda för oss. Vi får smaka sprödstekta skorpioner, sköldpaddssoppa med sköldpaddsskal, magsäcksskinn från gris, sjögräs av alla möjliga slag och mycket, mycket mer. Mrs Liu´s dotter spelar piano för oss. Hon är bara sju år gammal och jätteduktig. Efter en härlig middag går vi tillbaka till hotellet, packar väskorna och stupar i säng direkt.

Den 13 september

Klockan halvsex på morgonen måste vi stiga upp. Vattnet i duschen är som vanligt kallt, men det gör i vart fall så att man blir pigg. Prick kvart över sex knackar tolken på dörren och vi lämnar hotellet för att ta oss till flygplatsen. Planet till Heilongjiang går klockan tio över åtta och idag håller flyget tiden. Resan tar en och en halv timme. Vi ska nu till nordöstra Kina så det kommer att bli annorlunda än de områden vi besökt tidigare. Det kommer att vara kallare så idag har jag tagit fram min skjorta som har långa ärmar. Hittills har det varit varmt och svettigt. Över trettio grader varmt varenda dag.

På flygplatsen möts vi av vice borgmästaren tillsammans med flera framstående myndighetspersoner. Vi åker gemensamt med buss till hotellet och vi börjar redan planera våra tre dagar som vi ska vara här. Vice borgmästaren börjar med att tacka oss för donationen ifrån Hoppets Stjärna. Han säger bland annat att det faktum att vi är här är ett bevis för att det finns kärlek i världen och de orden träffar oss rakt in i hjärtat. Så känns det hela tiden med alla människor som vi möter. De har svårt att förstå varför vi bryr oss om deras situation. Vi möts hela tiden av en enorm tacksamhet. Det kan verka smått, det som vi gör i denna oändliga katastrof, men genom vår handling blir beviset för kärlek till medmänniskor otvivelaktigt.

Vice borgmästaren berättar för oss om omfattningen av katastrofen. Hela 700 000 människor är drabbade och nu evakuerade. 30 000 personer är fortfarande inhysta i tält och de har ingen annanstans att bo. Vintern kommer i oktober och det är om redan två veckor. Klimatet i den här delen av Kina är ungefär som i Sverige.

Här är stora oljefält drabbade av översvämningen och vi åker dit imorgon. Idag ska vi efter lunch fara ut på landsbygden och besöka bönder som drabbats.

Det tar oss en dryg timme av bilkörning innan vi når fram till en provisoriskt uppbyggd by. Deras tidigare hem ligger fortfarande under vatten men på en höjd ovanför finns nu hem till 500 personer. Dessa hem ligger i hus som är nedgrävda i jorden och de är byggda i längor med ett rum till varje familj. Varje sådant rum är 4X4 meter så det är litet för varje familj. I varje rum finns en liten eldstad med en liten skorsten. Här kommer familjerna att bo under sex månaders vinter.

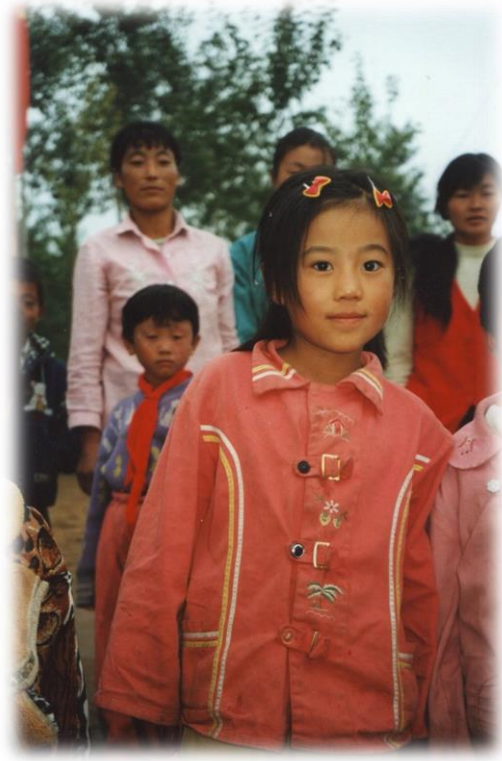
Vi träffar en gammal tant som berättar att de tidigare odlat vete och ris här. Allt var skördat när översvämningen kom, men de hade inte hunnit samla upp det på ett säkert ställe och därför tog vattnet hela skörden. Nu är de fullständigt beroende av andra människors välvilja och hjälp. Kläder har alla fått till att börja med, men nu närmar sig vintern och då behövs det varmare kläder. Jag känner en önskan om att kunna ge alla varsin varm vinteroverall. Det skulle vara underbart.

De måste tillbringa hela vintern här, men de är inte rustade för det.

När vi anländer till byn ser vi en banderoll på kinesiska som betyder "Välkommen Hoppets Stjärna!" Hela byn samlas runt oss och det är både barn, vuxna och gamla. Alla välkomnar oss med värme. Den gamla tanten som tidigare berättat för oss om den förlorade skörden berättar också att det i hennes underjordiska hus nu bor fem barnbarn under tiden som deras föräldrar kollar upp ifall vattenmassorna börjat sjunka undan så pass så det går att börja reparera det som eventuellt kan finnas kvar från deras tidigare hem.

Byns skola finns numera inhyst i ett tält och det börjar redan bli kallt och regnigt i byn så barnen fryser om dagarna. Innan vintern behövs nya lokaler eftersom grundskolan är totalförstörd utav översvämningen.

Högst upp på agendan hos myndigheterna är att ge hjälp till offren för översvämningarna men eftersom behoven är så stora, är det mycket bråttom innan kylan kommer på riktigt.

Ji Ling

Ji Ling, möter jag utanför tältskolan i lägret. Hennes händer är kalla. Hon har bara en tunn sommarjacka på sig, en gåva till de översvämningsdrabbade från människor i Heilongjiang. Ji Ling berättar att hon är åtta år. Hon följer mig som en skugga runt i lägret. Den söta flickan är som alla de andra barnen; Hon vill så gärna fotograferas.

Vi stannar utanför hennes "hus". Det är då jag till fullo förstår att de verkligen bor under jorden. Ji Ling vill gärna att jag hälsar på henne hemma, så försiktigt går jag ner trappan under jorden, där jag träffar hennes farmor och fyra andra barnbarn.

Farmor berättar att de odlade vete och ris på sin åkermark innan översvämningen. De hade skördat allting, men inte hunnit samla upp det på säkert ställe, så vattnet tog allting. Nu är de beroende av andras välvilja och den hjälp myndigheter och omgivning kan ge. Kläder har alla fått till en början, men nu behövs vinterkläder, mössor, vantar och vinterskor.

Farmor berättar att hennes ena son är i armén och arbetar natt och dag med att hjälpa de drabbade från översvämningen.

Dr Livia Alm, Dr vid Karolinska Institutet i Sverige har arbetat i många år i Kina. Hon har sedan 80-talet varit konsult och föreläsare vid olika Universitet i Kina. Hon har även arbetat som expert i olika matindustrier i Kina. Det är genom henne vi har blivit inbjudna av Kinesiska Ambassaden att komma till Kina. Hon har även utvecklat BP-5 som innehåller all näring drabbade behöver i ett första skede av en katastrof.

Att få barnen tillbaka till en normal vardag är första prioritet och det finns därför provisoriska skolor i alla läger vi besöker.

Den 14 september

Klockan halvåtta börjar vi dagen med frukost och sedan beger vi oss ut till Mei Lise County och till Ya Ersai Town som är en liten by med en minoritetsbefolkning. Människorna här är mongoler och de har också förlorat allt efter översvämningen. Alla hus, all skörd, alla åkrar står helt under vatten som är två meter djupt. Vattnet har sjunkit undan och när vi kommer fram till byn möter alla oss, stora som små. Vi befinner oss på skolplatsen och barnen spelar på trummor och trumpeter samtidigt som de går i parad. Hela folkskaror väntar på oss och eftersom att jag är en norsk jänta får jag genast associationer till den 17 maj. Barnen spelar vidare och fyra flickor börjar dansa en folkdans för oss. Alla är lika glada som på alla andra ställen vi besökt, de kramar oss och håller våra händer. Vi fotograferar en hel del innan vi åker vidare till deras bostadsområde. Några bor i tält som är gjorda utav trägrenar och där plast dragits över som tältduk. Det finns också några som faktiskt har riktiga tält. Sjukvårdare delar just ut mediciner när vi anländer samtidigt som hela byn står runt dem och dividerar om vad som behövs till vem.

Byns guvernör berättar att hela majsskörden är förstörd. Jag ser ut över fälten och förstår att inget kan användas till mat. Dock måste en skörd ändå utföras då jorden måste förberedas för nästa odlingssäsong. Radhus med ett rum per familj byggs upp för att ge tak över huvudet

inför vintern. Husen är ovanför jorden och de är byggda utav rött tegel. En eldstad fungerar både som kokplatt och uppvärmning av rummet. Uppvärmningssättet är lika som i byn vi besökte dagen innan. Värmen leds in vid sängplatserna så att det går att sova varmt och gott.

För att det ska gå att klara alla skiftande behov för de individuella levnadsvillkoren har de tvingats återuppliva denna gamla uppvärmningsmetod igen.

Efter besöket åker vi vidare till sjukhuset/kliniken där vi lämnar av all medicin som vi har med oss till byn. Jag ser mig omkring i detta som ska föreställa ett sjukhus. Hjälpmedel saknas och det finns bara en rostig säng. I mottagningsrummet finns det en stol och ett bord men inget annat som visar att det faktiskt är en sjukstuga. Personalen säger att enklare operationer genomförs här.

Det är ett enormt ansvar och en tung börda att se detta elände. Jag är ändå privilegerad som får möjlighet att göra detta och mitt i allt det svåra kan jag se att folket ändå vill visa upp det som de är stolta över. Därför åker vi till en nationalpark på hemvägen. Det är en park med våtmarker och här bor Red Crown Cranes, vilken är en trana som det bara finns 600 stycken kvar av i världen. 200 av dem bor här. Vi får se en film om fågellivet i området och sen vandrar vi ut och får se tranorna på nära håll. Det är så fascinerande att alla glömmer bort problemen ett litet tag och blir istället barn på nytt.

När vi är klara i nationalparken åker vi till hotellet och tar avsked av våra vänner i Qigihar City. Vi har en lång resa

framför oss och vi vill komma fram innan det blir mörkt. Vi ska dessutom hinna med att besöka ytterligare en by som är översvämmad. De behöver mediciner även där.

Resan till Da Qing City är i ett helt nytt landskap. Hela hav av gräs breder ut sig, mil efter mil. Det måste vara detta som är Kinas prairie. Lika långt breder högarna med torkat hö ut sig och det måste komma inomhus före vintern. Detta område tillhör de statliga kollektivjordbruken.

Havet av gräs, efterträds av ett nytt hav, fast utav majs. Det är bara, bara majs. Inga hus, inga maskiner utan bara himmel och majsfält. Det är en otrolig upplevelse att åka här.

Da Qing City är fattigare än någon annanstans vi har varit under denna långa resa. Platsen är både modern och gammaldags, och det finns skjutsar med åsnor, hästar eller cyklar.

På trappan till hotellets entré står en folksamling. Jag tar fram min videokamera och går ut på gatan för att filma gatulivet medan tid finns. Jag ser upp mot folkmängden och jag undrar vad de väntar på. Jag tycker det är skönt att få vara lite ifred eftersom det har varit sådan uppståndelse överallt där vi varit tidigare. Till slut kommer resten av mitt resesällskap fram till hotellet och jag går tillbaka. Nu ser jag till min förvåning hur TV-kameror riktas mot mig och jag inser att det är mig och Hoppets Stjärna som de väntat på.

Medicinerna som vi ska dela ut väntar på oss redan inne i hotellets lobby. Stadsledningen är också här för att högtidligt tacka oss för kärleken och omtanken.

Da Qing City är centrum för Da Qing Oil Fields. Här produceras en tredjedel av all olja som utvinns i Kina, vilket är 55 miljoner ton. Utkanterna av det 5 500 kvadratkilometer stora oljefältet har drabbats av översvämningen.

Av bostadshusen är 108 000 förstörda av översvämningen i Da Qing City. Oljefälten är 40 år gamla. Det finns riggar att borra med överallt, inom bostadsområden, mitt i majsåkrarna, i industriområdena och ute på oljefälten. Jag har aldrig sett något liknande.

Det är dock inte förstörelsen av oljefälten vi skall koncentrera oss på. Vi beger oss ut till landsbygden och de minoritetsgrupper som är boende där. Här lever man av jordbruk och boskapsskötsel men nu ligger både mark och hem under vatten. Husen är vanligtvis byggda utav torkad lera och de klarar inte vattnet från översvämningarna.

Vi når lägret strax innan skymningen. Folket bor i tält på de blöta åkermarkerna. Allt är bara lera och vatten, en sörja. Deras gamla bostäder står under vatten. Vi får höra att det pågår arbete med att förbereda annat boende inför vintern.

Glädjen över medicinerna är stor, men ännu större är glädjen över att bli fotograferade. Innan jag ens hinner sätta fingret på avtryckaren för att fånga en naturlig miljö

har jag massvis av människor framför kameran. Det är bara att acceptera. Det blir ett starkt minne det också.

Denna kväll upplever jag den största gästfrihet jag någonsin upplevd i livet. Jag kommer utanför ett tält och en kvinna som forlorat allt försöker värma vatten i en plåtmugg. Det enda hon har att elda med är några strån som hon hittat och försöker elda i allt det blöta. När jag närmar mig räcker hon mig muggen med vattnet. Hon har inget te att bjuda på så hon lägger lite strå i muggen. I Kina bjuder man alltid sina gäster på te. Och även i denna hopplösa situation visar hon mig denna stora gästvänlighet och respekt. Min egen respekt för denna kvinna och hennes integritet kommer jag alltid bära med mig som ett av de vackraste minnen i livet.

Mörkret har redan fallit och jag sätter mig i bilen och åker tillbaka till hotellet. Bakom mig lämnar jag hundratals människor som bor på den enda torra plätten mitt i geggan. De har bara tält eller plast som tak över huvudet nu när kylan är på intågande. De har ingenting förutom de gåvor som de erhållit utav oss. Jag slår mig ner vid ett dukat bord där jag äter en fin middag medan de flesta här bara har lite ris att äta varje dag. Tunga tankar tynger mig.

Den 15 september

Idag besöker vi ett nytt område med en minoritetsbefolkning. Landskapet är fyllt utav oljeborrar. Vi ser betesmarker som är översvämmade men också andra marker som har klarat sig. Boskapshjordar betar, och det är kor, hästar och får. Överallt finns det flockar med gäss. Byarna här är byggda utav torkad lera och det är blött överallt i bostadsområdena.

Den sista timmen av vår resa blir med poliseskort fram till Ju Bao New Village. I mil efter mil ser vi vallar som soldater kämpat med att bygga som skydd mot vattenmassorna. Byn som vi anländer till är provisoriskt byggd för att klara av vintern. Skollektionerna hålls i tält men snart är det för kallt. Några bor i plasttält här, men de flesta bor i underjordiska hus som soldaterna byggt åt dem.

Ovan jord består väggarna av sandsäckar och med något slags sandtäckte på taket. Trädstammar är ramen för taket och för att inte plasten ska lossna från spiken har de använt kapsyler från PET-flaskor. De flesta hus är nedgrävda i marken där väggarna och golvet är av jord medan sängen med eldplatsen är murad av rött tegel.

Jag får träffa en kvinna i hennes lilla provisoriska hus. Filtarna som hon har i sängen har de fått i gåva. Hon har en sak som hon lyckades rädda undan vattenmassorna och det är hennes cykel. För övrigt har hon förlorat allt

som hon ägt. Vattnet tog allt, berättar hon, men hon tror att det ska gå bra att övervintra här ändå. Hon har det i alla fall varmt, säger hon och strålar. Jag förklarar att jag oroar mig för hur vaden ska räcka hela vintern, men då säger hon att de samlar ved varenda dag för att kunna lagra. Här finns en optimism och tro på att allt kommer att ordna sig. Jag har aldrig stött på det förut på mina fältresor, men jag förstår att det är viktigt för att man i sådana här utsatta situationer ska kunna ta sig igenom det. Därför får vi aldrig svika dem, varken vi eller myndigheter. För hur kommer det då att gå ifall 250 miljoner människor förlorar hoppet och livsgnistan. Alla är i och för sig inte lika hårt drabbade men hoppet måste alla ha kvar, annars blir det för tufft.

Det kanske finns en orsak till deras lugn tänker jag. Dessa människor har aldrig haft så mycket materiella ting och de har helt enkelt annorlunda krav och förväntningar på livet än vad vi har. De är helt enkelt tacksamma för det enkla.

Det finns mönster som formar kinesiska tecken på ett av jordhusens ytterväggar. Det är gjort utav kapsyler. Det står: "Folkets armé älskar folket". Soldaterna har lämnat detta minne sedan de byggt färdigt husen.

Före min resa till Kina har jag läst i svenska tidningar om hur man anser att myndigheterna gör propaganda för armén genom att lyfta fram deras insatser. Jag har nu rest över stora områden och sett så mycket förstörelse. Jag har mött dessa soldater, unga män och kvinnor som

kämpat mot vattnet med sina kroppar med all sin kraft. Ändlösa vallar har byggts. Bostäder har byggts. De är absolut folkets armé i denna katastrof. Armén är hjältar och många har omkommit. De har i denna period kämpat för att rädda städer, byar, odlingar och människor i alla möjliga omgivningar. Även idag har vi sett hur soldaterna slitit med att för hand flytta en stor lastbåt som flutit iväg på flodvågorna och som nu strandat. Jag trodde det var en omöjlig uppgift. Soldaterna förtjänar all ära för det hårda arbete som de lagt ner, och nu kan man även i Harbin t.ex. besöka utställningar för att se hur människorna kämpar mot naturkrafterna.

SAMMANFATTANDE TANKAR

Två veckors arbete är över. Det känns som mycket mer. Vi har besökt nya platser, träffat nya människor varje dag och vi har varit på flera ställen varje dag. Vi har sovit en till två nätter på samma ställe och dagarna har varit fullbokade från klockan sex på morgonen till midnatt. Nu är jag på väg hem, och jag sitter här på planet och försöker summera mina intryck efter denna tid.

Allt är överväldigande. Hoppet och förväntan som jag bär med mig hem är så stort och oändligt, och därför spelar det egentligen inte så stor roll vad det är vi gör för att hjälpa, bara vi gör något. Jag blir ängslig och jag oroar mig för att ingen därhemma kommer att bry sig om katastrofen. Det är så många som hoppas på att det jag har fått se ska generera liv och hjälp. Tänk om jag inte blir hörd! Tänk om SIDA avslår vår ansökan!

Livia och jag är de första utlänningarna som besökt de översvämmade områdena och som också haft med hjälp. Dagen då vi åkte från Qiqihar till Da Quing City mötte vi en västerlänning för första gången. Det var en man som var där för FN:s räkning och som skulle rekognisera läget. Jag undrar hur länge de ska rekognisera innan hjälpen är på plats. Katastrofen har redan varit ett faktum i flera månader. Vintern kommer inom några veckor till norra Kina, och det kommer säkert snö även i de övriga provinserna som vi besökt. När hjälpen från andra länder och från FN kommer, vart

kommer den att gå? När den hjälpen byarna med minoritetsbefolkning? Får barnen i de allra fattigaste områden nytta av en sådan hjälp? Vem kommer att bygga nya skolor så barnen slipper sitta i tält och frysa, eller missa skolan helt och hållet?

Svenskarna borde klara av att bygga många vinterbonade skolor men jag undrar vad som kommer att prioriteras. Av erfarenhet vet jag att Hoppets Stjärna brukar nå de mest behövande som barn och mödrar. Den målgruppen brukar inte vara prioritet för stora organisationer som hjälper. Istället prioriteras vägar, järnvägar, fördämningar och ekonomiska centrum. Det behövs ju också men är alltför stora ekonomiska åttaganden för oss. Därför kompletterar vi varandra bra. All sorts hjälp behövs.

The All China Charity Federation arbetar för samma mål som Hoppets Stjärna. Deras uppgift är att bistå barnhemsbarn eller barn som lever under fattiga levnadsvillkor. Genom samarbetet vi haft under vår resa har jag lärt mig att hjälpen når de mest behövande. Ingenting går bort i administration eftersom lagen i Kina säger att de enbart får använda räntan av stiftelsekapitalet till löner och administration. Det betyder att av de gåvor som Hoppets Stjärna ger, går 100 procent till ändamålet.

Jag vill att vi fortsätter bistå de områden som jag besökt under denna resa. Allt behövs men vi skulle kunna börja med att koncentrera oss på mediciner, varma kläder och

skolbyggen. Tilläggsnäring är viktigt i form av *BP-5*. Den näringen förebygger bristsjukdomar och det kommer att bli brist på grönsaker under den långa vintern. Pengar finns inte och även om de hade pengar så skulle de inte kunna ta sig fram för att inhandla grönsaker. Byarna ligger alltför långt ifrån trafiklederna. Bönderna här brukar leva av sin egen skörd under vintermånaderna men nu har de ingenting. Det enda de har är hoppet om att inte bli bortglömd och hoppet om att det finns någon som bryr sig om dem.

Denna enorma katastrof kommer att innebära stora förändringar för Kina. Jag läste en artikel i *China Daily* den 10:e september att myndigheterna nu kommer att öppna upp mer för omvärlden på grund av katastrofen. De kommer att ändra lagar och föreskrifter så att det blir lättare för utländska företag att etablera sig.

Min analys blir att de som engagerar sig nu för att hjälpa de översvämningsdrabbade, kommer för all framtid att vara välkomna i Kina för samarbete.

Den katastrofhjälp som de fått hittills är ju bara en början, den första kris- och akuthjälpen, men konsekvenserna kommer att bestå länge, både i de kallare och i de varmare områdena.

De som drabbats hårdast är bönderna. De är de som är de fattigaste och de saknar säkert försäkringar som kan ge dem tillbaka några förluster.

När FN och övriga länder prioriterar förlorar bönderna också här eftersom att den stora mängden invånare bor i

städerna, och det är också där som pengarna finns. Därför offras småböndernas mark för landet har ju produktiv jordbruksmark på andra ställen ändå. Bönderna har de sämsta husen och de sämsta skolorna men de finns inte kvar när vattnet försvinner. Endast de mer kostsamma husen kan renoveras.

Heilongjiangs områden med minoritetsbefolkning har också förlorat prioritet jämfört med oljefälten i Da Qing City. Jag spekulerar men ser det som naturligt att prioriteringar måste göras i denna katastrofsituation. De mindre städerna har lägre prioritering mot de större städerna, till exempel Ezhon City och Wuhan. Många kan aldrig mer flytta tillbaka till sina gamla hem eftersom man vill förflytta människor från de områden som är i riskzonen för nya översvämningar. Många bönder får aldrig tillbaka sin mark då det ursprungligen är delar av floden som använts till jordbruksmark. Myndigheterna har nu beslutat att alla sådan mark måste räknas tillhöra floden eftersom områdena alltid riskerar att översvämmas på nytt.

Problemen som ska lösas är oändliga. Orsaken är både naturlig och framkallad av människors hantering av naturen. Nu är myndigheterna fast beslutna att åtgärda rutinerna för brukandet av naturen. Det är bra i sig, men för den enskilda personen på individnivå är framtiden oviss och det är de personerna som behöver oss nu. Det kan kännas övermäktigt, men inte ger jag efter för det. Jag tänker hellre på vad låttexten ifrån barnmusikalen *Barn av samma jord*” säger oss. Där beskrivs det hur vi

alltid ska låta oss själva vara med och göra det vi kan,
för att då förändras världen lite grann. Tanken med
innehållet i den barnmusikalen är att ingen kan göra allt,
men alla kan göra något. Vi kan alla ge av vår kärlek och
det är den som kan förvandla och förändra.

Kina, september 1998

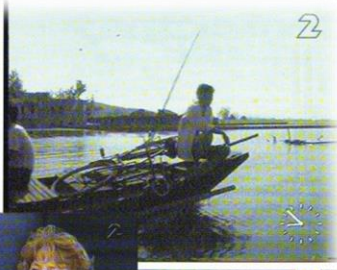

HOPPETS STJÄRNAS SNABBA OCH FRAMGÅNGSRIKA HJÄLPINSATS I KINA HAR RÖNT STOR UPPMÄRKSAMHET

Hoppets Stjärna var den första utländska hjälporganisation som hjälpte offren för översvämningsskatastrofen.

Hjälpinnsatsen har väckt stor uppmärksamhet i både Kina och Sverige. Bevakningen från nyhetsmedia har varit stor såväl här hemma som i Kina.

- Både Rapport och TV 4:as nyheter rapporterade om den första hjälpsändningen.
- Rapports nyhetsmorgon hade ett 7,5 minuter långt inslag där Hoppets Stjärnas biståndsansvarige Björg Farstad berättade om sina erfarenheter från katastrofområdet.
- Radio Västernorrland direktsände intervju med Björg Farstad från Peking.
- Många svenska dagstidningar har skrivit om våra insatser såväl de stora som DN, SvD och Aftonbladet samt svenska lokalpress.
- 20 st kinesiska TV-blag bevakade ankomsten av den första hjälpsändningen.
- Lokala TV- och Radiostationer i Kina bevakade hela tiden hjälpsatsen.

Svenska hjälpen är framme i Kina

Svenska biståndsarbetare hjälper översvämningsoffer

ÖRNSKÖLDSVIK Kinesiska myndigheterna fraktar sjunderer när sjukdomar drabbar offren till de stora översvämningarna.

Biståndsorganisationen Hoppets Stjärna har två medlemmar på plats som beskriver vad som händer för de flyktingarna.

20 ton flyktingar kommer som flyg till Sverige i Hoppets Stjärna. Vi har drabbats av översvämning och är de 20 miljoner människorna i området har fått svårt att överleva. Flykt, ankomst till Sverige, Björg Farstad.

Dagens Nyheter 29/8 1998

Hoppets Stjärna hjälper Kinas barnhemsbarn

ÖRNSKÖLDSVIK (TT) Kinas internationellt uppmärksammade barnhemsbarn har kommit med i Hoppets Stjärnas biståndsprogram för barn i institutioner. Två nederländska arbetare från organisationen finns sedan en vecka i Kinas översvämningsskadade områden och de har fått frågor om hjälp.

Björg Farstad Eriksson, biståndsansvarig för den svenska organisationen och som under en vecka rest runt i de översvämningsskadade provinserna i nordöstra Kina. Tillammans med likasen Li

via Alm har hon svarat för distributionen av 20 ton nödproviant och mediciner som sänts till Kina. I nöden bland hemlösa och hungerdrabbade människor finns också barnhemsbarn. Utifrån fickor som övergivits av sina föräldrar omhändertagats.

Förhoppningarna om att Hoppets Stjärna och Sveriges folk ska hjälpa är stora, meddelar Farstad Eriksson i ett fax från Västergötlandsprovin. Förhållandena i de kinesiska organisationen och de kinesiska myndigheterna internationellt, eftersom många föräldrar väljer att lämna bort flickor eller handikappade barn. Nu

välkomnas utländskt stöd. Vi har lång och bred erfarenhet av hjälp till barninstitutioner från Östeuropa. Att nu Kina ber om hjälp ser jag som en öppning för att omfatta fler barnhemsbarn. Vi förhoppning är att ge stöd, resurser och inte minst föra över kunskap till personalen i den viktigaste omsorgen av förskrädda barn, säger Lena Eriksson på Hoppets Stjärna i Sverige. Hoppets Stjärna samarbetar med den inhemska organisationen China Charity Federation som ansvarar för omkring 100 000 barnhemsbarn. Ann Kristin Bladh

UPPFÖLJNINGSPRESA, KINA

Dagboksanteckningar 28 februari-12 mars 2000

Jag är åter på väg till Kina för en uppföljning av insatserna för de drabbade av översvänningskatastrofen 1998 och 1999. Tonvikten ligger på besök av de sju skolor som byggts upp i ett flertal provinser men jag ska också utvärdera hur vi skall fortsätta engagemanget i Kina.

Den 28 februari

Jag reser från Sverige via Frankfurt.

Den 29 februari

Jag ankommer till Peking vid halvtio på morgonen. Mr Wu och Mrs Liu möter på flygplatsen. Vi åker direkt till motellet för att ställa in resväskor och sedan far vi genast iväg till *The All China Charity Federation* för att äta lunch ihop med presidenten och tre representanter för denna organisation. Vid halvtre på eftermiddagen är vi tillbaka på motellet. Vid klockan fem på eftermiddagen ska vi diskutera en eventuell konsert med Carola i Kina på Star of hope's kontor. Vi har med oss vår tolk Ruan. Mötet är slut vid åtta på kvällen och sen äter vi middag med Mrs Liu, Mr Wu och Ms Ruan.

Den 1 Mars

Klockan sex på morgonen lämnar jag motellet utan frukost. Jag har inte kunnat duscha eftersom vattnet är iskallt i duschen. Det är inte ovanligt att det bara finns kallt vatten i duscharna på mina resor, men det är extra kallt när jag reser i vinterväder. Jag har frusit hela natten och jag var redan trött innan min resa började på grund utav en deadline jag haft med rapporter till SIDA/SMR. Jag har inte sovit något på hela flygresan och när vi kom fram igår började vi jobba på direkten utan en enda minuts vila. Därför känns mina kommande arbetsveckor otroligt långa och som en hel evighet att genomföra. Jag har aldrig arbetat i något land med så här intensivt arbetstempo. Resorna är långa och vi jobbar aldrig på samma ställe, inte ens med samma arbetskamrater i mer än ett par timmar i taget. Från den första dagen har vi aldrig sovit på samma ställe i mer än en natt och vi har aldrig kommit till rummet förrän det är dags att stupa i säng. Varje dag måste vi förhålla oss till 25-50 nya representanter för olika organisationer och myndigheter och vi träffar dem till frukost, lunch eller middag. Kineser kommer alltid till möten något tidigare än avtalat, aldrig någonsin senare och därför blir tempot ännu högre än vad vi är vana vid.

Inför alla viktiga personer måste vi hålla tal men ingen förutom tolken förstår engelska så det är svårt att förklara hur det är. Vart jag än går så följs jag av en

grupp som består av cirka 25 personer åt gången. Det är provinsiella och lokala representanter för *The All China Charity Federation, Department of Civil Affairs*, politiker inom Kommunistpartiet, borgmästare, vice borgmästare, chaufförer, projektledare, rektorer med flera. Naturligtvis är det en stor ära att möta alla dessa personer och det tillhörde kinesiskt "protokoll". Det visar att Hoppets Stjärnas arbete har mötts med en enorm uppskattning utav Kina. Jag är otroligt stolt och rörd av detta men jag är inte van vid så mycket uppståndelse utan blir väldigt uttröttad. Jag vill gärna fotografera barnen som vi hjälpt för att dokumentera detta, men mitt följande står alltid i vägen för det.

Om det blir fem minuter över, eller till och med trettio minuter över så används tiden direkt för sightseeing. Det går i ett från det att jag slår upp ögonen tills det att jag somnar med detsamma som jag lägger ner huvudet på huvudkudden.

Toalettbesöken som vi gör i Kina skiljer sig radikalt ifrån Skandinavien. Det finns inga toaletter utan det är bara hål i marken ute i naturen. Jag är van vid detta från mina resor till Afrika men i snö, is och kyla är det tufft. Mr Wu åkte på en magsjuka under en hel vecka. Att åka på något sådant är det jag fruktar mest under mina resor eftersom man spenderar hela dagar i bil, timme efter timme. Det är märkligt att det var Mr Wu som fick magsjukan och inte jag som utlänning. Jag är tacksam för min egen skull, men jag tycker väldigt synd om Mr

Wu. Han klagar inte alls, utan följer med i det intensiva schemat ändå.

Maten i Kina får ett eget avsnitt. Det finns väl ingen bättre mat i världen än den kinesiska. Alla äter nyttigt här och de äter allt i sin naturliga form. Måltiderna tar lång tid och är en naturlig mötesplats för socialt umgänge. På hotell och restauranger finns det alltid matrum så att varje sällskap kan dinera privat. Rummen är vackert dekorerade och inget rum är det andra likt. Under min uppföljningsresa har jag ätit larver, sköldpaddssoppa, grillad orm, kamelkött, sprödgrillade getingar, honungsgriljerade bläckfiskarmar med mycket mera.

Allt är överväldigande med Kina, det är städerna, kulturen, historien, konsten, behoven, siffrorna, framgången, stoltheten, uppskattningen, avstånden, maten, ja det är så svårt att beskriva. Jag känner mig så oerhört liten.

Den första mars börjar vi vår rundresa till de provinser där Hoppets Stjärna byggt upp skolor efter översvämningen 1998. Skolorna har byggts av biståndsmedel från SIDA och syftet med vår resa är att följa upp insatsen och för att planera vårt fortsatta engagemang i Kina.

Klockan åtta flyger vi från Peking till Kunming i Provinsen Yunnan. Vid tolv äter vi lunch och därefter drar vi vidare med bil till Wu Ding County för att besöka några fattiga byar och föräldralösa barn. Vi kommer hit nu med

anledning av att den politiska konsulatoren vid Kinas ambassad i Stockholm har lämnat en förfrågan om stöd till ett byutvecklingsprojekt i denna provins. Vi blir mottagna av lokala representanter för *The All China Charity Federation* och de är med oss under hela besöket. Arbetet som de driver här i Yunnan går ut på att söka upp släktingar till föräldralösa barn så att de ska slippa boende på institutioner. De har utvecklat ett fadderprogram för att stödja familjerna ekonomiskt här.

The All China Charity Federation har hand om föräldralösa barn och *The Department of Civil Affairs* har hand om övergivna barn. Skillnaden mellan dessa målgrupper är att övergivna barn saknar sina föräldrar redan sedan födseln. Dessa barn måste på institution innan de kan adopteras eller omhändertas av andra, för att de överhuvudtaget skall bli registrerade i samhället. De föräldralösa barnen saknar sina föräldrar från senare uppväxtålder genom exempelvis dödsfall. Kolgruveverksamheten i Yunnan har bidragit till att många barn här är föräldralösa.

En person i Yunnan har i genomsnitt 70 amerikanska dollar per år. 25000 personer lever under gränsen för fattigdom enbart i Wu Ding County och de saknar mat under delar av året. Här finns 26 olika minoritetsgrupper och 120 föräldralösa barn.

Stöd till föräldralösa barn som är utplacerade i familjer betalas ut av *The All China Charity Federation* två gånger om året. Bidraget går först till den lokala

organisationen och de betalar i sin tur ut stödet en gång per månad. Det finns en person som ansvarar för att stödet betalas ut till familjen och familjen måste också signera. Avtal finns som beskriver fosterfamiljens roll och det utförs kontroller så att de föräldralösa barnen får den hjälp de behöver och att de verkligen närvarar vid skolgång. Det är bara i Yunnan som *The All China Charity Federation* satsar på denna typ av stöd till föräldralösa barn som är utplacerade i fosterfamiljer.

Övergivna barn finns på barnhem, enligt lagen, och i Social Welfare Houses. Det finns stora ansträngningar nu för att adoptera ut även dessa barn, både till utländska familjer och till Kinesiska familjer. Barnen kan adopteras bort när de blivit registrerade av myndigheterna. I hela Yunnan Province finns det 11 172 föräldralösa barn. 614 får för ögonblicket hjälp från Charity Federationen. 2 000 barn är i akut behov av hjälp, dessa är de fattigaste. 1 400 har inte något stöd för tillfället. Resten av alla barn finns på barnhem eller är utplacerade i familjehem. Det finns också de barn som inte får någon hjälp alls, utan de tvingas att jobba och kan därmed inte gå i skolan.

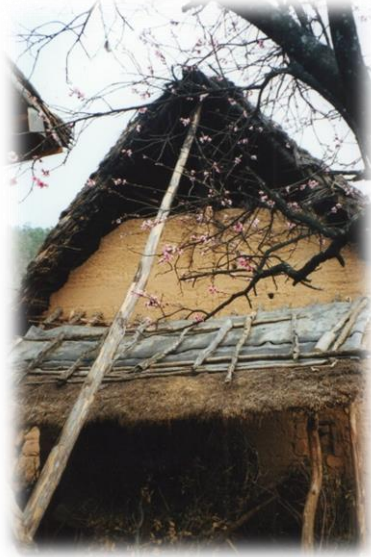
Klockan fyra på eftermiddagen är vi framme i den första byn i Yunnan. Vi besöker flera fattiga byar med minoritetsbefolkning under eftermiddagen för att få en uppfattning om hur stora behov det finns i området. Vi besöker också skolor i Gao Qiao Township och Xia

Change Chong Village. I Yi Ba Village och Miao Village besöker vi familjer som har fosterbarn boende hos sig.

Här bor folket i hus som är gjorda utav lera. Skolan är gjord utav lera och jag förstår att detta är de allra fattigaste byar jag har upplevt under mina resor till Kina. Dock finns det el, vatten och odlingsbar mark.

Kvart i nio på kvällen är vi tillbaka i Wu Ding och vi tar in på Lion Mountain Hotel, vi äter middag och sen går vi till sängs. Rummet är iskallt och vattnet är iskallt. Jag har på mig fyra täcken men fryser ändå hela natten. Det sägs att söder om floden Yangtze, där existerar inte värme inomhus och det känner jag in i min benmärg. Delar av året här har vinter, men nu är det bara regn hela dagarna.

Den 2 mars

Iskall dusch och frukost klockan nio inleder min dag. Vi promenerar i regnet till templet på berget Lion Mountain. Alla tempel som jag sett under mina resor är fantastiska i sin utsmyckning och arkitektur och detta är inget undantag. Vi har ett lunchmöte med *The All China Charity Federation* innan vi reser tillbaka till Kunming. De berättar för oss hur de arbetar och jag kan bara registrera informationen i nuläget innan jag kan lova något engagemang. Det krävs att jag får en helhetsbild över situationen innan vi kan ta ställning till vad vi behöver satsa på i framtiden.

Kvart över ett åker vi tillbaka till Kunming i bil. Vi reser genom ett fantastiskt landskap med höga grönskande bergssidor. Landskapet täcks av majs- och risodlingar och människorna ser ut som inuiter med vackra färgranna kläder gjorda av de mest otroliga handmålade tyger. Precis som i resten av Kina blandas miljön med gammalt och nytt. Fordon som hästar, cyklar och mopedtaxi samsas med de mest exklusiva bilar man kan föreställa sig. Alla städer är överbefolkade och bara i Kunming bor det 1,5 miljoner invånare. Detta är ändå en liten stad för att vara i landet Kina. Här finns World Expo, en park som är uppbyggd med konst, kultur, arkitektur och trädgårdar från hela världen samt byggda miniatyrlandskap utav kända kinesiska platser.

Den 3 mars

Klockan sex lämnar vi Kunming för att ta oss till flygplatsen och resa vidare till Hunan och staden Changsa. Vi ska köra bil i fyra timmar till en by i närheten för att titta på en skola som Hoppets Stjärna har byggt. Men först besöker vi ett museum innan vi ska äta lunch med representanter för provisens *The All China Charity Federation* och en representant för *Civil Affairs Ministry*.

Museet är mycket intressant då det är uppfört över ett gravfynd som är hela 2000 år gammalt. Det är kvarlevorna från en kvinna som varit en högt uppsatt krigares hustru, och som är begravd med alla sina ägodelar. Alla hennes tillhörigheter finns att beskåda på museet. Hennes kropp är inte balsamerad men den är ändå mycket välbevarad eftersom den istället är insmord i kinesiska örter. Huden hade bevarats intakt och den var fortfarande elastisk när den återfanns. Till och med mat, örter, recept på mat, recept på medicin, konserverad mat, kläder, allt finns bevarat här bland hennes ägodelar. Jag blir åter mycket imponerad av Kina som så många gånger förr.

Jag förstår att man kan undra om besök på museum och annan sightseeing hör ihop med en biståndsresa, men det är viktigt att lära sig mycket om ett land man arbetar i. Kineserna vill inte bara visa behoven men även det de är stolta över. De förväntar sig att man bryr sig och är

intresserad av landets kultur och historia. Detta är ett folk som inte bara vill ta emot. De vill samarbeta och även kunna visa vad de är stolta över. De tigger och ber inte om hjälp men det faktum att jag har fått insyn överallt visar på ett förtroende som inte många får, ingen fått som jag vet, och det är ett uttryck för en förhoppning om ett partnerskap och långsiktigt samarbete.

Vi startar vår bilresa mot Ting Xuan Township i Lin Li County i provinsen Hunan. Skolan vi har byggt där kallas för *Star of Hope Primary School*. Efter fyra timmars resa når vi fram till skolbarnen som väntar tillsammans med bybefolkningen utanför skolan. Barnen sjunger för oss. Guvernören för Lin Li County välkomnar oss och visar oss runt. Vi har ett kort möte med alla lokala representanter som är där från skolan, organisationer och stat. Skolan har kostat 1,1 miljoner SEK att färdigställa. 200 000 SEK har Hoppets Stjärna bidragit med och resten kommer från staten och egna lokala hjälpande fonder. Hoppets Stjärnas del känns försvinnande liten. När vi började bistå så blev följden att andra också kom med och bistod från andra håll. Därför är alla här otroligt tacksamma för vår insats. Hoppets Stjärna sporrade föräldrar till skolbarnen att dra igång lokala aktiviteter som nu har lett till en ökad hjälp från övriga instanser och även myndigheternas engagemang och stöd.

Vi besöker en annan skola som också är skadad utav översvämningen men det är inte så illa att vi måste

hjälpa till i framtiden. Standarden här är så pass god att skolan inte kan kvalificeras för att erhålla hjälp. Vi reser tillbaka halvvägs där vi stannar i staden Changde för att äta middag med guvernören. När vi ätit tar vi in på ett nytt hotell och den här natten får vi sova flott med rena sängar och med rena rum, och det är varmt. Det är alldeles för varmt men jag klagar inte eftersom jag har frusit och frusit. Jag hade gärna utforskat hotellet som är så fint, men jag är tyvärr alldeles för trött för det och det känns lite snopet.

Den 4 mars

Tidigt på morgonen lämnar vi Furong Hotel i Changde för att bila tillbaka till Changsa. På vägen stannar vi till i byn där Mao Tse Tung är född och uppvuxen. Vi befinner oss nu i en ren turistby där Mao startade revolutionen.

Vi kör vidare i cirka en timme och stannar sedan för att besöka ett hälsocenter på vägen. Här bor alla ålderskategorier tillsammans. Två av rummen är fyllda med bebisar som just blivit övergivna av sina föräldrar. Polisen har lämnat in dem och de allra flesta är friska flickbebisar medan andra istället är funktionshindrade.

Hälsocentret fungerar som ett mycket fattigt hem. Leksaker saknas, barnen är dåligt klädda och värme saknas helt. Tre av de funktionshindrade barnen sitter fastbundna i stolar i ett litet rum framför en liten kamin för att värma sig. En gång i tiden var detta hus vackert, men nu är allt väldigt slitet och smutsigt. Personalen har ett varmt sätt och det märks att de bryr sig om barnen trots att resurserna är mycket begränsade. Jag överlämnar en gåva till hemmet så att de kan skaffa några leksaker och jag kommer senare att bli mycket förvånad när jag får veta hur mycket saker de lyckades få för den här försumliga gåvan.

När vi är tillbaka i Changsa besöker vi First Welfare Center of Changsha. Detta är också ett kombinerat hem för alla åldrar. Här har de mycket resurser med vackra

byggnader. Vi ser också att flera nybyggen är på gång. För de minsta barnen finns det ett vackert utstyrt lekrum. För tillfället är lekrummet låst och istället ser vi minst 20 små barn som sitter uppradade i små trästolar längs med väggen. Trästolarna har ett hål för baken och byxorna är öppna i baken. Så barnen sitter på pottstolar och gör sina behov där. Jag undrar hur länge de måste sitta på det här viset.

Det finns två avdelningar för nyfödda och två andra avdelningar för småbarn mellan ett och två år. Hemmet har två barnskötare som vårdar 20 nyfödda bebisar under dygnets 24 timmar. Totalt har jag bara under denna eftermiddag sett fler än 100 nyfödda bebisar som är övergivna. Det känns förfärligt tungt.

Även Mr Wu är chockad över att med egna ögon se alla dessa övergivna barn. Han trodde inte att det kunde vara sant eftersom han hade fått intrycket att myndigheterna har löst detta problem. Han säger att han inte trott på mig först, när jag berättat om alla barnen, men nu när han själv med egna ögon sett detta, så tror han. Mr Wu har förut varit inom den kinesiska ambassaden och han har alltså under hela sitt liv arbetat för den kinesiska staten. Oberoende av kunskap om ett land, så vet inte folk hur det verkligen är, förrän de själva sett det med egna ögon.

Det blir middag i Changsha innan vi tar farväl av alla representanter för *The All China Charity Federation*. Vi sätter oss på tåget mot Wuhan i provinsen Hubei. Vid

halvelva på kvällen når vi Wuhan och efter en timme är vi på hotellet och kan krypa till sängs. Sova är A och O nu eftersom att morgondagen som vanligt är fullspäckad

Den 5 mars

Vi äter frukost sent den här morgonen och sen åker vi bil till Erzhou City för att titta på skolan som Hoppets Stjärna har byggt. När jag var här 1998 låg Erzhou hela sju meter under vatten och det var inte möjligt få någon uppfattning alls om staden. Under det första besöket kunde vi bara ta oss fram med båt och de få hus som vi kunde se var höghus där vattenlinjen låg vid tredje eller fjärde våningen. Vi var också tvungna att akta oss noga för att inte fastna i de luftburna elkablarna.

Nu ser jag att detta är en mycket vacker stad. Inga spår kan längre ses efter förödelsen. Skolan är byggd i ett område i Erzhou Citys utkant. Byn heter Ze Lin Township och skolan är byggd i fyra våningar. Namnet på skolan är Star of Hope School och vi har bidragit med 150 000 SEK och den totala kostnaden för skolan är 500 000 SEK. Myndigheterna och de lokala bidragsgivarna har bidragit med resterande medel. Vi möter lärare med representanter från myndigheterna. Alltså följs vi åter av cirka 25 personer i alla steg vi tar. En av lärarna har jag träffat redan 1998 när jag besökte en mycket provisorisk och primitiv skola. Vi hade då med oss nödhjälp, mat och mediciner till hela staden och jag filmade skolklassen och talade till dem. Nu behöver de hjälp med skolmöbler, skolböcker, datorer och bibliotek. Det finns 16 klassrum där över 700 elever samsas om utrymmet i klasserna

årskurs 1- 6. Skolbänkarna som används nu är kvar sen översvämningen, men de hänger knappt ihop.

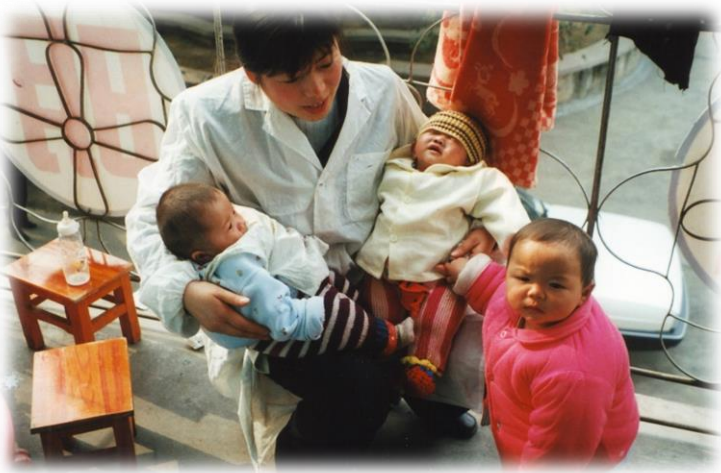
På vägen till Xiaogan är jag oerhört trött. Jag har huvudvärk och jag fryser. Mrs Liu's program har förändrats, så efter det att vi lämnar Erzhou City har jag ingen aning om vad som ska ske. Mr Wu hade sagt att vi skulle sova i Erzhou City, men ingen har brytt sig om att förklara varför planerna har ändrats. Jag är för trött för att ifrågasätta, eftersom kineserna ändå gör som de vill om de bestämt något. De har redan planerat och då är det bara att hänga på och se vad som händer.

Vi reser genom fattiga städer och samhällen. Många fabriker finns längs vägen. Här berättar människorna om att stadens namn kommer från en legend om en man med namnet Xiaogan. Han var känd för sin kärlek och sin lojalitet. En gudinna steg ner till jorden för att gifta sig med honom. Hon såg hans godhet. Godhet representerar också staden som har traditioner av välgörenhet. Staden är alltså uppbyggd av lojalitet till gamla och med kärlek till de unga. De är mycket stolta över att berätta om sitt humana levnadssätt.

Detta levnadssätt beskriver det jag upplevt i Kina väldigt bra, tycker jag. Själv vill jag hjälpa med anledning av min tro på Guds kärlek till människan. Jag har fostrats genom kyrkan och dess kristna värderingar och jag känner ett ansvar att dela med mig av dessa värderingar genom hur jag lever. Kineserna lever på samma sätt utefter

samma grunder även om uppbyggnaden av den livssynen är från gamla legender med humanitärt ansvar.

Den 6 mars

Sen frukost även idag och vi beger oss ut för att besöka Xiaogans Social Welfare House. Det är fattigt här och de boende är en blandning av barn, åldringar och funktionshindrade. Det är kallt och blåsigt. Spädbarnens rum är iskalla och de sover under tjocka täcken och har mössor i tillägg. Armarna är lindade på alla barn och jag tänker att jag borde tycka det är fel, men känner tvärt om att jag tänker det är bra, för då fryser de inte. Det finns inte tillräckligt med tid för att personalen ska hinna stoppa om dem regelbundet. Jag känner dåligt samvete för att jag tänker att det är bra att små barn ligger lindade, men jag känner kylan in i mörgen.

Detta center är etablerat sedan 1949 för att finnas till för föräldralösa barn och åldringar som mist sina hem med anledning av kriget. Idag bor här 50 åldringar och 21 föräldralösa barn. Centret hjälper också föräldralösa barn som är utplacerade i familjer. Fyra av dessa barn har mist sina föräldrar och resten är övergivna sedan födseln. Direktorn berättar att centret erhåller 300 SEK per barn och månad. Detta inkluderar allt som rör barnet. För de åldrande erhåller centret 450 SEK per månad. Dock räcker inte dessa pengar för medicinsk utrustning och mediciner. Sjuksköterskor och klinik finns då centret från början var ett sjukhus.

De förklarar för oss att varje region i området har ett Social Welfare House som är kombinerat ålderdomshem och barnhem. I regionen Xiaogan finns det hela 158 center. Bara i Hubei finns det 15 regioner, och i varje region bor det cirka sex miljoner invånare.

Efter lunch åker vi tillbaka till Wuhan och här besöker vi ett *Disabled Childrens Rehabilitation Center*. Det startade 1987 och det är ett center för hörselskadade och för döva barn. De flesta av barnen kommer hit under dagarna men bor hos sina egna familjer. Några kommer ifrån hela provinsen och bor här på heltid. Centret utbildar även lärare för döva och detta är ett samarbetsprojekt med UNICEF. Lärarna tränas på nationell, provinsiell och regional nivå. Test görs på barnens hörsel och utefter dessa tester utarbetas planer på ett nationellt center för hela familjer med hörselskador. Vi diskuterar på plats vad detta skulle innebära och om ett internat för döva verkligen är det bästa. Jag avråder då jag tycker att modellen som används nu är ypperlig då barnen får hjälp att prata och fungera normalt samtidigt som de får bo kvar med sin familj. Direktorn förklarar då att trycket från föräldrarna gör att dessa planer nu utvärderas.

Centret har samarbete med ett danskt företag som tillverkar hörapparater och som hjälper dem med den tekniska delen. Nu behöver de en ny testutrustning som kostar cirka 100 000 SEK så de kan ställa diagnoser på barnen i en mycket tidigare ålder. De har skickat väldigt

många biståndsansökningar men de har fått avslag gång på gång. Utbildningen för lärarna har bekostats av statliga medel.

De är stolta över att kunna berätta att nio av de studenter som har slutat vid skolan nu är fullt fungerande studenter vid universitetet.

Innan vi reser vidare besöker jag barnen i klassrummen där det pågår talträning. Eleverna har unga, trevliga och otroligt engagerade lärare.

Den 7 mars

Nästa dag ska vi resa vidare till Jilin i norra Kina. Innan dess hinner vi besöka Wuhans största barnhem där jag åter får träffa tvillingflickorna som dansar balett och den lille dvärgpojken som sjunger med sin silverstrupe. Jag har mött dem tidigare under 1998 och jag skulle så gärna vilja engagera dem för Hoppets Stjärna och hjälpen för barnen i Kina. Nu vill jag träffa dem igen för att fråga om det skulle vara möjligt att engagera dem i Carolas konsert. De känner igen mig och de skulle gärna vilja vara med och uppträda i Peking om konserten blir av. Jag ger dem bilder och en CD-skiva med Carola och som tack dansar de och sjunger en gång till.

Vid lunchtid flyger vi till Changchun som ligger i provinsen Jilin. Vi mellanlandar i Dalian. Först klockan halvfem på eftermiddagen kommer vi fram men kör genast vidare till Siping. Här ska vi äta middag och sedan sova. Hotellet är både smutsigt och kallt. Stackars Mr Wu har fruktansvärt ont i sin mage och jag skulle bara vilja bädda ner honom. Det går tyvärr inte för vi måste äta middag och vara trevliga med alla nya representanter vi träffar. Mr Wu klarar knappt att smaka på maten men han pratar och är trevlig ändå. Jag berättar för någon om hur hemska smärtor han har i sin mage, och då åker några iväg för att försöka få tag i mediciner till honom. Äntligen kan vi säga god natt, och Mr Wu kan lägga sig.

Den 8 mars

Nästa dag är det frukost klockan sju för redan klockan åtta skall vi besöka ett gatubarnshem i Siping. De kallar det Streetchildrens Collection Center. De kan ha 40 barn där åt gången. De berättar att de räddar 500 barn från gatan varje år. Sedan starten 1994 har de räddat 3 000 barn från gatan. Byggnaden som de håller till i är ganska ny och den är byggd 1997 med egna insamlade medel. Jag får sedan höra att *The All China Charity federation* i Jilin är den enda i hela Kina som klarat sig helt utan statligt stöd. De samlar in alla sina pengar själva, avlönar sin personal helt själva och har drivit många imponerande projekt helt själva.

Kineser har sitt eget sätt att utföra sina åtaganden och det gäller också arbetet med gatubarn. Jag frågar hur de får barnen att komma till centret. De svarar att de plockar upp dem. Varje dag går de runt i staden och söker upp dessa barn. De pratar med dem och tar dem med sig till centret. Här får de bo under en tid, de får undervisning som är mer moralisk än akademisk. De får leka och de blir samtidigt fostrade. Under tiden letar man efter deras familjer. På detta sätt hinner barnen aldrig etablera en tillvaro på gatan. De kan stanna på centret från tre månader till ett år. De barn som berättar vilka deras föräldrar är stannar inte så länge, medan de som inte vill berätta måste stanna längre. Centret måste samarbeta med polis och kontrollera efterlysningar på barn innan de

kan hitta föräldrarna. När barnen är mogna för det, följer personalen med dem hem till familjerna. Under en treårsperiod görs uppföljningar av de återlämnade barnen för att se hur de klarar sig. 60 % av dessa barn stannar kvar hos sina familjer. Några kommer tillbaka till centret för att de tycker de har det bättre där men några försvinner hemifrån igen. De 40 % som lämnar familjerna igen gör det på grund av att det finns problem i familjen.

Här önskar de sig hjälp med utrustning till ett så kallat multipurposrum. Det är ett kombinerat lek, klass, gym- och musikrum. Det finns ett rum, men de har inte lyckats utrusta det sedan fyra år tillbaka.

Efter besöket på gatubarnscentret åker vi till ett psykiatriskt sjukhus. Jag blir gråtfärdig när jag inser vad det är för ett ställe och jag känner starkt vilket förtroende de visar mig genom att ta mig hit. Inga ord kan beskriva den känsla jag har inom mig under detta besök. Granne till sjukhuset är ett Social Welfare House där det bor fattiga pensionärer som inte har några familjer. Funktionshindrade och barn bor också där. Vid detta hem finns bara en liten barnavdelning. Barnen har inget eget matrum i huset så de måste äta tillsammans med de funktionshindrade och de psykiskt sjuka i sjukhusets matsal. Varmvatten finns inte heller i huset, trots att huset är ganska nytt. Ofta har jag sett att pengarna läggs på själva byggnaden men att det sen inte blir något över till utrustning, lek eller stimulans för barnen. De vill inte

be om mer hjälp, utan berättar bara om vilka brister som finns.

Vid klockan tio är vi klara här och vi beger oss till skolan som Hoppets Stjärna har byggt i Taonan, som ligger fem till sex timmars bilresa från Siping. Vi befinner oss nu på den Kinesiska prärien. Landskapet är platt och oändligt. Här bor minoritetsbefolkningen ute på landsbygden och en typisk by är byggd av lerhus. Dock har de fönster av glas och de har el och vatten i sina byar. De klarar också sin egen försörjning av mat. Slätterna är ändlösa och det känns som man befinner sig mitt emellan ett I-land och ett U-land. Städerna är ändå miljonstäder och mycket mer moderna än någon stad du kan hitta i Europa och hemma i Skandinavien.

Idag är det den internationella kvinnodagen men också marknad och därför arbetar man bara halva dagen idag. Det är svårt att ta sig fram på vägarna genom samhällena. Vädret är vackert och all handel pågår i vägkanterna. Alla ekipage på vägarna trängs och det blir stockning.

När vi äntligen kommer fram till skolan blir jag jättebesviken eftersom barnen redan hunnit gå hem. Jag vill inte fotografera alla representanter som är i mitt följe och bilder på tomma klassrum kan jag inte använda till något annat än rapporten till SIDA. Dock förändras mitt humör snart då jag ser barnen komma springandes från sina lerhus i byn. De vill gärna bli fotograferade och filmade så de ställer upp sig i klassrummen. De är

angelägna om att verkligen visa upp hur duktiga de är och de koncentrerar sig till det yttersta när de läser, svarar på frågor, sjunger och när de leker. De vill visa sitt bästa av allt!

Alla som lever här är vana vid kylan och därför har alla klassrum en liten vedkamin mitt i rummet. Ett enkelt svart rör leder ut till skorstenen. Det värmer också från röret som står fritt i klassrummet. Det är inte barnsäkrat men jag utgår från att barnen här är vana vid att ta det försiktigt med heta rör.

Denna skola heter också Star of Hope Primary School. Skolan kostade 280 000 SEK att bygga. De har fått 200 000 SEK av Hoppets Stjärna, 30 000 SEK av staten och de har samlat in 50 000 SEK själva.

När vi är klara med besöket på skolan, vill alla representanter i mitt följe att vi ska åka tillbaka till staden och sedan vidare för att äta middag, men nu protesterar jag. Anledningen till att jag reser här, dag efter dag och timme efter timme är att just här och nu kunna se vilket resultat vår hjälp har åstadkommit samt vilka som fått del utav det. Jag vill se hur barnen i byn bor och jag måste nu helt enkelt fortsätta att ta del av detta. Det finns liten förståelse för detta då klockan går och tidsschemat måste hållas men jag hinner med ett besök hos två flickor ifrån skolan. De bor med sin mamma, pappa, farmor och farfar i ett litet lerhus. De har tre hästar och därför gissar jag att de har det ganska gott ställt. Hela familjen sover i ett och samma rum och till och med i

samma säng. Rummet värms upp på samma sätt som jag beskrivit i de underjordiska husen. Deras djur bor också i ett av rummen som är gjorda av lera. För övrigt får de förvara all mat utomhus under bar himmel och jag funderar på hur det kan komma sig att maten inte ruttnar så.

Farmor och farfar tycker att det är jätteroligt att det kommer en utländska på besök. Alla är så glada över skolan och de säger att den är ett lyft för hela byn. Utan översvämningen skulle de aldrig ha fått en sådan fin skola. Den förra var gjord utav lera och rasade under vattnet. Dock saknas skolmaterial, bibliotek, laborieutrustning samt en hel del möbler. Det är precis som på de andra skolorna jag har varit. Deras önskelista är lång, men den är inte orimlig.

Det är svårt att få ett bra och naturligt besök hos familjen. Alla kinesiska representanter står i vägen för mig när jag vill fotografera i en helt naturlig miljö. Även deras tålmod är slut nu och vi måste åka vidare.

Klockan halvsju är vi tillbaka i Taonan och här ska vi besöka Taonans Social Welfare House. Likadant som tidigare, likadant är det här. De har ett kombinerat ålderdomshem, vårdhem för funktionshindrade och barnhem. Efter en stund inser jag att alla funktionshindrade har varit här sedan födseln och alla är övergivna barn. För de allra minsta finns det ett barnrum och här bor cirka tio barn i åldrarna noll till åtta år. Tre av barnen här är friska och direktören berättar att de

kommer att skickas till internatskola för föräldralösa barn när de fyller sju år. De andra kommer att stanna kvar. Alla som arbetar på centret är unga, varma och glada människor.

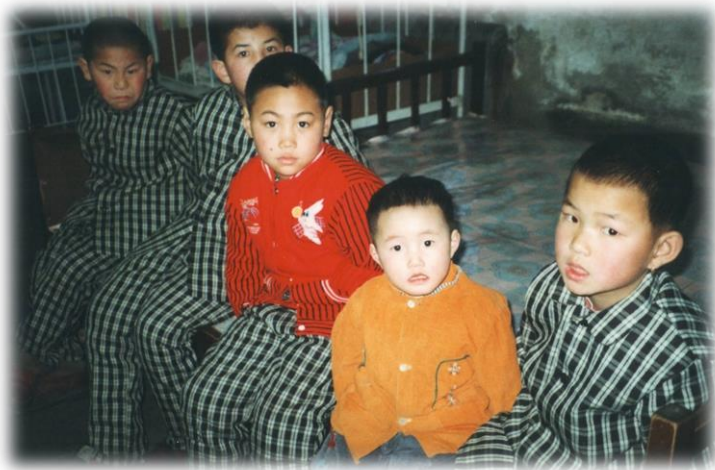
Efter en kortare rundvandring har vi ett möte där direktören informerar om deras arbetsätt samt att de är i behov av hjälp med utrustning för att kunna ge stimulans till de boende med funktionshinder. De vill så mycket för sina boende, men de är begränsade. Att göra något åt hela centret är ett stort projekt men jag ser en liten del som kan förbättra för barnen. Min tanke är mycket enkel. Vi skulle kunna börja med att ge barnens rum lite färg och några leksaker för att ge liv och glädje till rummen och stimulans till barnen.

Innan jag lovar något samarbete som inkluderar hjälp till de funktionshindrade för framtiden, kommer jag att utreda vad de har för behov.

Den 9 mars

Idag är det dags för återresa till Changchung och jag har trott att vi ska ta tåget till Heilongjiang, men jag får höra att det är inplanerat ett besök på Asiens största skola för föräldralösa barn. Här bor det 700 barn i åldrarna sju till sexton år. Jag får också veta att vi inte kommer att åka till Heilongjiang alls idag. Det finns inga sittplatser på tåget och det är alltför lång resa för att stå. Vi kommer att ta tåget imorgon istället och först komma fram till lunch och sen köra i fem timmar innan vi når den första skolan. Jag inser med skräck att hela min planering spricker. Jag kommer till skolan först vid klockan fem eller sex på kvällen och då kommer inga barn att vara där och vi kommer inte att hinna med den andra skolan heller. Vi kommer inte heller att hinna med flyget till Peking den elfte mars och då kommer vi att komma dit sent på kvällen. Då ska vi möta CCF och sen ska jag flyga hem tidigt på söndag morgon. Så hövligt jag kan försöker jag berätta för Mr Wu att detta inte fungerar för mig. Vi måste åka idag och vi måste besöka båda skolorna nästa dag när barnen ännu är där. En lång diskussion drar igång och den tar aldrig slut. Det finns ingen som översätter åt mig och jag förstår att jag verkligen ställt till med bekymmer nu. Dock lugnar det sig efter en stund då jag får veta att direktören för *The All China Charity Federation* i Jilin bestämt sig för att köra oss till Heilongjiang. Därför blir det ytterligare sex timmars

bilresa efter besöket på Asiens största skola för föräldralösa barn.

Jag är irriterad över besöket på denna skola, eftersom jag tänker att vi inte har något syfte med besöket. Om det är den största skolan för föräldralösa barn i Asien och därmed något som de är så stolta över, då har de också de resurser som de behöver. Den korta tiden som jag har kvar vill jag verkligen utnyttja bättre. Visst är det intressant att se den största barnhemsskolan i Asien, men det är absolut ingen prioritering i det här läget för mig.

Vi kommer fram till skolan och där är väldigt fina byggnader. Det första jag upptäcker är en stor guldplakett på väggen där jag förstår en enda sak av det som står skrivet. *Jilin Communist Party*. Nu blir jag mer irriterad och jag tänker att om det är så att kommunistpartiet driver den här skolan då kan vi inte ens överväga att engagera oss i detta. Tankarna snurrar i mitt huvud och jag vill bara komma iväg till Heilongjiang.

När vår rundvandring på skolan är klar så frågar jag om skylten och de förklarar att det är en utmärkelse som de har fått av kommunistpartiet. Skolan är utsedd som en modellskola där andra ska ta efter och kommunisterna har ingenting med själva driften att göra. Jag får sedan reda på att det är just här i Jilin som *The All China Charity Federation* står på egna ben. De har hjälpt till att bygga lokaler åt skolan genom en lokal insamling på fyra miljoner kronor och det tog dem fyra år att samla in.

Skolan är inriktad på sång, dans, musik, drama och vetenskap. Innan vi lämnar skolan får vi se en show som barnen gör för oss. Den är helt fantastisk professionell. Barnen berättar stolt för oss att efter det att presidenten för CCF sett deras show, blev hela skolan bjudna till Peking och att de fick uppträda där.

Nu är jag istället glad för att jag fick se detta och jag tänker att vi självklart ska engagera barn härifrån i konserten med Carola. Det har tidigare varit tal om barnkören ifrån Peking. Jag har nu under denna stund, valt ut några nummer som jag tycker vore fint på konserten och som jag vet skulle klara budgeten med stöd ifrån Ericsson som det är tänkt.

Vi lämnar skolan klockan tre på eftermiddagen och reser med bil till Harbin i Heilongjiang. Jag är mycket tacksam att direktören för CF i Jilin beslutat att köra oss och han är nu definitivt min hjälte för dagen. Det är en lång resa över slätterna och vi rullar fram timme efter timme.

Vid halvnio på kvällen kommer vi till Harbin där vi möts av nya reserentanter för CF. Denna gång får vi även ett glatt återseende av två personer som jag tidigare mött redan 1998. Mr Wu har tyvärr fortfarande väldigt ont i magen och några damer går ut i staden för att leta efter fler mediciner.

Vid klockan elva på kvällen ringer jag till Sverige och jag får då information om att Carolas resa är inställd. Jag blir väldigt besviken då jag planerat alla ställen som det var

tänkt att de skulle åka till. Å andra sidan tänker jag att det är bra att det inte blir av med så kort varsel.

Den 10 mars

Det är frukost klockan halvåtta med representanter från Harbin. När vi ätit ska vi köra i cirka tre och en halv timme hela vägen till en skola som ligger i inre Mongoliet. Jag har besökt detta område under 1998 och det är en plats där familjerna då hade grävt ner sig under jorden för att överleva vintern. Direktören för Civil Affairs i Da Qing City anländer innan vi åker och hon är den enda kvinnan som ska följa med på resan förutom jag. Hon kommer att åka med oss hela vägen ut i byarna där skolorna ligger. Vi åker på väldigt gropig väg så det tar lång tid innan vi kommer fram. Mina reskamrater berättar att vägen är sådan sedan översvämningarna 1998 och inget är gjort för att förbättra den. Så här långt är detta det enda spår jag har sett sedan översvämningarna. På alla andra platser är allt återställt. Jag får också veta att en hel del vatten fortfarande inte kunnat sjunka undan här men eftersom vi reser i ett vinterlandskap kan jag bara se frusna och isiga vidder.

Jag begriper inte hur chauffören kan hitta rätt väg här ute. Allt ser likadant ut. Det finns inga skyltar och vägarna slingrar sig fram i prärielandskapet utan något som helst riktmärke. Under tiden som vi kommer närmare skolan ansluter sig fler bilar till vårt följe och några utav dem leder oss rätt till skolan.

Bilden av omgivningen är förvirrande gentemot vad jag har som referens från andra länder. Harbin är en modern stad och runt staden finns små byar med lerhus, som har både el och vatten. Det finns modern jordbruksutrustning, men inga riktiga hus och jag tänker på hur olika man prioriterar i olika länder. Mr Wu säger att de måste ha traktorer eftersom vidderna är så stora.

Så småningom kommer vi äntligen fram till Xinli Good Seeds Farm och till Star of Hope School. Skolan är stor och de berättar att den kostade 700 000 kr att bygga. De har fått 280 000 kr av Hoppets Stjärna. Resterande del har de finansierat själva med statliga medel och genom egna insamlingar. Skolan finns från lågstadiet och hela vägen upp till högstadiet. Innan översvämningen fanns bara lågstadiet och därför är de oss oerhört tacksamma.

Det blåser bitande kallt, men det finns små kaminer i varje klassrum som håller värmen. Trots kaminerna har barnen sina utekläder på sig i klassrummet. När de är ute leker de en hel del för att hålla värmen. Ingen står still utan de hoppar, springer, spelar boll, hoppar rep och leker ringlekar. Allt för att ha roligt men också för att hålla sig varma.

Skolan saknar skolbänkar, bibliotek, laboratorium och en hel del skolmaterial. Önskelistan är redan klar för oss och det känns oerhört skönt att våra pengar har gått till skolor för barn i dessa områden.

Jag frågar hur det har gått för de familjer som bodde under jorden. De berättar att ingen bor så längre. Nu har alla kunnat flytta in i nya hus. Vi ser många återuppbyggda små byar och det är små fina tegelhus där de bor två familjer i varje. Jag tänker på att de som förlorat sina hus ändå är lyckligt lottade mitt i olyckan eftersom de nu kunnat flytta in i ett så fint hus. De skulle nog aldrig själva haft råd att bygga så fint.

När vi är klara med detta besök, åker vi tillbaka till Da Qing för att äta lunch med borgmästaren och resten av folket. Mrs Liu är stressad över tiden och oroar sig för att vi inte ska hinna till skolan och tillbaka till Harbin innan det blir försent. Hon ber mig skynda på gruppen och att jag ska informera om att vi måste vara klara inom 30 minuter. Det kommer att bli svårt, tänker jag, eftersom att min erfarenhet från dessa två veckor säger mig att de inte kommer att lyssna på mig. När vi är framme vid lunchstället förstår jag hennes oro då det visar sig vara bokad ett vilorum för mig. Jag tackar självklart nej för jag vet att vi måste iväg till den sista skolan. Mrs Liu stressar alla under lunchen. När hon var yngre var hon soldat i röda armen och ibland kommer militäriska tendenser fram.

Efter besöket vid denna skola åker vi tillbaka till Da Qing för att äta lunch med borgmästaren. Han äter inget utan bara skålar, dricker och pratar. Vi befinner oss nära Ryssland och det märks på drickeskulturen eftersom att kineserna vanligtvis är oerhört försiktiga med alkohol. Så

är inte kulturen här utan det är botten upp med vodka som gäller. Jag får en liten bågare med risbrännvin framför min näsa men bara doften ger mig känslor av kväljningar. Jag skålar lite med te och Coca Cola men inte med något annat. Ingen tar illa upp av min avböjan men jag funderar på hur de som dricker så mycket vodka nu ska kunna orka med att jobba resten av dagen. Jag kontrollerar chaufförerna i smyg och hoppas att de låter bli att dricka alkohol. Mr Wu försäkrar mig om att vår chaufför inte rör någon sprit.

När 30 minuter har gått ger Mrs Liu tecken till att vi måste ge oss av. Vi reser vidare till nästa skola som ligger i området som kallas Autonomous Commune of Yishun Mongolian Nationality. Skolan här bär namnet Star of Hope Primary School. Det tar en och en halv timme med bil för att ta sig dit. Den här skolan kostade 400 000 kr och av de pengarna är 200 000 kr från Hoppets Stjärna. Resterande del har betalats av staten samt av egna insamlade medel.

Här finns klasser från förskolan och ända upp till sjätte klass. Klassrummen är inte utrustade här heller och de önskar sig bibliotek, laboratorium och annat skolmaterial. Det saknas också skolbänkar precis som vid de andra skolorna.

Det blåser så kallt denna eftermiddag. Jag är så irriterad över alla som följer mig som en svans hela tiden. Jag vet ju att det är en ära att de visar sin uppskattning så, men varenda gång som de står i vägen framför min

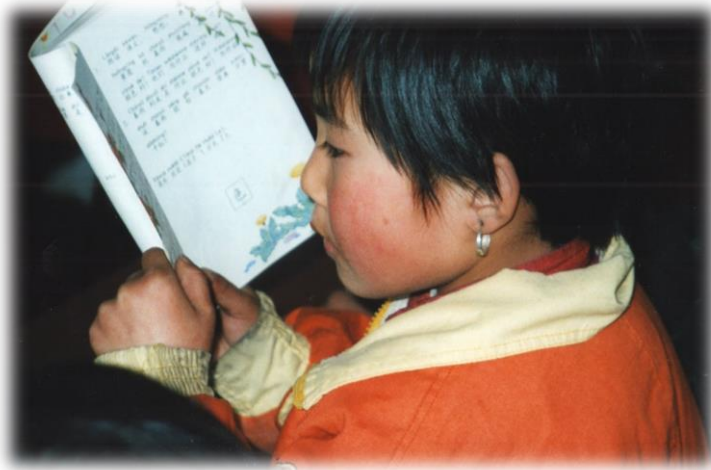
kameralins så blir jag oerhört frustrerad. Jag har inte velat ta några bilder på alla dessa följeslagare, men nu berättar Mr Wu för mig, på sitt eget diplomatiska sätt, att han tror att det är dags att ta en bild på allihop. Han är orolig att de inte kommer att bli så glada då de rest så långt för att vara med. Jag förstår vad han menar och jag låter dem rada upp sig framför skolan. Därefter är äntligen alla glad och nöjda försäkrar Mr Wu.

Vi gör vårt bästa för att avsluta detta besök så snart det går då vi vill komma iväg till Harbin. Det är fyra timmars bilresa på mycket gropiga vägar. Återresan startar och vi lämnar delar av vårt resesällskap på olika ställen längs vägen. Vi måste också besöka en toalett vilket blir ett fruset hål i marken vid en stängd skola.

Vi är tillbaka klockan nio i Harbin och det känns överkligt att komma från små byar med lerhus till miljonstaden med neonljus och flotta byggnader. Ljusarrangemangen från nyåret är kvar och det skapar julstämning över hela staden.

Inte förrän halvtio på kvällen äter vi middag och vi får många och långa tal som tack för Hoppets Stjärnas stöd. De har också önskemål och förhoppningar om fortsatt samarbete.

Den 11 mars

Vid halvsju äter vi frukost för att sedan åka till flygplatsen. Vi ska åter till Peking och ha ett möte med presidenten för CCF där vi ska summera upp resan, intrycken och föra en diskussion om framtida samarbete.

Jag gör min summering av alla mina intryck där jag berömmar dem över hur mycket de kunnat åstadkomma utav våra biståndsmedel. Jag är så nöjd över det och jag förklarar hur Hoppets Stjärna skulle vilja engagera oss mer i framtiden. Jag berättar också att jag inte hunnit se de allra fattigaste ställena än, det vill säga de platser som verkligen skulle kvalificera sig för vårt fadderprogram, utan tvekan.

Presidenten säger att nästa gång jag kommer till Kina, då ska jag informera honom i god tid så att han själv tillsammans med sin fru kan åka med mig till Kinas allra fattigaste områden. Jag vet jag ska känna mig oerhört hedrad utav detta och jag förstår att det är ett anmärkningsvärt erbjudande då jag vet att han bara en vecka tidigare haft besök utav George Bush, före detta president i USA. Mr Wu berättar för mig att jag ska vara extra ärad då presidenten ställt in en middag ikväll med parlamentsledamöter bara för att han ska äta middag med mig. Tankarna far dock genom mitt huvud. Jag undrar i mitt stille sinn, hur det skulle bli, trots denna ära, om jag skulle komma tillsammans med presidenten från

CCF i Peking. Hur många viktiga representanter skulle komma att vara i vårt följe? Blir det hundra då?

På kvällen äter vi middag med presidenten och hans fru. De har även bjudit med tolken Ruan från min första resa och det gläder mig då hon är en ung och jättetrevlig tjej som jag blivit mycket god vän med.

Den 12 mars

Jag önskar att det gick att förklara hur speciellt det unika förtroendet jag och Hoppets Stjärna har fått i Kina. Presidenten för *CCF* har berättat för mig idag att jag är den första utländska medborgare som fått lov att resa i de översvämmade områdena under katastrofen 1998. Många hade frågat om jag var en journalist eftersom jag fotograferade och filmade mycket. Alla barnhem och Social Welfare Centers jag fått besöka är också unikt. Ingen får göra detta.

Hoppets Stjärna har nu fått en enorm uppskattning från *CCF*. De är en stor organisation ekonomisk medan vi är en försvinnande liten organisation jämfört. *CCF* har gigantiska donatorer och våra gåvor är små jämförelsevis, men trots det vill de gärna arbeta tillsammans med Hoppets Stjärna.

Vi erhöll detta starka förtroende redan 1998 och vi måste förvalta detta rätt. Det största beviset på deras osvikliga förtroende är alla dessa platser jag fått besöka under den här resan. Det är helt unikt och ingen annan utlänning har fått se det som jag har sett. Jag har haft full frihet till att fotografera och filma, ja, till allt som jag velat göra.

Det finns annars en stor misstänksamhet och rädsla här som jag känt av. Ingen vill riskera att Kina kritiseras och därför har ingen tidigare fått resa runt på det här sättet.

Genom att gå god för mig tar de enorma risker eftersom deras eget rykte hos samhället och myndigheterna är beroende av hur jag förvaltar förtroendet.

Jag känner att vi därför måste förvalta förtroendet på rätt sätt och får vara nog så vi inte råkar offra det i marknadsförings- eller insamlingssyfte. Vi kan vara med och påverka och verka för att hjälpa barn på ett viktigt sätt många år i framtiden om vi agerar rätt. Genom dessa kontakter i hela Kina är vi redan kända över hela landet. Vi har möjligheten att nå ut på ett sätt som vi inte kunnat i något annat land tidigare.

Kineserna är fantastiska genom sitt sätt att utbringa ära för de som hjälper dem. Varje skola som blivit byggd med hjälp av biståndsmedel från oss har fått namnet Star of Hope School. Det visar hur mycket de uppskattar det vi har gjort för dem. Hjälp utifrån är unikt och det är inte någon självklarhet. Alla skolor som vi hjälpt har någon form av minnesmärke. Det kan vara en plakett, en målning, en vägginskrift eller ett monument. Där står vad vi har gjort och med hur mycket medel som vi hjälpt. Alla donatorer får sådana ärofyllda minnesmärken. Folket kommer att minnas Hoppets Stjärnas insatser för alltid.

Kina, Mars 2000

Ett stort fadderprogram till föräldralösa i familjer samt stöd till skolgång till fattiga barn har gett nya möjligheter och framtidshopp åren efter min första resa hit till Yunnan år 2000. Även ett 20 tal skolor har byggts upp i fattiga byar i många provinser över hela Kina för minoritetsbarn.

Lärarutbildningar har genomförts i ett stort antal provinser och för alla lärare i skolor som byggts. Utbildningarna har även nått långt utöver dessa skolor. Det innebär att tusentals lärare i fattiga områden fått förnyade kunskaper och pedagogiska verktyg att arbeta med. Detta märks tydligt i klassrummen där eleverna och lärarna har en helt ny interaktion i undervisningen.

瑞典希望之星.中华慈善总会全国首期贫困地区小学语文数学培训班全体学员参加湖南卫视《快乐大本营》节目

Alla barnhemsbarn måste flytta från barnhemmet när de är 18 år och klara sig själva. De flesta av dessa är flickor. Utbildning är därför oerhört viktigt för deras framtid. Ett stipendieprogram för flickor i gymnasieåldern har därför pågått under många år. Något som gett ett stort antal tjejer möjligheter att ta studenten på annars fattiga barnhem i minoritetsområden.

ÖVERGIVNA BARN OCH BARNHEMSBARN

ATT FINNAS TILL FÖR DE MEST UTSATTA BARNEN

Under alla dessa år i Hoppets Stjärna har jag arbetat för de mest behövande barnen. Vilka som är de mest behövande barn varierar från land till land och från kultur till kultur. Materiell hjälp behöver inte alltid vara det största behovet hos dessa barn. Det kan vara barn som behöver ett språkrör för att kunna stå upp för sina grundläggande rättigheter. Många barn lever i samhällen där de saknar likvärdigt människovärde med övriga samhällsmedborgare. Barnen behöver en röst för sin sak, och genom mitt arbete har jag kunnat vara just denna röst. Målgrupporna kan vara fattiga barn, gatubarn, funktionshindrade barn och flickor.

I världen finns många övergivna barn som bor på barnhem. Orsakerna till att de är övergivna kan vara varierande. Föräldrarna är ofta fattiga och har för många barn så att de inte har råd att försörja alla. En mamma lämnar en bebis på trappan till ett barnhem, eller bara på gatan i hopp om att någon ska hitta barnet och ge det ett hem. Sådana barn kallas för hittebarn på grund av att de blir upphittade. Det finns också unga flickor som varken är gifta, varken har jobb och som inte heller vet hur de ska kunna ta hand om ett nyfött barn. De kan i

desperation lämna barnet för att någon ska ge det ett hem på ett barnhem.

I vissa länder i världen, och särskilt i forna östeuropa, ansågs länge att funktionshindrade barn inte hade samma värde som friska barn. Under många år behandlades därför barnen sämre än djur. Barnen var instängda på barnhem där de knappt fick någon mat. Ingen hade tid med dem så de fick inte någon chans att lära sig prata eller gå. Ingen kärlek eller omsorg gavs till barnen utan de låg bara i sängar dygnet runt i år efter år. De fick aldrig komma ut och se solen och den blåa vackra himmelen. Ofta tvingades de ligga länge i sina blöta kläder efter att de kissat och bajsat på sig. Det dröjde ofta mycket, mycket länge innan de bytte kläder på barnen och när det väl skedde så hade de inte nog ombyten för att vänta tills kläderna hade torkat, utan de satte på barnen blöta kläder istället.

Dessa barn var mycket rädda för människor, då de blev så fruktansvärt illa behandlade. De fick aldrig en chans att utvecklas så som barn måste, eftersom personalen inte förstått att funktionshindrade barn kunde lära sig saker. Personalstyrkan var så begränsad att det inte fanns någon tid till att mata barnen. Istället fick de soppa som de drack i nappflaska även fast de var stora nog att äta själva. Barnhemmen saknade helt leksaker och annan stimulans. Föräldrarna kom aldrig och besökte dem eftersom de skämdes över sitt funktionshindrade

barn och de trodde inte att ett besök skulle ha någon betydelse för barnet.

År 1989 upptäcktes dessa barnhem i Rumänien och sedan Lettland. Hoppets Stjärna startade en omfattande hjälpinsats. Av materiella ting donerades mat, kläder, leksaker, filter, tvättmaskiner och torktumlare. Vi tog även tag i utbildning av personalen. Det behövdes utbildning i hur man hjälper funktionshindrade till att utvecklas. Vi förklarade att de varken är dumma eller idioter, som de benämndes, utan de kan utvecklas och lära sig massvis av saker. Därefter sattes diagnoser vilket gagnade dem på så vis att de kunde få hjälp att utvecklas utefter sin egen individuella förmåga. Dock var naturligtvis det absolut viktigaste av allt utveckla personalen i värdegrundsfrågor, så de började värdera barnen precis som andra människor.

INTE MINDRE ÄN EN REVOLUTION

”Sovjetstaten var vår uppdragsgivare. Vårt uppdrag var förvaring. Vi var sju personal på 300 barn. Jag har alltid känt för barnen, och försökte arbeta med min personal. Men vad kunde sju personer åstadkomma när vi skulle ta hand om mer än 300 barn? Det var svårt att behålla personal. Statens politik var att institutionerna var stängda. Ingen i samhället skulle veta av dem. Vi åkte till Ryssland och Moskva på studiebesök. Där var förhållandena sämre. Vi tyckte vi gjorde det bra i Lettland.”

”Jag var jättearg när de första bilderna från barnhem i Lettland visades på TV i väst. Jag tänkte, på Baldone behandlar vi inte barn på det sättet. Ingen journalist fick komma innanför dörrarna på sex månader efter det.”

”Men en sak skall jag erkänna: Jag själv, och ingen annan heller, hade någon aning om att dessa barn kunde utvecklas.”

Det är Aina Vica, direktör på institutionen Baldone i Lettland, som berättar. Hon sitter i sitt vackra, renoverade kontor. Hon bär en vacker vit kavaj. I 26 år har hon varit ansvarig för Baldone. Under 16 år före det att Hoppets Stjärna kom i kontakt med dem och under 10 år efter det, när jag möter henne. Situationen före och efter vår inblandning går inte att jämföra.

Oförglömliga minnesbilder

Minnesbilderna från barnhemmen i Lettland under den första tiden kan aldrig raderas. De nakna barnen i kalla källarutrymmen, utan kläder, eller enbart en tröja. Barn fastbundna i tvångströjor. Alltid sängliggande. Barn som aldrig fått känna frisk luft eller som sett en blå himmel.

I dag när jag kommer dit undrar jag om det kan vara sant. Att det har varit annorlunda än det jag upplever nu. Det sjuder av liv och glädje. Barnen är uppe och springer, leker, skapar, sjunger, dansar, uppträder och busar. Överallt är det aktiviteter. Hemmen är ombonade med vackra färger och dekorationerna är skapade av barn och personal. I små grupper får barnen uppmärksamhet av utbildad personal som vet vad barnen behöver och som arbetar med deras individuella utveckling.

Det som hänt i Lettland är inte mindre än en revolution. En revolution i mänsklig upprättelse genom människovärde till de som varit fråntagna all mänsklig värdighet. De funktionshindrade var inte synliga för 10 år sedan. De var inte värda ett liv, varken i sin familj eller i samhället.

”I kväll skall vi på operan i Riga med våra barn”, säger Aina och det strålar av stolthet i hennes ögon.

”Sedan vi började samarbeta med Hoppets Stjärna har allting förändrats”, fortsätter Aina. ”Lagarna i landet har förändrats tack vare att Hoppets Stjärna har tryckt på

beslutsfattare och politiker. Det började med värmepannan till Baldone. Hoppets Stjärna satte som krav att personalen skulle utökas, för att vi skulle satsa på att sätta in nytt värmesystem. Myndigheterna gick med på detta och vi kunde bevisa att det betydde en enorm förändring. Det blev en förebild för andra institutioner i landet.”

Jag undrar när hon först började inse att dessa barn verkligen kunde utvecklas. Hon säger att det var kanske någon gång under 1993. Då hade hon fått komma på studiebesök till Sverige och även till England. Hon bestämde sig för att försöka göra något liknande på Baldone och började så smått att ändra på saker och arbeta med personalen.

Hoppets Stjärna fortsatte att bistå med materiell hjälp under hela 90-talet. Men viktigast av allt, och detta lyfter alla fram som jag möter under mitt besök i Lettland, viktigast av allt är utbildningarna som hela tiden numera görs av personalen. Varje år är det seminarier för alla som arbetar. Under åren har de fått besök av utbildade terapeuter och specialpedagoger som har arbetat sida vid sida med personalen och som varit förebilder men som också varit lärare. På detta sätt har man kunnat ändra attityder, ge kunskaper och skapa förståelse för olika funktionshinder och hur man kan arbeta med barnens utveckling.

”Vi har tagit oss an den nordiska modellen och vi ser hela tiden resultat. Vi kan nu vara uppmärksamma på

hur barnen mår, hur de känner sig och hur de utvecklas i sina dagliga liv”, berättar Aina.

Hoppets Stjärnas fadderstöd på Baldone har bland annat gått till ridterapi. Jag får se barnen som går i ridterapi i ett av alla lekrum som i dag finns på Baldone. Barnen springer och busar. ”Dessa barn var diagnostiserade till ett liv i rullstol”, säger Aina, ”men titta de kan gå allihop, tack vare den ridterapi de går i varje vecka. Det är mirakel på mirakel som utspelar sig framför mina ögon”.

Jag bevittnar detsamma på Lekoteket i Riga, en förskola för funktionshindrade barn som bor med sina egna familjer. Jag kan också bevittna det på *Den Femte Skolan, Ledstjärnan*. Hit kommer barnen varje dag med Hoppets Stjärnas bussar. Barnen är autistiska, och utbildad personal arbetar med dem i individuella program varje dag. Några av barnen på Ledstjärnan är utbildade i snickeri och de har själva renoverat stora delar av skolan. Läraren hjälper dem att få jobb så de kan livnära sig efter sin examen. Just när jag kommer på besök får jag chansen att se några killar som själva renoverar några sovsalar. Det blir jättesnyggt.

Det senaste projektet som Hoppets Stjärna och organisationen Rupje Berns arbetar med just nu är ett gruppboende för funktionshindrade. Detta kommer att bli de första lägenheterna i sitt slag här i Lettland och det kommer bli ett föredömligt sådant. Utbildningen av personalen har redan dragit igång, och man hoppas

också få stöd av myndigheterna nu, men allt är inte klart och bestämt ännu.

Direktören och personalen visar mig runt och berättar stolt om sitt arbete. De tackar för all hjälp som de fått och påpekar värdet av utbildningen som pågått år efter år.

Jag frågar ut dem om hur de har utvecklat utbildningen inom denna sektor i Lettland och det framkommer att det fortfarande inte finns någon annan utbildning i landet än den som Hoppets Stjärna står för. Vi samtalar om vikten av att ta vara på de kunskaper som har erhållits under åren och om eventuella möjligheter att skapa ett resurscentrum där nyanställda kan få kunskaper, men där också föräldrar med funktionshindrade barn kan få hjälp genom litteratur, film och rådgivning.

Det finns mycket kvar att göra men om vi stannar upp och ger lite eftertanke till det som åstadkommit under de senaste tio åren så ser det ut som en revolution. Dock har de som dagligen varit involverade i arbetet varit enträgna och de har jobbat mycket hårt. För dem har det varit små, små steg framåt under en mycket lång tid. Det har krävts en vilja till att aldrig ge upp, hur mörkt det än har sett ut från början.

Lettlands arbete för de funktionshindrade är ett föredöme i samarbete för att bistå och utveckla. Det är så många som har bidragit, personal, institutioner, olika organisationer och frivilliga. De har gett materiellt bistånd, personal har tagit tjänstledigt från sina jobb i

Sverige och istället arbetat för Hoppets Stjärnas utbildningsprogram. De lettiska myndigheterna och våra trogna medarbetare i Lettland, det är så många som har bidragit till att vi i dag kan säga att vår slogan är sann: Hopp skapar förändring! Hoppets Stjärna gör skillnad!

Genom sökande och kontaktskapande verksamhet har arbetet gått framåt och utbildningar har formats som i dag har förändrat ett helt lands attityder och arbetssätt. Detta har gjorts med en grupp i samhället som varit osynlig, som inte haft något värde och som inte ansetts utvecklingsbar, rehabiliterbar, produktiv eller att de haft något som helst egenvärde eller samhällsvärde.

Genom allt stöd från olika håll kan funktionshindrade letter i dag leva värdefulla liv. Alla kan se att de är individer precis som du och jag. De vill visa vad de kan och finna sin plats i samhället.

Lettland, februari 2001

Alla barn på Baldone vill upp i famnen och bli kramade och fotograferade.

Direktör Aina Vica och Krisjana som är en av de flickor som snart skall få flytta till egen lägenhet på Baldones vind. Här lagar hon plättar till alla flickor på sin avdelning. Förhoppningen Aina har är att barnen som tränas i eget boende skall kunna flytta ut i samhället så småningom, istället för att hamna på en ny institution.

Sångstund på Den Femte Skolan, Ledstjärnan. Inguna och Martin strålar av glädje då läraren Junita spelar och sjunger när de andra slår på trumma.

Ingunas glädje går inte att ta miste på när hon spelar på sin trumma.

Kristine och Janis har modern gymnastik med sin fröken Anita då vi kommer på besök. Glädjen är stor och efter lektionen får de var sin medalj.

FÖREDRAR POJKAR FRAMFÖR FLICKOR

I Kina överges många flickebarn och växer upp på barnhem. Här får man bara ha ett barn per familj och då vill många familjer ha en pojke som de tror klarar bättre att försörja familjen när föräldrarna blir gamla. Därför lämnar många sin nyfödda dotter i lönndom utanför ett barnhem eller någonstans där de hoppas barnet hittas och förs till ett barnhem. Förhoppningen är då att personalen skall ta hand om barnet och ge det ett hem. Det är olagligt att överge sitt flickebarn, så de som gör det måste göra det i smyg. Likväl finns hundratusentals flickor på barnhem i Kina. När de bor på barnhemmet får de skolgång, men när de blir 18 år och har gjort klart gymnasiet måste de ut från barnhemmet och försörja sig själva.

Jag mötte dem 1998, under mitt besök i Kina, flickorna som ingen vill ha. Övergivna sedan födelsen. De flesta fullt friska tjejer. Jag besökte barnhem efter barnhem över hela landet och där var hundratals övergivna på varje ställe. 98 % av de övergivna barnen var flickor. De sista två procenten var som i många andra länder funktionshindrade barn. Ett litet fåtal var de barn som mist sina föräldrar av naturliga orsaker. Allt sedan mitt första möte med dessa barn, har jag haft dem i mitt hjärta. Vad skulle kunna göras för att förändra dessa

barns liv och vad kunde göras för att förhindra att fler barn lämnades?

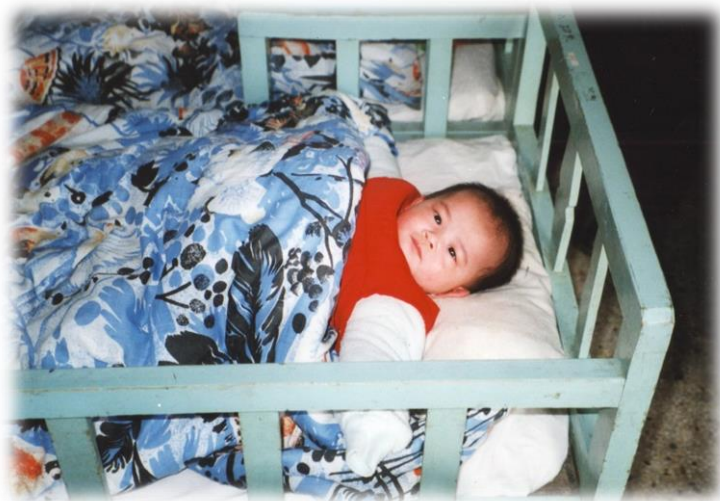
Är det verkligen möjligt att ingen ville ha dessa underbara barn! Det är min första tanke när jag ser på de vackra, duktiga, glada och änglalika barnen som uppträder framför mig på barnhemmet i Hunan, huvudstaden i provinsen Hubei. Det stämmer inte med min föreställningsvärld. Alla föräldrar jag känner skulle vara så lyckliga över att se sina barn dansa och sjunga som Li Di, Li Zhu, Zhong Hua och alla deras medsyskon på barnhemmet. Här finns inga applåderande föräldrar.

Dessa barn har aldrig fått möjligheten att växa upp med sina föräldrar. Den grymmaste av alla sanningar man kan tänka sig drabbade dessa barn och hundratusentals andra barn i Kina. Deras föräldrar ville inte ha dem. De lämnades vid födelsen och nu har istället ett barnhem eller ett Social Welfare Center sedan dess varit deras hem. Ingen vet vem deras föräldrar är.

Li Di och Li Zhu är fullständig friska och normala tjejer. Likväl blev de övergivna. Den enda orsak man kan tänka sig är att de var flickor och dessutom två i antal. I Kina har man enbarnspolitik och många vill därför ha en son. Zhong Hua är dvärg från födelsen. Han och liknande barn med olika funktionshinder blir också övergivna.

Jag besökte många barnhem under mina resor i Kina. Jag ville helst ta med mig alla bebisar hem. Det är så hjärtskärande att se dem ligga där i sina sängar. Det

finns 50 små bebisar i en enda sal och ingen har tid att prata med dem eller ta upp dem. Jag frågar, "Hur är det möjligt att de inte gråter? Så många bebisar samlade i en sal, någon av dem borde gråta. Inte alla kan vara nöjda på en och samma gång!" Svaret jag får är att de har slutat gråta. Det är ingen idé. De får ingen uppmärksamhet. Då ger de upp efter ett tag. När jag fått höra denna bistra sanning gråter jag inombords. Jag tar upp en baby och håller den tätt intill mig. Helst skulle jag bara vilja ta den med mig hem, men det kan jag självfallet inte. Du får adoptera den, säger föreståndaren när hon ser hur jag kramar om bebisen.

BARNS VITTNESBÖRD OM BETYDELSEN AV HJÄLP

Det är med tårar i ögonen och gråt i halsen som jag sitter och läser i genom alla hälsningar från fadderbarn i provinsen Yunnan, Kina. Barn efter barn vittnar om att mirakel har skett i deras liv. De är alla barn som befann sig i en hopplöshet, där livets umbäranden gjort deras situation mörk och tillsynes utan framtid och möjligheter. I hälsningar uttrycker de hur de upplevt mirakel genom sina faddrar. Deras hjälp, deras stöd, deras kärlek och deras engagemang. Det har gett dem framtid och hopp. Det är inga tomma ord utan vittnesmål om hur stödet från människor de inte känner, men som älskar dem från andra sidan jordklotet, förändrat deras livssituation. Läs och ta in deras tacksamhet om vad fadderhjälp betyder. Multiplicera med tusentals och åter tusentals av barn i samma situation världen över som tror på mirakel tack vare det stöd de fått!

Det är i skrivande stund 12 år sedan jag reste till provinsen Yunnan i Kina på inbjudan av den politiska rådgivaren vid Kinas ambassad i Stockholm. De hade lämnat förfrågan om vi kunde stödja provinsen på något sätt. Jag minns min känsla av vanmakt på grund av bristande ekonomiska resurser, men jag var ändå fast beslutsam att försöka skaffa hjälp till de jag mötte. Samtidigt visste jag om våra begränsningar och att vi var

beroende av respons från givare om vi skulle kunna göra något.

Jag besökte många distrikt i Yunnan under min resa. Jag fick besöka fattiga byar med minoritetsbefolkningar och föräldralösa barn i familjer. Jag blev mottagen av lokala representanter för The All China Charity Federation, som också var med under hela besöket. I Yunnan arbetade The All China Charity Federation med stöd till föräldralösa barn i familjer. De försökte hitta släktingar till barnen som var villiga att ta hand om dem så de inte skulle hamna på institutioner. De hade startat ett fadderprogram där de ville stödja familjerna ekonomiskt.

The All China Charity Federation i Yunnan hade hand om föräldralösa barn och The Department for Civil Affairs hade hand om övergivna barn. Skillnaden är att övergivna barn är övergivna från födelsen. Dessa barn måste på institution innan de kan adopteras eller omhändertas av andra för att de överhuvudtaget skall bli registrerade i samhället. Föräldralösa barn är de som har avlidna föräldrar. I Yunnan finns det mycket kolgruveverksamhet där många barn mister sina föräldrar genom olyckor i gruvorna.

Genomsnittsinkomsten för en person i Yunnan är ca 450 SEK per år. Tusen och åter tusentals lever under fattigdomsgränsen och saknar mat under delar av året. I bara ett av distrikten jag besökte fanns det 120 föräldralösa barn och 26 minoritetsgrupper.

Jag besökte många fattiga byar med minoritetsbefolkningar för att få en uppfattning av behoven i områdena. Alla byggnader var av lera, både bostäder och skolor, men det fanns vatten, el och odlingsrik mark. Själv sov jag på ett motell under min vistelse. I duschen fanns endast iskallt vatten och rummet var iskallt. Jag hade fyra täcken, men frös hela natten. Det sägs att söder om Yangtze floden har de ingen värme inomhus, och det kändes in i benmärgen.

Väl hemma igen startades ett fadderprogram till barn i Kina. Nu har tusentals barn fått en helt ny start på framtiden, inte bara i Yunnan utan också i andra provinser. I tillägg till detta har det biståtts även med annan hjälp som gått till upprustning av lekrum på barnhemmen och gatubarnshemmen, skolmaterial har köpts in till skolor, uppbyggnad av många skolor i minoritetsområden, utbildning av tusentals lärare i fattiga områden, insatser för att stödja handikappade och utbildning av de som tar hand om dessa, stipendier till barnhemsflickors gymnasieutbildning, katastrofinsatser och mycket mera.

Några av alla föräldralösa barn som skrivit och uttryckt sin tacksamhet.

BARNENS EGNA BREV

Mitt namn är Yang Yunxian och jag går i fjärde klass i Men Wai Ba Grundskolan. För några år sedan dog mina föräldrar och jag blev föräldralös. Nu bor jag hos min farmor som är mer än 70 år gammal. Jag var i skolåldern men vi var väldigt fattiga och det kändes hopplöst att få fortsätta gå i skolan. Jag förlorade självförtroendet och modet. I det ögonblicket skedde ett mirakel, en hjälpare hand sträcktes ut från Hoppets Stjärna i Sverige, och fick mig att se hoppet om mitt liv och mina studier. Tack så väldigt mycket för er omtanke och för att ni bryr er om oss föräldralösa. Jag ska studera hårt och betala tillbaka er kärlek och omtanke, genom fina studieresultat.

Jag önskar er god hälsa och framgång.

Yang Yunxian

Åk 4 Meng Wiei Ba

Mitt namn är Zhou Xinfeng. Jag är en flicka på 10 år. Jag är ett av de föräldralösa barn som sponras av Hoppets Stjärna. Jag bor i en by som heter Huang Chaoba som ligger i kommunen Long Xin i länet Long Ling. Jag bor med mina farföräldrar. Mina föräldrars död och mina farföräldrars ålder har fört med sig många svårigheter för mig. När jag och min bror Zhou Genjian nästan var tvungna att sluta skolan, sträckte ni ut er hjälpande hand. Med er hjälp går jag nu i skolan och studerar, precis som alla andra elever. Ni är våra "frälsare." Härmed vill jag framföra min innerliga tacksamhet och mina varmaste hälsningar till er. Jag kommer att vara ett bra barn, en bra elev, och göra så som lärare och de äldre säger åt mig att göra. Studera hårt, göra framsteg, och återgälda er med fantastiska studieresultat.

Er tillgivne,

Zhou Xinfeng

Jag är en elev i klass tre. Mitt namn är Bao Yunhuan och jag bor i byn Hupoyuntou. Jag vet inte varför jag haft sådan otur. För några år sen dog min mor av en sjukdom, och strax efter hennes död, dog även min far, och lämnade kvar mig och min yngre syster. Vi bor med våra farföräldrar som är mer än 70 år gamla. De arbetar väldigt hårt för att överleva och för att kunna hjälpa oss med vår utbildning. När jag såg de andra barnen, som var lyckliga i sina familjer och i skolan, kände jag mig ledsen och ville gråta. När jag var förtvivlad kom ni som en räddning och gav oss en varm hjälpsande hand, så att vi kunde gå i skolan. När jag tänker på detta känner jag mig väldigt ivrig och tacksam. Jag önskar att jag kunde uttrycka min innerliga tacksamhet genom detta brev. Jag är föräldralös. Svårigheter och oroligheter har följt mig genom många år av mitt liv. Ni är inte våra föräldrar men ni har gjort mer än våra föräldrar kunnat för att uppfostra oss. Nu har mina svårigheter och rädslor försvunnit. Å min familjs vägnar vill jag innerligt uttrycka vår tacksamhet till er. Jag ska studera hårt för att få bra studieresultat för att återgälda er.

Jag önskar er god hälsa och framgång.

Bao Yunhuan

Jag är Bao Yunhuans bror. När vi hade allvarliga svårigheter så fick vi er kärleksfulla omtanke, som gjorde det möjligt för oss att fortsätta vår utbildning. Jag ska studera hårt för att återgälda er.

Tack.

Bao Yunshun

Hupoyuntou Grundskola

Jag heter Shao Weijue. Jag föddes den 16 februari 1992. Jag går i klass fyra. Jag bor i en by som heter Hukong, i kommunen Hetou. Min far dog när jag var ett år gammal och mor dog när jag var sju år. Med hjälp från lärarna kunde jag börja skolan. Jag ville verkligen studera, men jag hade inga föräldrar som kunde hjälpa mig, så jag kunde bli tvungen att sluta skolan när som helst. Jag var orolig över att inte ha några pengar till böcker och pennor. Det var läraren som köpte böcker till mig. Sen så fick jag ert vänliga stöd, som jag är väldigt glad över. Jag tackar er från djupet av mitt hjärta för er kärleksfulla hjälp och omtänksamhet. Jag ska studera hårt för att göra framsteg för varje dag.

Jag önskar er god hälsa och framgång.

Shao Weijue

Jag heter Li Genqing och är en föräldralös elev i klass fem. Jag går i Hukong grundskola i Hetou kommunen. Jag har det väldigt bra i skolan tillsammans med mina skolkamrater. Jag är tacksam för er hjälp. Mina föräldrar dog innan jag hann fylla ett år. När jag var fem år dog även farfar. Sen dess har jag bott med min farbrors familj. Jag började skolan med hjälp från min farbror och min lärare. När jag såg att mina klasskamrater hade föräldrar, men inte jag, blev jag väldigt ledsen. Min farbrors familj är väldigt fattig. När jag gick i klass tre kunde inte min farbror betala min skolavgift, så jag blev nästan tvungen att sluta skolan. Jag var verkligen förstörd och grät, för att jag skulle förlora mina vänner och min utbildning. När jag var i stort behov av hjälp, kom ni till min räddning. Jag är upprymd och tacksam för hjälpen. Jag ska studera hårt och göra framsteg varje dag.

Jag önskar er god hälsa och framgång.

Li Genqing

Jag är föräldralös. Jag är väldigt rörd för att jag får hjälp av er. Jag är så lycklig. Jag bor med min farmor. Förutom henne är ni det käraste jag har. Ni har gett kärlek och omtanke till mig, som har förlorat mina föräldrar. Jag är sju år nu och jag ska studera hårt. Jag ska hjälpa andra i framtiden precis som ni hjälper mig nu.

Jag önskar er god hälsa.

Yin Zengqiang

Jag är en student som bor i en fattig by i bergen. Min mor och fars död har fört med sig många problem för mig i mitt liv och i mina studier. När jag nästan var tvungen att sluta skolan, gav ni mig omtanke och hjälp, så jag kunde fortsätta gå i skolan, som de andra barnen. Livet är fullt av intressanta saker nu och jag känner mig inte ensam. Jag har tänkt massor, och det jag vill säga allra mest till er är tack för er hjälp och er omtanke. Jag ska studera hårt för att få de bästa resultaten. Tusen tack!

Jag önskar er framgång.

Duan Zhuxiang

Jag är föräldralös och är 10 år gammal. Jag går i klass tre i Xin Xia Zai Grundskola. Efter mina föräldrars död har jag bott med mina farföräldrar. När jag hade djupa bekymmer sträckte ni ut en hjälpende hand och har gett mig mycket omtanke så att jag än en gång kan känna värmen av en familj. Med ert stöd är mina studier och mitt liv säkrat.

Jag är väldigt tacksam till er.

Er tillgivne

Li Yanjiao

Jag är nio år gammal och går i andra klass i Xiangda Grundskola. Mina föräldrars död gjorde mig föräldralös. Jag bor med min farmor som är mer än 80 år gammal. Vi lever ett väldigt fattigt liv. Sedan jag mottagit stöd varje månad från Hoppets Stjärna har jag varit rörd till tårar. Jag använder pengarna till böcker, pennor och mat. Jag försöker fördubbla mina ansträngningar i skolan för att uppnå så bra resultat som möjligt så jag kan visa min tacksamhet till er.

Er tillgivne

Peng Baoshun

Mitt namn är Yang Dongyan och jag är en elev i Potoutian Grundskola. För fem år sedan dog min far i sitt arbete, och året därpå dog min mor av en sjukdom, och jag blev ensam. Sen dess har jag bott med min pappas äldre brors familj. De är sex stycken. Familjen är väldigt fattig, och med mig i familjen, blir det en börda för dem. Med ert stöd kan jag gå i skolan. Lärarna behandlar mig som om de vore mina föräldrar och mina skolkamrater är alla väldigt vänliga och snälla mot mig. De tar hand om mig som systrar och bröder och jag känner mig så hemma.

Men när jag tänkte på svårigheterna min farbrors familj haft, och på att jag kanske skulle vara tvungen att sluta skolan, kände jag mig väldigt ledsen och grät. I detta kritiska ögonblick, gav ni mig en hjälpande hand, och gav mig hopp och självförtroende. Jag är tacksam från djupet av mitt hjärta. Jag ska studera hårt för att bli en utomordentlig elev och växa till att bli en nyttig person i samhället.

Tack än en gång.

Yang Dongyan

Potoutian Grundskola

Jag är en elev i klass fem i Tuan Shan Grundskola i kommunen Zhuang Commune i länet Jian Shui. Jag förlorade mina föräldrar när jag var spädbarn. Min familj var väldigt fattig och hade inte råd att stötta mig i min utbildning. Det var då ni sträckte ut er hjälpande hand så att jag kunde fortsätta gå i skolan. Jag är väldigt tacksam till er. Jag ska studera hårt för att återgälda er med fina studieresultat. Jag vet att vänskapen är hög som berg och djup som havet och jag förstår att man inte bara ska se till sitt eget bästa utan även vara en god vän till andra.

Lin Lu

Föräldralös elev

Tuan Shan Grundskola

LIVETS VÄV

De som lade grunden för denna hjälp, som gav av sina pengar och av sin tid, de som var frivilliga eller medarbetare eller givare har nu många gått till historien tillsammans med Erik Gunnar Eriksson (grundaren av Hoppets Stjärna). För 47 år sedan fanns ingen världsomspännande biståndsorganisation kallad Hoppets Stjärna i Sverige. Även utomlands skulle det ha saknats då ett tiotal lokala organisationer runtom i världen direkt har etablerats utifrån detta ursprung och denna vision.

När vi blickar framåt i livet är det ett tomt och oskrivet blad som ligger framför oss. En del tar steg i form av sin tro medan andra tror på ödet eller sin egen planering. När jag för min egen del ser på saker som skett i livet, då kan det se ut som en hand som leder människor samman till ett livets väv. Dessa människor kan vara kända av många, och de kan vara förebilder och inspiratörer, men de kan också vara människor som är helt anonyma för den övriga världen. Kanske vet inte dessa människor själva vad han/hon har gjort och vad de kan ha betytt för någon annan.

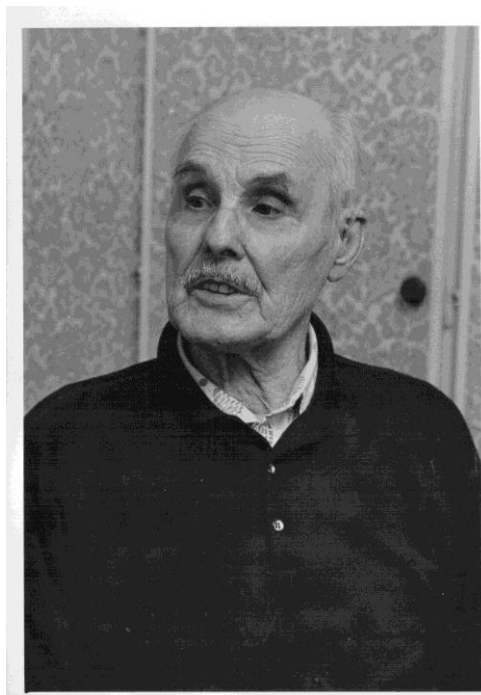
En av de som blev del av min livsväv och som var en förebild för mig var Sally Olsen, den norska missionär som gav sitt liv till mission i Puerto Rico. Hon kallades "fångarnas ängel" i Puerto Rico där hon bedrev mission

för fångar på fängelser och för föräldralösa barn på barnhemmet Sarons Rose. Hon var en förebild och en inspiratör åt Erik Gunnar Eriksson, till att starta den mission som blev Tältmissionen/Hoppets Stjärna, och hon var också den som kom att binda ihop min livshistoria med denna svenska mission.

En annan viktig person var den föräldralösa Josef Hellman som donerade sitt morsarv för att Tältmissionen, Hoppets Stjärnas moderorganisation, skulle kunna bygga barnhem i Montes Claros i Brasilien. Hans gåva var avgörande för att Erik Gunnar Eriksson år 1970 skulle starta barnhemmet som blev döpt till Hoppets Stjärna. Namnet som också blev insamlingsstiftelsens namn 1979.

Lika viktiga är alla de som aldrig har synts och med dem menar jag alla de som bara varit ett namn i ett adressregister och som varje månad betalat in en gåva, stor eller liten. Många har även efter sin bortgång fortsatt att bidra genom testamentariska gåvor som haft oerhörd betydelse. Alla dessa gåvor har gjort det möjligt att arbeta och det har skapat ett världsomspännande arbete som drivs genom många nationella organisationer runt om i världen.

BARNHUSPOJKEN – JOSEF HELLMAN

Jag mötte Josef Hellman 1990. Då var han 83 år. Det hade gått 20 år sedan han kämpade sitt livs kamp en natt i Kärrsjö i Ångermanland. I skrivande stund är det 23 år sedan jag intervjuade honom om hans kamp. Josef har gått bort, men hans gåva lever vidare. Han är värd att minnas. Hans beslut förändrade miljoners liv.

"Josef visste inte att hans beslut skulle betyda liv eller död för tusentals barn"

En sommarnatt 1970 låg Josef och vred och vände på sig i sin säng. Tusen tankar flög genom hans huvud. Han tänkte på sin mamma, som han mötte första gången när han var 52 år. Han funderade på arvet efter henne som han så plötsligt och oväntat hade fått.

Han hörde tydligt Guds röst, som manade honom att ge bort hela arvet. Samtidigt såg han också för sitt inre alla sina planer för dessa pengar. Han som alltid hade levt i fattigdom. Nu sa Gud att han skulle ge bort arvet och vara med och bygga barnhem för barn, som var föräldralösa liksom han själv, men som bodde på andra sidan jordklotet. Inte kunde Josef ana vilka skillnader hans beslut skulle göra.

Mannen som hörde Guds röst var själv ett barnhemsbarn. Han föddes i ett barnhus i Stockholm, då hans mamma kommit i olycka (utomäktenskaplig graviditet) som det kallades. Hon kunde inte själv ta hand om sitt barn, men de första sex månaderna, under tiden hon ammade, bodde hon på barnhuset med honom. Sex månader gammal blev Josef flyttad till ett barnhem i norra Sverige. Två år senare placerades han i fosterhem.

Inte förrän han blev äldre fick han vetskap om att han var ett fosterbarn. Fosterfamiljen var fattig, men han fick en bra uppfostran och kan inte påminna sig att han, varken

av familjen eller av vänner blev behandlad som ett oäkta barn.

Josef själv hade endast gått tre år i småskolan. På den tiden var skoltiden inte mer än 14 veckor per år. Redan som sjuuttonåring började han arbeta som skogshuggare för att förtjäna sitt uppehälle. Sedan dess hade han haft många olika arbeten, och livet hade inte alltid varit enkelt.

Något som hade hjälpt honom genom alla svårigheter var hans kristna tro och en omsorgsfull far i himlen. Josef blev frälst som sjuuttonåring, men gled ifrån Gud efter en tid. Livet som skogsarbetare var hårt och vännerna var råbarkade. En kristen bekännelse var svår att upprätthålla och snart var spritflaskan hans bästa vän. Till sist kunde han inte klara sig utan den.

Som skogsarbetare vid 25 års ålder blev Josef mycket sjuk i lunginflammation och tvungen att resa hem. Spritflaskan som ständigt följde honom, höll han i ett fast grepp. Dock hade inte Gud glömt Josef och han fick nu uppleva ett nytt möte med honom. Josef bestämde sig denna gång för att bekänna sin tro med frimodighet och sedan dess hade Gud hjälpt och bevarat honom i livets alla situationer. Behovet av alkohol blev han befriad från och själv sa han: "I bibeln står det att Jesus gjorde vatten till vin. För min del har jag upplevt det motsatta. För mig uppstod det märkliga att även om jag drack sprit, verkade det som om jag drack vatten."

Josef hade ingen kontakt med sin biologiska mamma. Hon hade en tid kontakt med hans fostermor genom brev, men plötsligt upphörde brevkontakten och ingen visste var hon var. Josef undrade många gånger var han kom ifrån och vilka som var hans biologiska föräldrar och

då han blev vuxen började han att leta efter sin mamma. Först vid 52 års ålder fann han henne. Hos henne fick han också ett foto och adressen till sin biologiske far, som han uppsökte. Undan för undan hade Josef även fått träffa andra släktingar. När modern dog, efterlämnade hon ett arv till Josef. Arvet hade en enormt stor betydelse för honom och det gav honom en materiell trygghet han aldrig tidigare hade haft. Han hade många planer för hur pengarna skulle användas.

Det var över detta arv han låg sömlös sommarnatten 1970. Han hade varit på möte i Tältmissionen stora mötestält i Kärrsjö och hört om nöden i Brasilien. Erik Gunnar Eriksson hade målat upp en bild av barnens eländiga tillvaro i slummen som han inte kunde bli fri från. Under natten då han var ensam talade Gud till honom om arvet från hans mor. Gud sa att han skulle ge detta arv till ett barnhems uppbyggnad. Josef genomgick en lång kamp. Arvet betydde så enormt mycket för honom. Han hade levt i fattigdom under hela sitt liv och nu ville Gud att han skulle ge bort de pengar som han äntligen fått från sin biologiska mamma. Natten blev lång och tankarna många, men han fick inte frid förrän han hade lovat Gud att ge bort arvet och kunnat berätta detta för Erik Gunnar dagen därpå.

Josef var alltid villig att bidra då Gud manade honom att ge till någon annan som hade behov. De föräldralösa barnens situation var ju också så lik hans egen barndom. Skillnaden var att han hade fått en familj som älskade honom. Han hade fått en chans som dessa barn inte hade fått. Kanske kunde han vara med och ge dem hjälp. Gud hade ju sett till hans behov förut, så varför skulle han inte göra det i fortsättningen också?

Ibland inträffar händelser som är epokgörande. Denna julinatt 1970 inträffade en sådan händelse.

Fram till dess hade Hoppets Stjärnas verksamhet enbart drivits under namnet Tältmissionen och därför var Hoppets Stjärna ännu inte tänd. Visionen med Tältmissionen var att ge stöd till infödda kristna så de skulle kunna evangelisera bland sitt eget folk, istället för att sända missionärer från andra länder. Erik Gunnar Eriksson reste under den här tiden till Brasilien där han undervisade de blivande evangelisterna och under sin andra missionsresa, på våren 1969, besökte han slumområden i Brasilien. Detta var Erik Gunnars första möte med denna omänskliga verklighet som så många lever i. Besöket blev en andra omvändelse för honom då han här mötte nöden personifierad genom lille Paulo, som blev framburen till honom av sin mor i ett slumområde. "Be att min lille gosse ska bli frisk", sa mamman. Erik Gunnar kände bara att han ville be att pojken skulle få dö. Pojken var oerhört mager och såg ut som ett skelett, och huden brände feberhet där han låg i Erik Gunnars famn. Maktlöshet och förtvivlan kom över honom. Han såg att Paulo bara var ett av de otaliga barn som levde i oerhörd fattigdom och elände.

Livet för Erik Gunnar kunde inte bli detsamma efter denna upplevelse, och han reste hem, fast beslutsam att skaffa medel för att bygga ett barnhem för slummens barn.

Kvällen före Josefs sömnlösa natt hade Erik Gunnar berättat i tältkyrkan i Kärrsjö om sin vision att bygga barnhem. Hela tältkyrkan sa bara "Ja" och "Amen", och man bestämde sig för att nu skulle det byggas! Efter kvällens segerrika möte åkte Erik Gunnar hem för att sova inför söndagsmorgonens gudstjänst.

På natten kom starka tvivel och djup ångest över Erik Gunnar för vad han hade sagt. En kollekt hade blivit upptagen till ett barnhem i Brasilien. Hur skulle dessa pengar räcka till? Vad kunde han om att driva barnhem? Hur skulle det vara möjligt att genomföra dessa planer på en annan kontinent? Han hade ju inga språkkunskaper och här hemma hade han familj och förpliktelser. Tankarna snurrade i huvudet och till slut såg allt bara hopplöst ut. Nu hade han, impulsiv som han var, varit alltför snabb till handling.

Han bestämde sig för att ta tillbaka allt han hade sagt redan på mötet nästa morgon. De som hade gett pengar skulle få pengarna tillbaka, och han skulle inför alla erkänna att han hade talat och handlat överilat. Han fick inte en blund under hela natten. Trött och nedbruten begav han sig till Kärrsjö nästkommande morgon.

Det var denna söndagsmorgon som Josef Hellman, trött och sliten, men med frid i hjärtat, gick fram till Erik Gunnar, och berättade om arvet han skulle skänka. Erik Gunnar, som skulle ta tillbaka allt det han hade sagt kvällen innan, hade nu alltså plötsligt ett arv. Inte kunde han väl ta tillbaka allt nu? Han insåg att hans tvivel inte hade kommit från Gud, och med en ny övertygelse gick han in i tältet med förnyad inspiration och en stärkt vision om att hjälpa lidande barn.

Efter mötet kom en ung kvinna, Ulla Britt Sundström, fram till Erik Gunnar och sa; "Det är jag som ska resa till Brasilien och ta hand om barnhemmet". Erik Gunnar ångrade djupt sitt tvivel och sin ångest natten innan. Handlar man efter Guds vilja får man det man behöver. Samma år blev barnhemmet Hoppets Stjärna i Montes Claros en verklighet. Det första barnet som fick plats på

hemmet var lille Paulo, samma barn Erik Gunnar trodde skulle dö året innan.

Under många år blev mannen som hindrat Erik Gunnar att dra tillbaka barnhemsplanerna omtalad som "mannen med arvet". Den gången ville Josef vara anonym. Hans gåva var en sak mellan honom, Gud och Tältmissionen. Då anände kanske inte Josef vilken betydelse hans handlande skulle få, men sant är att Josef betydde mer än någon annan vid starten för den stora verksamhet som Hoppets Stjärna bedriver idag. Vad skulle hänt alla de tusen, ja hundratusentals, miljoner människor, som under alla dessa år har mottagit hjälp, om Erik Gunnar denna söndagsmorgon hade ångrat sina planer om att starta hjälpverksamhet i slummen i Brasilien? Detta lilla senapskorn som blev fröet till all verksamhet som bedrivs idag, skulle kanske aldrig slagit rot?

Det är en tanke man ogärna vill tänka. Men faktum är att om inte Josef Hellman lytt sin inre röst, hade kanske Hoppets Stjärna inte existerat idag.

Att allt skulle utveckla sig till det som är idag kunde Josef aldrig drömma om, säger han. Han kan bara tacka Gud för att han fick bli ett verktyg i en stor plan. Han tillägger ödmjukt, "Om inte jag hade varit lydig hade nog Gud sänt någon annan." Men Gud valde inte någon annan. Han valde Josef. Kanske för att han hade ett hjärta för barnen, ett generöst hjärta.

Josef var aktiv som fadder hela tiden sedan starten. Han följde ett av barnen på barnhemmet till vuxen ålder, och började efter det att ge stöd till nya barn. Han levde enbart på sin lilla pension, och hans största glädje var att få vara med och dela med sig av det lilla han hade till någon som behövde hans utsträckta hand. Bilder på

fadderbarnen hängde på väggen hemma tillsammans med bilder på hans fru och barn.

Genom Hoppets Stjärna har miljontals människor fått ett hopp för dagen och för framtiden. För dessa har Hoppets Stjärna varit skillnaden mellan liv och död.

Josef Hellman visste inte vilken avgörande betydelse hans beslut skulle få, men Gud visste behovet och talade till honom. Hoppets Stjärna har genom åren upplevt att behov blivit tillgodosedda genom att människor har varit villiga att ge och dela med sig av vad de har. Och otaliga gånger har människor upplevt det som ett under när ett behov kunnat bli tillgodosett i precis rätt ögonblick.

RÖSTEN SOM HAR TYSTNAT

ERIK GUNNAR ERIKSSON

Grundare av Tältmissionen och Hoppets Stjärna,

7 november 1929 - 11 juni 2006

Johannes Döparen sa om sig själv att han var rösten som ropade i öknen. Han beredde väg för Herren. När jag tänker på Erik Gunnar, tänker jag på en annan röst som otröttligt har ropat i vår värld. När jag tänker på hans bortgång känner jag den oerhörda tystnad som infunnit sig. Jag tänker på allt han gett röst åt på ett sätt som ingen annan jag känner har gjort.

Hämmingslöst stod han på sig för det han trodde på i en kall och kärlekslös värld. Han fick människor att skratta och gråta, att engagera sig och att inte vara likgiltiga. I hans närhet fanns det ingen rast och ingen ro för det var alldeles för många behov som alltid väntade på att åtgärdas.

Det fanns inga gränser för vad som kunde åstadkommas. Inget var omöjligt i teorin. Vid hans bortgång var min första tanke, "Vem ska nu vara rösten som talar? Vem ska orädd basunera ut orättvisorna i världen? Den enskilda lilla människans värde och behov, det lilla barnets värde som ingen bryr sig om? Vem ska vara de undertryckta och fattigas röst på gator och torg, i kyrkan eller på kungens slott, varhelst där det finns en chans? Vem ska tala om att det finns en Gud, en Gud som älskar varje människa och som vill att vi ska leva för honom, vara hans ljus, sprida hans kärlek i en kall och självisk värld? Vem ska inspirera och se och känna vilka som vill vara med, och ge dem en chans, oavsett var de kommer ifrån i samhällsskiktet eller oavsett vad de tror på?

Det sista mötet jag var på med Erik Gunnar gav mig ett härligt minne om vilken unik människa han var. Han var på turné angående sina memoarer och skulle hålla ett möte i Pingstkyrkan i Sollentuna strax innan jul år 2005. Han kom till kyrkan med Lilla Mysan, sin hund, i en bag. Utan att fråga någon tog han henne med sig in i den stora fina mötessalongen. Han lämnade Lilla Mysan till mig och jag fick bli hundvakt sittandes på kyrkobänken. Han genomförde sitt möte och när han blev exalterad, ivrig och högljudd, då blev även Lilla Mysan det. Jag erkänner ärligt att jag svettades under hela mötet och var rädd för arga människor. Men inga arga människor kom. En dam kom och beundrade Lilla Mysan och utbrast, "Hade jag vetat att man fick ha med sig hunden till kyrkan skulle även jag tagit med min! Tänk vad roligt om vi kunde ha möten där vi tog med våra husdjur." Jag insåg att där och då kunde Erik Gunnar fått med sig kyrkan och startat en ny mission "Hundmissionen" eller något sådant. Han kunde göra det som ingen annan kunde, vågade eller tänkte på. Han var en mästare på att få människor med sig! Detta är bara ett litet, kanske banalt exempel på hans personlighet. Alla som kom i kontakt med honom kände vilken gåva eller förmåga han hade, och hur han kunde hitta på de mest oanade och otänkbara saker.

Erik Gunnar tröttnade aldrig på att föra de svagas och de förtrycktas talan. Han besökte även fångar och predikade för dem, och gav dem också materiell hjälp. Hur sjuk eller svag han än var så använde han sin lilla

ork som fanns för att uträtta något för att föra missionen och hjälparbetet vidare.

Han gick bort i stillhet, utan att ha tröttnat på livet eller på sin livsuppgift. Det enda som gav upp var hans fysiska kropp. Saknaden efter Erik Gunnar är stor och tomrummet oändligt. Han lämnade ett starkt intryck hos alla han mötte med sin dynamiska och passionerande personlighet. Han var en enkel torparpojke, och trodde inte, eller försökte inte vara förmer än någon annan. Likväl, med sin tro på Gud var han en man som verkligen trodde att han kunde flytta berg och att inget var omöjligt. Varje nytt steg och varje ny utmaning Gud lade i hans väg tog han sig an orädd och utan att veta var det skulle leda honom. Erik Gunnar hade så mycket energi och han var så aktiv så atmosfären runt honom vibrerade. Om han var i närheten hörde man alltid honom innan man lyckades få syn på honom.

I dag när vi ser tillbaka på Erik Gunnar och den livsväv som vävts runt honom kan vi se hur mycket han bidragit till i sitt liv. År 2013 är det 48 år sedan Tältmissionen föddes och 34 år sedan Hoppets Stjärna bildades. I dag kan det se så självklart ut att han gick den väg han gick, men försök föreställa er hur det var innan någonting fanns, när det inte fanns någon mission, inga missionsvänner, inga pengar, när det bara fanns tillsynes "tokiga" ideér om att göra saker som inte riktigt var möjliga. Erik Gunnar var lydig den inre röst som ledde honom och Gud var honom trogen.

Erik Gunnar fick många medaljer för det han åstadkom i sitt liv, men han var också mycket utsatt för trakasserier och svartmåning av olika slag. Likväl fortsatte han, utan att titta till höger eller vänster, och han genomförde det som var hans kallelse i livet. Han följde den inre röst som kallat honom redan från moderslivet. Troget var han de hjälplösa och de utsattas röst oavsett vad som var på dagens agenda i medievärlden.

Erik Gunnars liv var ett äventyr för honom och för alla i hans närhet. Det var en resa genom problem och svårigheter. Så många människor och barn fick hjälp både andligt och materiellt. Han var villig att utstå att bli sedd som "en dåre för Kristus", han litade på Gud, och att han genom Guds hjälp kunde "gå på vattnet", och genom sin tro var han villig att alltid försöka göra det omöjliga.

Det är inte möjligt att skriva något som kan porträttera Erik Gunnar med några få ord. Han hade så många sidor i sin personlighet. Han var vänner med alla och åt middag med både fattig och rik. Han var en fantastisk predikant och talare. Alla som hört honom vet hur han kunde trollbinda en människoskara och rycka dem med sig. Även utanför sin talarstol var han rolig att lyssna på och en fantastisk historieberättare. Han kunde skratta med de glada och gråta med de nödställda. Han var inte rädd för livets glädjeämnen och han fruktade inte heller livets smärta.

Erik Gunnars liv influerade så många andras liv på oräkneliga sätt. En del av dessa människor känner vi och de har blivit en del av den offentliga historien, som till exempel barnhemspojken Josef Hellman. Men det finns så många. Alla de som fått hjälp under åren, och som det aldrig skrivits eller berättats om. Alla de trogna som stöttat, assisterat och förberett. Många som gått bort idag. Vi behöver beakta alla dessa och värda deras minne samt bära visionen vidare med samma respekt och samma kärlek till den lilla utsatta människan.

GLIMTAR FRÅN "BARN AV SAMMA
JORD" OCH UTVECKLINGEN AV
UTBILDNINGSMATERIAL
FÖR BARN OCH UNGA

"En lärande dag för resten av livet."

"Barn av Samma Jord" finns i form av en tredimensionell utställning där barn kan leka in kunskaper. Under besöket får barnen uppleva en resa runt världen genom alla sina sinnen i temarum.

Livet på landsbygden i fattiga länder

Här finns Afrikarummet med hyddor, marknad och byskolan barnen kan leka i. Här får de lära sig om livet på landsbygden, problem barnen kan ha att kämpa med där som t.ex. tillgången till rent dricksvatten, avsaknad av skola och hälsovård. Kampen för den dagliga födan. Drömmen om ett bättre liv någon annanstans, i storstaden. I rummet finns även bruks- och prydnadssaker från många olika länder. Tittskåp med en afrikansk by och afrikanska djur finns, samt hyddor stora nog för barnen att leka i. Här får barnen även lära sig om skillnaderna mellan Sverige och många länder vad gäller möjligheter till skola och utbildning.

Storstaden med slum och gatubarn

I slummen och gatubarnsrummet kan de uppleva hur de fattigaste av de fattiga bor. De kan krypa in i huset byggt av brädor, kartong och plast. Soptunnorna och råttorna runt får barnen att känna av miljön som är många barns vardag. Fotoutställningen om gatubarn förstärker upplevelsen. Här får de lära sig hur slumområden kan uppstå och barn bli gatubarn. De får även höra hur man kan hjälpa att förebygga dessa fenomen, och även bistå där de finns.

Barnhemsbarn och övergivna barn

Här finns barnhemsrummet som beskriver barnhemsbarn i hela världen och orsaker varför man hamnar på barnhem. Här finns ett hus med dockor och docksängar där barnen kan leva sig in i barnhemsbarnens liv och sköta om barnen.

Barnhemsrummet tar upp orsakerna till att barn hamnar på barnhem, t.ex. att föräldrar är döda och man inte har någon familj, att man av fattigdom uppger sitt barn, att man är handikappad och ansedd som mindre värd, eller som i Kina att flickor överges på grund av att man har ett- barn-per familj- regeln och då föredrar många en pojke.

Minoritetsfolk i världen

Indianrummet beskriver minoritetsfolk och deras historia och situation. Speciellt får man lära sig om Toba-indianerna i Sydamerika men man får även en liten inblick i andra minoritetsfolk i världen och de gemensamma svårigheter dessa folk har att övervinna.

Utbildning och barnarbete

Asien rummet visar på barn i den världsdelen där det bor flest människor. Här berör man olika områden som, utbildning, barnarbete, katastrofer, samt ger även möjlighet till en inblick i olika religioner och skriftspråk. Här finns även musikinstrument från hela världen.

Biblioteket

Här hittar man sagoböcker, faktaböcker och skolböcker från olika delar av världen och på många olika språk.

Kläder från alla världens hörn

Vid ett studiebesök börjar alla – barn och vuxna – att klä ut sig i klädrummet där det finns kläder från alla världens hörn. Det gör att man plötsligt landar i en annan verklighet, och är redo för att till fullo gå in i rollspel, föreläsning, drama m.m.

Samling, rundvandring, matrast och lek

I samlingen bearbetas både värderingsfrågor och kunskap om omvärlden och de allra fattigaste barnen. Barnen guidas runt i utställningen/bland de olika rummen, för att få en introduktion. Därmed har de bättre möjlighet att gå in i en annan föreställningsvärld, när väl leken tar vid. Den medhavda matsäcken äts; barnen leker i olika delar av utställningen/lokalerna.

Dagen avslutas gemensamt, med uppsummering och sångar.

KULTUR

Stora tankar som ska få plats i små kroppar

"Barn av samma jord" - utställningen där barn lär om kunskap och värderingar

En utställning "Barn av samma jord" som handlar om barns rättigheter och värderingar som barn själva utvecklat och skapat. Utställningen är en del av en större utställning som handlar om barns rättigheter och värderingar som barn själva utvecklat och skapat. Utställningen är en del av en större utställning som handlar om barns rättigheter och värderingar som barn själva utvecklat och skapat.

Stora tankar som ska få plats i små kroppar

"Barn av samma jord" - utställningen där barn lär om kunskap och värderingar

En utställning "Barn av samma jord" som handlar om barns rättigheter och värderingar som barn själva utvecklat och skapat. Utställningen är en del av en större utställning som handlar om barns rättigheter och värderingar som barn själva utvecklat och skapat.

KULTUR

En ingång i den ortodoxa tankesvärlden

En ingång i den ortodoxa tankesvärlden

En ingång i den ortodoxa tankesvärlden

En ingång i den ortodoxa tankesvärlden

En ingång i den ortodoxa tankesvärlden

En ingång i den ortodoxa tankesvärlden

En dag i utställningen Barn av Samma Jord tar en på en resa runt världen. Här får barnen leka in kunskaper och lära med alla sina sinnen.

Utbildningsmaterialets syften

Rättvisor och orättvisor i världen

Genom Starkids material kan barn och unga få utblick över världen och lära om hur livet är för människor runt om i världen och även om de orättvisor som råder.

Resursfördelning och mänskliga rättigheter

Genom Starkids material kan en tidig biståndsvilja skapas som barnen bär med sig in i tidig ungdom och vuxenlivet. Det är med att minska främlingsfientlighet, ökar förståelsen för andra kulturer och levnadsvillkor för människor runt om i världen. Materialet hjälper barnen att tidigt börja tänka på frågor kring jordens resursfördelning, rättvisa och mänskliga rättigheter.

Folkslag, länder världsdelar

Här hittar du material för åldrar allt från 3 år till vuxna. Materialet täcker lander och världsdelar, olika folkslag.

Teman

Olika problemområden som fattigdom, utbildning, minoriteter, gatubarn, övergivna barn och barnhemsbarn, barnens rättigheter, bistånd och solidaritet täcks in i de olika paketen.

INNEBÖRDEN AV “FEM BRÖD OCH TVÅ FISKAR “

“Att ge barn ett matpaket som kan användas för att göra mirakel med!”

År 1989 började jag tillverka det första utbildningsmaterialet för barn här i Sverige. Jag gjorde detta vid sidan av mitt vanliga arbete. Orsaken var att jag upplevt i mitt hjärta att jag behöver göra detta för att ge barn några viktiga värderingar de behöver för att klara sig själva bra i livet, men även för att lägga en grund av värderingar viktiga för samhället. Jag hade upplevt att jag behöver ge dessa värden till små barn när deras fundament i livet formas. Det du får lära dig när du är liten blir en naturlig del av den du är, precis som att man andas. Jag har upplevt att dessa värderingar hjälper barn att bli goda medborgare och ledare när de växer upp. Det är värderingar som behövs för att ta bra beslut i livet. Det är värderingar som behövs för att människor ska behandla varandra med kärlek och förståelse i denna världen, med respekt och uppskattning av varandra.

Det första material jag gjorde kallade jag för *Vi tar varandras händer*. Det är en film och ett arbetshäfte. Det var lågbudget och jag jobbade på min lediga tid för att göra det så billigt som möjligt. Många saker kunde varit bättre tyckte jag, men responsen på detta material lät

inte vänta på sig. Första gången det erbjöds till skolor i Sverige, svarade lärare åt fler än en halv miljon skolbarn inom fyra dagar med beställning på hela paketet. Det erbjöds gratis, och det tog ett halvår att förse alla de första beställarna med material. Därefter fortsatte intresset att öka och inom ett år hade en miljon barn arbetat med materialet. Jag upplevde att detta hände för att det var Guds vilja att jag skulle göra materialet och för att han hade inspirerat till det. Jag fortsatte att göra material så snart jag kunde finansiera det. Jag såg att det fanns ett oerhört stort behov och att efterfrågan var stor i skolorna efter material om värdegrunden, detta länge innan det kom på agendan i nya läroplanen. Lärarna var medvetna om vikten, men saknade material.

Jag har arbetat med barn, samt varit ledare för barn, ända sedan jag själv var ett barn. Jag har letat efter material och alltid tyckt att det varit svårt att hitta något som var anpassat för barn inom många områden, eller att hitta material som varit tillräckligt neutralt ifrån organisationers propaganda. Fristående material som endast varit tillverkade för att undervisa och utbilda har varit näst intill omöjligt att finna. Allt som fanns hade som mål att titta pengar, göra PR för en organisation eller evangelisera. Jag la mycket tid på att anpassa och göra om material till min egen verksamhet. Därför ville jag göra ett neutralt material som alla kunde använda. Mitt mål var också att det skulle vara kostnadsfritt så att alla som önskade använda det, kunde göra det oberoende av ekonomiska möjligheter.

Under denna tidsperiod hade jag en barngrupp i Norrland som jag undervisade. Det fungerade som en söndagsskola fast det var på tisdagar, så jag kallade den för Tisdagsträffen. Efter hand började jag kalla gruppen för Starkids. Och även det material jag gjorde gav jag samma namn. Några av barnen har också varit medproducenter till Starkids Magazine genom åren. En del utbildningspaket finansierades genom Svenska Missionsrådet och informationsbidrag från Sida genom Hoppets Stjärna och något som ungdomsprojekt från EU. Men det allra första materialet finansierades helt av Hoppets Stjärna.

När jag berättar om utställningen Barn av Samma Jord samt materialet för barn så måste jag skriva om en kallelse. Jag vill påminna om en händelse i Bibeln, i Jesu liv. En gång gjorde han ett mirakel med fiskar och bröd som han fick av en liten pojke. Undret bestod i att han mättade fem tusen människor genom två fiskar och fem små bröd som den lilla pojken hade med sig i ett matpaket och gav till Jesus. Det blev även mat över när alla hade ätit sig mätta. Jag tror många känner igen berättelsen som är skriven i Bibeln.

Vid alla tillfällen som jag tidigare hört denna berättelse har det alltid varit omtalat i sammanhanget att Jesus hade övernaturliga krafter och kunde göra under eftersom att han också var Gud. Vid ett tillfälle under sommaren 1991 hörde jag en predikan över denna text framställd på ett helt annat sätt. Predikanten talade om

den lilla pojken som gav brödet och fiskarna till Jesus. Jesus kunde göra miraklet därför att den lilla pojken hade fiskarna och brödet. Så predikanten betonade att någon skickade med denna pojke ett matpaket. Kanske var det hans mamma eller någon annan. Den personen är inte nämnd i historien men vi vet att små barn troligtvis inte själva förbereder en matsäck. Medan predikan pågick, upplevde jag hur det som sades var en bekräftelse på det jag hade upplevt tidigare i mitt liv. Varför hade jag tagit de beslut jag tagit gällande de barn som kommit i min väg genom livet. Och även det som jag upplevd när jag gjort "Vi tar varandras händer". Kallelsen jag upplevde bekräftat var att jag skulle ge barn ett "matpaket" för livet." Detta matpaket skulle bli ett fundament i livet, några grundstenar att "bygga livet" på. Jag såg under samma predikan i en vision i mitt inre, det stora mötestältet som Tältmissionen och Hoppets Stjärna hade. Det var fullt med barn och jag talade till dessa entusiastiska barn om att de var älskade och värdefulla. Visionen varade en tusendels sekund. Det var kort men etsade sig fast i hjärtat. Jag har alltid burit den bilden i mitt hjärta efter detta. Dock undrade jag alltid, hur ska det bli möjligt? I detta tält hade jag endast sett skaror av gamla människor samlas. Även om det verkade överkligt att tältet skulle fyllas av barn kände jag inom mig att en dag ska det hända, men hur?

Under år efter år på 90-talet gav Sida ut en liten katalog över material som olika organisationer producerat och som kunde användas i skolor. Dock tog de inte med det

materialet som jag hade gjort för Hoppets Stjärna, fast jag fyllde i blanketterna och skickade in. De sa till mig att orsaken till det var att det var gjort för små barn i åldrarna 6-12 år. Det var inte intressant för dem. Det material som fanns var för högstadiet och gymnasiet. Men jag hade upplevt att när barn blivit så gamla då är det redan sent, alldeles för sent, att påverka deras värderingar eller att påverka eller skapa värderingar och attituder. Det behövs nästan en omvändelse för att ändra en attityd redan vid den åldern. Eller kanske man pratar fint och använder de rätta orden, men när man väl står i en livssituation där det behövs att man står upp för sina värderingar och håller fast vid dem, då klarar man inte det eftersom de värderingarna inte var en del utav en själv. Det var mera som en söndagskostym som man tar av och på.

Åren gick och mycket hände. Jag började även göra material för förskolebarn. Så 2002 ändrade Sida sina riktlinjer för ekonomiskt stöd till informationsprojekt. I början av året deltog jag i deras seminarium för intresserade. Mera än 300 lärare var där. Seminariet handlade om Sidas nya riktlinjer för informationsanslag i Sverige. Nu såg de ett behov av att nå ut till barn, desto yngre, desto bättre. Och alla dessa lärare som deltog önskade material, men hade inte funnit det än. Och här var Starkids och hade en hel samling olika utbildningspaket.

Våren 2002 förberedde jag ansökan för ett stort

informationsprojekt för barn där jag avsåg använda det stora tältet som samlingslokal. Under hösten 2002 blev projektet godkänt och våren 2003 skulle det dra igång.

Tolv år efter budskapet och visionen jag haft, fick jag uppleva att det blev verklighet. 2003 startade jag projektet "Världstältet och utställningen Barn av Samma Jord" i Sollentuna utanför Stockholm.

Bara de första sex veckorna besökte fler än 3000 skolbarn tältet och utställningen. Fram till och med år 2010 var 60 000 barn och deras lärare på studiedagar i Utställningen Barn av Samma Jord.

Sollentuna Kommun var ett stort stöd i början genom att vara behjälplig med lokaler för utställningen när den började på Stallbacken i Sollentuna. Här fick vi tillgång till de gamla stallarna vid Edsbergs Slott som stått oanvända. Det stora tusenmannatältet som Tältmissionen ägde fick vi lov sätta upp på grusplanen mellan stallarna och konsthallen. Varje dag fylldes tältet med 120 entusiastiska barn från olika skolor.

När jag tänkte på hur man kan lära barn värderingar provade jag att tänka tillbaka på min egen barndom. Vad är det som gör att något blir del av den du är, på vilket sätt du tänker och på vilket sätt du agerar?

Du har det som du lär dig genom fostran, genom studier intellektuellt, men du har också upplevelser. Det kan vara en atmosfär, känsla eller upplevelser. Det kan vara

sånger och musik. Sånger som du lär dig som barn, de glömmer du inte. Du har också med dig relationer till människor, karaktärer och berättelser.

Om man inte har möjlighet att följa upp barn och deras dagliga liv och påverka dem kontinuerligt, hur kan man då ge dem något av värde för livet när det handlar om värderingar? Och vilka värderingar är viktiga och avgörande att ha i ditt livs matpaket?

Genom åren från de svåraste tider och upplevelser i mitt liv har jag upplevt hur dessa värderingar har blivit tydliga för mig. I situationer jag känt att jag inte klarat av, har jag ändå lyckats ta mig igenom för att jag lyckats plocka fram viktiga grundstenar ur mitt livs bagage, omedvetet eller medvetet. Jag har upplevt genom hela mitt liv hur människor orsakat skada och smärta i mitt och andras liv för att de saknat specifika värderingar i sina egna liv. Avsaknaden av dessa har gjort dem kapabla att skada andra människor oerhört. Jag har både sett och upplevt effekterna av detta på otaliga sätt i mitt dagliga liv och arbete. Genom åren har en del värderingar utkristalliserat sig som livsnödvändiga för oss människor, oavsett vem man är, var man bor eller vad man gör.

År 2002 frågade jag en tjej om hon kunde skriva sånger över nyckelord på de värderingar jag ser som nödvändiga fundament i varje persons liv. Det blev till sju sånger. Dessa sånger har alla barn som kommit till utställningen fått lära sig samt att de finns med i förskolepaketet "Röd Gul Vit Svart". Innan besöket har

de fått en skiva till klassen som de tränat på. Sångerna handlar om varje individs speciella värde som unik skapelse. De handlar om att uppskatta olikheter och variation, om att vi alla behöver varandra, den gyllende regeln och om att tala sanning och vara ärlig, om att det vi säger och gör kan skada människor eller få dem att må bra.

Det fanns ett tema för en sång som jag ville ha med, fast den var lite utanför temat om man tänker på solidaritet, rättvisefrågor och globalisering. Men den rör något universiellt viktigt. En sak som jag kände var att om de vuxna som gjort det de gjort mot mig och som skadat mig mest i livet hade haft dessa värderingar, då hade de aldrig sagt och gjort som de gjorde. Det hade varit omöjligt. Denna sång handlar om våra ord, talade ord så väl som skrivna ord. Ord om sanning, lögn, förtal, ord som kan göra gott, ont, skada, bygga upp.

När jag gick i femman blev jag tvingad av min lärare att plugga en psalm i skolan. Vi fick alltid plugga psalmer i kristendomsundervisningen i Norge. En dag frågade hon oss hur lång tid vi brukade spendera för att plugga in psalmerna. Då sa jag fem minuter. Hon tyckte jag skröt och ville väl sätta dit mig inför hela klassen, så hon sa att hon inte trodde mig. Att det skulle vi minsann se. Så hon letade fram en lång, hemsk psalm som hon gav mig och sa att nu vill jag se om du kan lära dig denna utantill på fem minuter. Jag satt längst fram i klassrummet och alla hörde vad hon sa. Sedan klockade hon mig och efter

fem minuter fick jag ställa mig upp inför alla och säga psalmen.

Teksten gick så här:

ET ORD ER EN PIL

Et ord er en pil

Som farer av sted med ustanselig il.

Du vet ei hvorfra, og du vet ei hvorhen.

Den såre kan fiende, den såre kan venn.

Et ord er en gnist som titt tenner en brann

Der slukkes ei kan.

En løssluppen munn

Sår mangfold ugress i redebon grunn.

De syndige eder, den urene snakk,

Som giftige hvepser omkring seg de stakk.

De satte sin brodd i det reneste blod,

Så giftmerket stod.

I vær og i vind

Går tankeløs tale fra tankeløst sinn.

Men Herren i boken har skrevet og gjemt

De ord som jeg minnes, og dem jeg har glemt.

Gud give oss ynde og salt i vår munn

Til regnskapets stund!

T: Hans Jørgen Darre (1870) S: Landstads reviderte salmebok 543

Jag klarade av psalmen på fem minuter, men jag förstod inte innehållet då. Jag hade än så länge inte upplevt falskheten, förtalet och lögnerna på det sätt som jag gjorde senare i livet.

Men nu till min skiva ville jag ha en sång som handlade även om detta, men som också barnen kunde förstå.

Jag förklarade vad jag ville ha för Linda Börjesson som skulle skriva och hon skrev en fantastisk sång som heter Ordloppan. Det konstiga är att av alla sånger så är just denna sång alla barnens favoritsång. De älskar denna sång, och det gör mig så glad varje gång jag tänker på den.

ORD-LOPPAN

*Ordloppor utav olika slag
Hoppa ut ur munnen varje dag
Snälla loppan den är bäst
Borde hoppa allra mest
Ord som tröstar och hjälper någon annan
Finns emellan vänner sanna
Ord går inte att tillbaka in i munnen stoppa
Därför ska man tänka efter innan dom ur munnen
hoppa!*

*Ordloppor utav olika slag
Hoppa ut ur munnen varje dag
Retarloppan – en elak en
Den är ingen riktig vän
Ord som talar dumt om någon annan
Skulle helst i munnen stanna
Ord går inte att tillbaka in i munnen stoppa
Därför ska man tänka efter innan dom ur munnen
hoppa!*

*Ordloppor utav olika slag
Hoppa ut ur munnen varje dag
Sanningsloppan talar rätt
sant och bra på alla sätt
Ord som inte ljuger för nå'n annan
Lita på dom – ja, det kan man
Ord går inte att tillbaka in i munnen stoppa
Därför ska man tänka efter innan dom ur munnen
hoppa!*

*Ordloppor utav olika slag
Hoppa ut ur munnen varje dag
Ljugarloppan borde få
Stå och skämmas i en vrå
För de ord som inte är sanna
Kan ju lura någon annan
Ord går inte att tillbaka in i munnen stoppa
Därför ska man tänka efter innan dom ur munnen
hoppa!*

*Ordloppor utav olika slag
Hoppa ut ur munnen varje dag
Skämtarloppan rolig är
Många har den väldigt kär
Och om andra människor blir glada
Då gör orden ingen skada
Ord går inte att tillbaka in i munnen stoppa
Därför ska man tänka efter innan dom ur munnen
hoppa!*

Det har varit fantastiskt att höra barnen sjunga alla dessa sånger av full hals från sina hjärtan. Men det bästa var för några år sedan när jag kom för att hämta min dotter på fritids. Två flickor satt och spelade ett spel i klassrummet på sin lediga tid. Medan de spelade sjöng de en låt. Och jag hörde det var en sång från min skiva.

Jag upplevde en otrolig lycka, för jag upplevde att sången hade blivit en del av dem. Detsamma hände en dag då jag stod på min balkong och tittade ut. Då satt två killar på en sten nere i skogen och sjöng för fulla halsar på en av sångerna från skivan. Lyckokänslan jag upplevde kan inte ens beskrivas.

Alla sånger finns på skivan Röd Gul Vit Svart.

Allt material finns på min hemsida: www.kidswithintegrity.com

MATPAKETET FÖR LIVET

Genom livet har jag också upplevt att i smärtan över att vissa värderingar inte fanns i medmänniskors liv, så var det ändå just dessa värderingar inuti mig som gjorde att jag själv klarade överleva. För mig var de livsavgörande.

Fram tills en punkt i livet var det som om jag gått omkring och burit med mig allt jag lärt mig och upplevt under hela livet tills det var för tungt att bära. I de mest traumatiska tider i livet var det också som om guld det blev tvättat ut ur sanden. Och endast guld kornen blev kvar och det andra kunde jag försöka lämna. Jag upplevde att de guld kornen också var barnens matpaket.

Sedan jag kom till denna insikt har jag jobbat på att lägga en grund i barns liv genom att undervisa dem i dessa värderingar.

Genom skolmaterial som skolorna kunnat använda tillsammans med Utställningen Barn av Samma Jord där skolklasser kunnat komma på studiebesök, har de genom alla sinnen fått lära sig dessa värderingar. Samtidigt har de fått en resa genom olika delar av världen. På resan har de fått lära och uppleva hur barn och vuxna lever på andra ställen i världen.

Mitt önske har varit att lägga en grund i barnens liv. Något de kan bygga ett bra liv för sig själva och andra utifrån. En grund som ger dem vetskap om sitt eget

värde, men även andras. En grund som bidrar till att de ser sina rättigheter men också sina skyldigheter i livet. Jag har önskat att de skulle se och höra att de kan göra en skillnad. Jag vill inte att de ska acceptera fel som om det vore rätt. Jag önskar att de ska känna att de kan förändra. Jag tror starkt att vi påverkar hur vår värld ser ut och vad som händer. Det är vi som bestämmer och avgör och det är våra barn som är framtiden.

2003 blev jag utsedd till drottning i Ghana. Detta är inte endast ett diplom man hänger på väggen. Det är en roll att fylla i samhället enligt deras traditionella ledarskapshierarki. Att vara drottning är att vara en ledare i samhället och ansvara för att folket ska må bra. En drottning har även ett särskilt ansvar för kvinnor och barn.

Som en symbol för mitt ansvar gav de mig en tom matkorg. Denna symboliserar mitt ansvar att ge folket mat, både fysiskt och andligt. Än en gång blev jag påmind om den uppgift jag har känt att jag har att ge barnen ett matpaket.

Jag skrev ner "guldet" jag hittade genom livet i en liten anteckningsbok fram till den dag jag bad om att sånger skulle skrivas efter de orden. Sedan skrev jag ner orden och mina tankar kring dem på små kort och gjorde en liten guldåda att lägga dem i när jag 2006 blev tillfrågad om att vara talare vid avgångsceremonin vid Concordia College i Moorhead Minnesota, USA. Guldådorna lade jag i min matkorg från Ghana och tog med och delade ut

till varje student. Det som finns i den lådan är det enda jag behöver bära med mig i livet. Ryggsäcken har blivit lätt. Det är det essentiella jag upplever att varje människa behöver oavsett var man är eller vad man gör. Det som finns i denna har hjälpt mig och lett mig och är byggstenarna som varje samhälle och varje gärning behöver bygga på.

Man möter många prövningar i livet. Till skillnad från när man går i skolan vet man inte när proven kommer. Genom livet testas våra värderingar ständigt varje dag. Och genom våra handlingar varje dag, påverkar vi andra var än vi är.

Vi behöver komma i håg att vi är en värdefull och unik skapelse. Det är inte meningen att vi ska vara någon annan än just oss själva. Vi behöver tro och att hålla fast på den när vi testas. Kanske är det enda vi har en dag vår tro. Den kan bära oss och kommer inte svika om vi litar helt och hållet på att den vill ta oss genom. Vi får aldrig ge upp hoppet. Vi får aldrig ge upp tron på kärleken. Även om vi känner att ingen älskar oss så är vi värdefull för vår egen skull och älskad för vår egen skull, för att vi finns. Vi behöver kontrollera våra ord. Ord kan ändra sinnen, tro och världen. Varje person har samma värde och vi behöver arbeta för allas lika rättigheter. Vi behöver uppskatta olikheter istället för att vara rädd för dem. Vi måste arbeta på och medvetet kämpa för att behålla vår integritet. Det är inte våra ord men våra handlingar som visar vem vi verkligen är och vad vi verkligen värderar. Vi behöver skydda vårt hjärta framför allt och låta det vara hem för tro, hopp, kärlek och förlåtelse. Kom i håg Den Gyllene Regeln, " Som du vill att andra ska vara mot dig, så ska du vara mot dem". Vi behöver förlåta. Bara genom förlåtelse kan vi behålla hjärtat sunt och reflektera kärlek till världen. Vi har ansvar att lära de unga den väg de skall gå, så de inte viker av ifrån den när de blir äldre.

VARFÖR SATSA PÅ VÄRDEGRUND OCH BARN?

Jag har sett det som ett måste ur både ekonomisk och moralisk synvinkel att bedriva denna verksamhet. Ur ekonomisk synvinkel är det denna verksamhet som gör det möjligt att få människor engagerade för att hjälpa andra, kämpa för det som är rätt och bedriva bistånd i vårt eget land eller till andra fattiga länder. Moraliskt har vi ett ansvar att dela med oss av våra kunskaper, våra erfarenheter och ta gemensamt ansvar för att fostra barnen i vårt samhälle.

Jag vill förändra hur världen ser ut. Vi behöver mera kärlek mellan människor, vi behöver ärlighet och rättvisa. Vi behöver medborgare som är villiga att kämpa för det som är gott. Vi behöver medborgare som respekterar varandra, sitt eget och andras värde, som uppskattar olikheter, som förstår konsekvenserna av sina egna och andras handlingar och som kan lära sig att förebygga och bygga upp ett sunt samhälle. Vi behöver fördela resurserna mera rättvist och skapa en bättre värld. Då behöver vi tänka på vad vi säger och vad vi gör i våra privata liv och offentliga liv varje dag. Vi behöver vara engagerade i samhällsdebatten och i informationsflödet och aktivt påverka människors attityder om det så är vuxna eller barn.

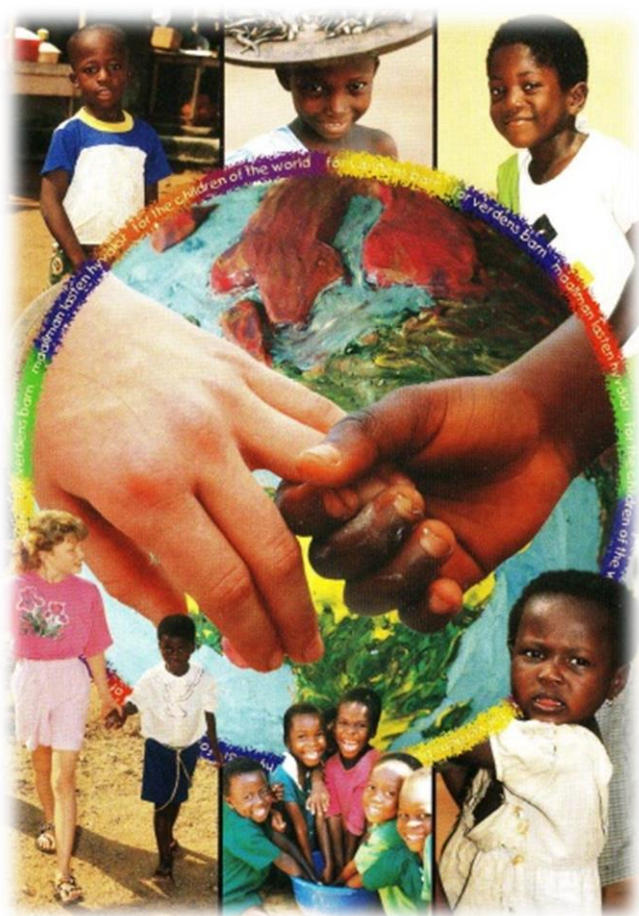
Jag anser också att vi har en roll att spela när det gäller att motverka apati hos människor för nöden i världen. Massmedia rapporterar om nöd, men lämnar människor med känslan av vanmakt, att man ingenting kan göra. Många gånger om dagen får vi höra om nöd, misär och missförhållanden i världen.

Här har vi som enskilda, som organisationer och som grupper en viktig uppgift. Vi kan ge människor möjlighet att engagera sig, att göra något och inte passivt acceptera det som händer i världen. Vi kan skapa opinion och engagemang för att förändra missförhållanden och för att lindra nöden. Men vi kan även rapportera om det positiva i olika länder och kulturer istället för att bara fokusera på det negativa, på problemen.

Det övergripande målet för min informationsverksamhet i globala frågor till barn har varit att skapa en tidig biståndsvilja som barnen kan bära med sig in i tidig ungdom och vuxenliv. Det är viktigt att dessa attityder skapas när barnen är små. Det minskar främlingsfientlighet och ökar förståelsen för andra kulturer och levnadsvillkor för barn och människor runt om i världen. De får tidigt börja tänka på frågor kring mångfald, jordens resursfördelning, rättvisa och mänskliga rättigheter.

Som biståndsarbetare har jag sett det som en viktig uppgift, inte bara att arbeta för utveckling i de fattiga delarna av vår värld, utan också för att skapa attityder

och bedriva opinionsverksamhet här hemma. Vi måste börja medan barnen är små för att skapa grundläggande attityder och värderingar för den solidariska värdegrunden. Då kommer man senare i livet att leva därefter, och det blir lika naturligt som att andas.

ISBN NR: 978-91-975871-4-3